



รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร



ครั้งที่ ๔๒/๒๕๕๐

เป็นพิเศษ

วันเสาร์ที่ ๑๘ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข  
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(คณะกรรมการฯ มิได้ตรวจ และสภามีได้รับรอง)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร  
ได้บันทึกเหตุที่อายุของสภาสิ้นสุดลงและเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงานการประชุม



รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๔๒ / ๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

วันเสาร์ที่ ๑๘ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๒๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๕๘ คน

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรียนท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขณะนี้มีสมาชิกมาลงชื่อประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมเพื่อดำเนินการตามระเบียบวาระ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่เสนอใหม่

๒.๑ พิจารณารายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการวิสามัญเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและประชาสัมพันธ์ ถ้าท่านสมาชิกจำได้ คณะกรรมการชุดนี้นะครับตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานภายหลังจากเราดำเนินการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญและรับรัฐธรรมนูญแล้ว จะต้องไปดำเนินการเพื่อเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและประชาสัมพันธ์นะครับ เพราะฉะนั้นก็อยากจะให้มารายงาน เพราะว่าการทำงานของเรานั้นถึงช่วงสุดท้ายที่จะจบแล้ว

เพราะฉะนั้นก็ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่ครับ เชิญท่านประธานและกรรมการครับ เชิญครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ถ้าพร้อมแล้วเชิญท่านประธานเลยนะครับ ท่านประธานกรรมการครับ ท่านอาจารย์สมชัย

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ (ประธานคณะกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิก สสร. ที่เคารพ คณะกรรมการวิสามัญเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและประชาสัมพันธ์เพื่อการลงประชามติ มีภารกิจหลักในการทำการเผยแพร่รัฐธรรมนูญ

เพื่อนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อให้ประชาชนได้ไปลงประชามติด้วยความรู้ ความเข้าใจ ในการนี้คณะกรรมการการเผยแพร่ได้จัดทำยุทธศาสตร์ในการเผยแพร่ ซึ่งได้นำเสนอต่อคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการเผยแพร่ในระดับ สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ก็จะมีดังนี้ครับ

๑. คือ ใช้วิธีการเผยแพร่ที่โปร่งใส ชัดเจน และเปิดเผย พุดความจริงตามเนื้อหาสาระที่แท้จริงของรัฐธรรมนูญ ไม่ปิดบังอำพราง ซ่อนเร้น พูตทั้งข้อดีและข้อจำกัดของรัฐธรรมนูญ โดยเน้นให้พิจารณาถึงภาพรวม และผลโดยรวมของรัฐธรรมนูญเป็นหลัก นั่นคือข้อที่ ๑ นะครับ

ยุทธศาสตร์ข้อที่ ๒ ก็คือว่า เคารพในดุลพินิจของประชาชน การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญเป็นภารกิจของคณะกรรมการทุกชุด และสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกคน แต่การลงคะแนนเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบเป็นดุลพินิจของประชาชน

ข้อ ๓ คือ ถือการเผยแพร่รัฐธรรมนูญเป็นกระบวนการเคลื่อนไหวทางการศึกษาในหมู่ประชาชน เพื่อยกระดับความรู้และความเข้าใจของประชาชนในเรื่องประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในเรื่องสิทธิมนุษยชน ในเรื่องการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ในเรื่องการเมืองและคุณธรรมของนักการเมือง

ข้อ ๔ ในการเผยแพร่นี้ เราเน้นการเรียนรู้ร่วมกันกับประชาชน ใช้การสื่อสาร ๒ ทางให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น ใช้วิธีการแยกกลุ่มค้นหาข้อดีของรัฐธรรมนูญ แล้วก็เราก็พยายามที่จะทำให้ประชาชนได้ไปสู่อุทธรณ์ด้วยความเข้าใจนะครับ

คณะกรรมการชุดนี้ได้ทำหน้าที่ผลิตสื่อการเผยแพร่ โดยที่เรามีหน้าที่หลักในการดำเนินการเพื่อให้มีการเผยแพร่เกิดขึ้น แต่ไม่ใช่เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เผยแพร่โดยตรง หน้าที่เผยแพร่ทำใน ๒ ด้าน ด้านหลักคือ ด้านกว้าง ก็ทำโดยคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ ซึ่งออกสื่อทุกสื่อตั้งที่ปรากฏอยู่แล้ว เราก็ไม่ไปทำซ้ำนะครับ ส่วนทางด้าน การเผยแพร่ทางด้านลึก ซึ่งเข้าถึงประชาชนด้วยการจัดเวที จัดประชุมต่าง ๆ ก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดทุกจังหวัด และคณะกรรมการภาคนะครับ ซึ่งเป็นผู้ประสานงานอยู่ เราก็ได้อาศัยกำลังของคณะกรรมการจังหวัดทุกจังหวัด ไปทำการเผยแพร่ ในขณะที่เดียวกันคณะกรรมการเผยแพร่เองก็ได้ลงไปช่วยนะครับ ในเวลาที่กรรมการภาคได้ประชุมร่วมกันกับกรรมการจังหวัด เพื่อจัดกระบวนการเผยแพร่ เราก็ได้ลงไปช่วยด้วย โดยมีผมได้ลงไปเอง ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ก็ลงไปหลาย ๆ ท่าน กรรมการที่อยู่ในที่นี้และไม่ได้อยู่ในที่นี้ก็ลงไปช่วยกันนะครับ ในการเผยแพร่เราก็ได้เน้นประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจในเนื้อหาของรัฐธรรมนูญตามที่ได้ร่างและนำเสนอไปแล้ว ขณะเดียวกันก็ได้มีการผลิตสิ่งพิมพ์ แล้วก็เอกสารการเผยแพร่ นอกเหนือจากการที่จะมีตัวเอกสารรัฐธรรมนูญตัวมาตรา ๓๐๙ มาตราแล้วนี้ ก็ยังมีเอกสารอื่นประกอบ เช่น มีแผ่นพับ มีเอกสารซึ่งเป็นการ์ตูน (Cartoon) นะครับ ซึ่งสำนักนายกทำ แล้วก็ประสานงานกันนะครับ แล้วก็ยังมี ซีดี (CD – Compact Disc) ในรูปแบบต่าง ๆ นะครับ เพื่อให้ได้รับทราบถึงว่า เนื้อหาสาระที่ทำการเผยแพร่นี้ เป็นซีดีนี้มันมีเนื้อหาอะไรบ้างนะครับ ผมก็จะขออนุญาตนำเสนอซีดี อันดับแรก เป็นซีดีอันที่ ๒ นะครับ ขอบายซีดีรายการที่ ๒ ก่อนครับ เป็นเรื่องสิทธิทางการเมืองของประชาชนครับ ๔ นาทีครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ได้มีการแพร่ภาพวิดีโอทัศน์ให้สมาชิกในที่ประชุมได้รับชม)



นางกรรณิการ์ บรรเทิงจิตร (กรรมาธิการ) : เรียนท่านประธานคะ ตรงนั้นก็คงเป็นส่วนที่ ๑ นะคะ ที่เราได้ผลิตออกมา เพื่อจะเผยแพร่ให้กับกรรมาธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นระดับจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัดนะคะ เพื่อใช้เป็นสื่อในการที่จะไปประชาสัมพันธ์พูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในพื้นที่นะคะ ซึ่งก็ผลิตไปเป็นหมื่นชิ้นนะคะ ก็ได้กระจายกันไปหมด ในขณะที่เดียวกันจะต่อด้วยเรื่องของสาระที่อยู่ในรัฐธรรมนูญ แล้วก็ได้สังเคราะห์ออกมาในเชิงของสวัสดิการ และคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยที่จะได้รับจากภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้นะคะ ขณะเดียวกันก็จะบอกว่าในเรื่องของสวัสดิการเหล่านี้ได้คำนึงถึงบุคคล เช่น คนพิการ ก็มีการผลิตเป็นอักษรเบรล (Braille) นะคะ ซึ่งก็ได้มีการกระจายให้กับสมาคมคนตาบอด หรือว่าโรงเรียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการทางสายตานั้นคะ อันนี้ก็ได้มีการผลิตกันไปเรียบร้อยแล้วคะ ก็ขอชมเรื่องของสวัสดิการและคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยคะ เชิญชมคะ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ได้มีการแพร่ภาพวีดิทัศน์ให้สมาชิกในที่ประชุมได้รับชม)

- ๕/๑

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (กรรมวิธีการ) : เรียนท่านประธานครับ  
ผม เจิมศักดิ์ ครับ ท่านประธานครับ อย่างที่อาจารย์กรรมวิธีการได้บอกนะครับ เราได้ทำ  
หนังสือภาษาเบรล ซึ่งสำหรับผู้พิการทางสายตา ที่ท่านเห็นอยู่ในมือผมนี้ อันนี้คือ  
๑ เล่ม ถ้าเทียบกับสีเหลืองของเราเล่มหนึ่ง นี่หนังสือเท่ากับ ๒ เล่ม ใหญ่ ๆ อย่างนี้  
แหละครับ ๒ เล่มใหญ่ ๆ เท่ากับหนังสือสีเหลืองที่เราแจกให้กับประชาชนทุกครัวเรือนนี้  
๑ เล่ม เพราะฉะนั้นอันนี้ต้นทุนจะตกประมาณ ๖๐๐ บาท -----

- ๖/๑

ซึ่งเราก็ได้แจกไปให้ทางสมาคมที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทางสายตาระดับ  
ก็หมายความว่าผู้พิการทางสายตาระดับนี้จริง ๆ แล้วได้รับการรับรองก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้  
จะออกเสียอีก เพราะว่ารัฐธรรมนูญนี้ได้ระบุชัดเจนว่า ผู้ที่พิการ หรือผู้ที่ด้อยโอกาส  
จะต้องได้รับการศึกษา ได้รับความรู้ที่ทัดเทียม ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญหรือกรรมาธิการ  
ก็ได้กระทำอย่างนี้ ก็ต้องกราบเรียนท่านประธานด้วยนะครับ ขณะเดียวกันเรามี  
หนังสือเสียง หนังสือเสียงที่เป็นสำหรับคนที่พิการทางสายตาแต่ว่าต้องการที่จะฟัง  
อันนี้ก็จะเป็นหนังสือเสียง เราก็มีหลายทางนะครับ ที่ให้คนพิการทั้งหลายได้สามารถที่จะ  
เลือกได้ แล้วก็สำหรับคนที่หูไม่ได้ยิน ก็มีหนังสือที่เป็นหนังสือภาษามือที่จะเข้าใจ  
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ด้วยภาษามือ ก็ทำเป็นภาพภาษามือให้ทั้งหมดนะครับ  
ท่านประธานครับ นอกจากนี้แล้วนี้ เราพูดถึงสวัสดิการและคุณภาพชีวิตแล้ว  
เรื่องรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องยากที่จะให้ประชาชนอ่านแล้วเข้าใจ เมื่อพวกผมเดินสาย  
๗๖ จังหวัดนี้ เลยได้ทำซีดีอีกอันหนึ่ง เรื่อง สิทธิของชุมชน เพราะครั้งนี้ชุมชนได้มีสิทธิ  
อย่างมากมาย และก็ชุมชนนั้นมีสิทธิแม้กระทั่งจะฟ้องศาล ถ้าในกรณีที่ชุมชนถูกละเมิด  
ไม่มีการศึกษาผลกระทบ หรือสร้างสิ่งที่จะกระทบต่อชุมชน เพราะฉะนั้นผมอยากจะ  
เชิญชวน และก็อยากจะกราบเรียนท่านประธานนะครับ ช่วยดูซีดีชุดนี้ที่บอกถึงสิทธิ  
ของชุมชน เราจะลองดูกันเลยนะครับ เชิญครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ได้มีการแพร่ภาพวิดีโอทัศน์ให้สมาชิกในที่  
ประชุมได้รับชม)

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ นอกจากเรื่องชุมชนซึ่งรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญ โดยได้มีมาตรการที่ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งนั้นนะครับ การที่ชุมชนมีความเข้มแข็งนี้ก็จะเป็นรากฐานสำคัญของการที่มีสังคมที่ดี แต่ว่ารัฐธรรมนูญยังได้ห่วงใยไปอีกด้านหนึ่ง คือ การที่มีชุมชนเข้มแข็งแล้วนี้ก็จำเป็นจะต้องมีการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้มแข็งด้วย การปกครองตนเองของท้องถิ่นนี้ผมคิดว่าเป็นรากฐานสำคัญของประชาธิปไตย ที่บอกว่า รัฐธรรมนูญเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ จุดวัดจุดหนึ่งก็ควรจะดูว่า รัฐธรรมนูญนั้นให้ความสำคัญกับการปกครองตนเองของท้องถิ่นหรือไม่ ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจหรือไม่ -----

- ๘/๑

รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นี้ได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับการปกครองตนเองของท้องถิ่น และในเรื่องเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ความจริงเราก็ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าประเทศไทยเป็นเอกราช อยู่ในมาตรา ๒ บอกว่า ราชอาณาจักรไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะแบ่งแยกมิได้ แปลว่า ในรัฐไทยนี้มีรัฐเดียว ไม่ได้มีรัฐหลายรัฐมารวมกัน อย่างเช่นสหรัฐอเมริกา หรือสหพันธรัฐมาเลเซีย ซึ่งเขาเป็นหลายรัฐ แต่ของเราเป็นรัฐเดียว ในประเทศไทยมีรัฐบาลเดียว แต่ว่าในการปกครองในประเทศไทยนี้ เรายอมรับว่าเราจะใช้ระบบการปกครองแบบกระจายอำนาจ ซึ่งการปกครองแบบกระจายอำนาจนี้ได้เริ่มมาใช้ในปี ๒๕๔๐ ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ความจริงเริ่มก่อนหน้านั้น ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ได้รองรับและเขียนไว้อย่างมั่นคงแข็งแรงนะครับ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ก็ได้รองรับหลักการที่ดีของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ในเรื่องเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองตนเองของท้องถิ่นไว้ทุกประการ นอกจากนั้นก็ยังได้เสริมเติมในจุดซึ่งรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เขียนไว้ไม่เพียงพอและไม่ได้คำนึงถึง เวลาไปปฏิบัติจริง ๆ ก็เกิดปัญหา จริง ๆ แล้วฐานอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้มาจาก ๓ แหล่ง แหล่งหนึ่งคือ ฉันทานุมัติของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งก็แปลว่าผู้เข้าดำรงตำแหน่งทางบริหารในท้องถิ่นนี้จะต้องมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งเรามีแล้วนะครับ แหล่งที่ ๒ ก็คือว่า จะต้องมีการยอมรับจากอำนาจรัฐระดับชาติที่จะแบ่งอำนาจไปให้ ก็มีกฎหมายระบุเขตอำนาจ ทั้งเขตทางอาณาเขต และเขตทางอำนาจหน้าที่ ซึ่งเราก็มีแล้วนะครับ แต่ว่าแหล่งที่ ๓ นั้นมันจะต้องมีอำนาจทางการเงิน จะมีใช้อำนาจรัฐที่แท้จริงในระดับท้องถิ่นได้จะต้องมีแหล่งที่มาของเงิน มีอำนาจในการจัดเก็บภาษี และมีอำนาจในการใช้จ่าย ความเป็นอิสระของ อบจ. จึงจะเกิดขึ้นได้จริง ความจริงในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็พยายามทำในเรื่องนี้ แต่ได้ใช้วิธีการที่จะให้รัฐบาลส่วนกลางนี้จัดเก็บภาษีมา แล้วก็จัดสรรไปให้ อบท. แต่วิธีการนั้นทำให้กระบวนการรับผิดชอบในการบริหารจัดการนี้มันเดินอ้อม แต่ว่าประชาชนผู้เสียภาษีต้องมาไล่เบียดกับรัฐบาลส่วนกลาง ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องปัญหาในท้องถิ่นอันเกิดจากการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ผู้ที่รับผิดชอบในทางจัดเก็บภาษีจากเขาคือส่วนกลาง และเขาต้องมาเดินขบวนมาร้องเรียนที่หน้าทำเนียบนี้ แล้วจึงจะส่งสัญญาณส่งต่อเป็นทอด ๆ ซึ่งเป็นทางอ้อม แต่ถ้าหากว่าอำนาจรัฐส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีเองนี้ก็จะ

สามารถทำให้ประชาชนนี้เขาติดตามดูแลการบริหารจัดการของ อบต. เพราะเขาไปเสียภาษีให้กับ อบต. เพราะฉะนั้นการที่จะให้ อบต. มีอำนาจในการบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างอิสระได้อย่างแท้จริงนี้ ก็ควรให้ อบต. มีขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้ด้วย ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้เพิ่มบทบัญญัติว่าด้วยการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ของ อบต. นะครับ อันนี้จะทำให้ อบต. นี้สามารถมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีเองแล้วก็สามารถใช้จ่ายได้เอง ทำให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นได้ตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง และเป็นอิสระได้อย่างแท้จริง เรื่องนี้เวลาเราจะทำการเผยแพร่ เราก็คำนึงถึงว่ากลุ่มเป้าหมายที่สำคัญกลุ่มหนึ่งคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เราจึงได้มีซีดีโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ อยากขอเชิญท่านดูครับ ขอเชิญรายการที่ ๗ เรื่อง อบต. ครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ได้มีการแพร่ภาพวีดิทัศน์ให้สมาชิกในที่ประชุมได้รับชม)

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายอนันต์ เศรษฐบุตร ประธานสภา  
ร่างรัฐธรรมนูญ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายเสรี สุวรรณภานนท์ รองประธานสภา  
ร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
เชิญท่านกรรมาธิการต่อครับ

นายวินัส ม่านมุงศิลป์ (กรรมาธิการ) : ต่อไปอยู่ในส่วนที่ ๗ นะครับ  
 แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจนะครับ มาตรา ๘๓ นะครับ รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการ  
 ดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๘๔ ครับ รัฐต้องดำเนินตามแนวนโยบาย  
 เศรษฐกิจนะครับ ในเรื่องของสภาเกษตรกร ซึ่งอยู่ในมาตรา ๘๓ (๘) (๙) นะครับ ว่าด้วย  
 เรื่องของการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด  
 ตลอดจนส่งเสริมให้สินค้าการเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่ม  
 ของเกษตรกรในรูปแบบของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการตลาด และการรักษาผลประโยชน์  
 ร่วมกันของเกษตรกรนะครับ (๙) ได้บอกไว้ชัดเจนนะครับว่า เรื่องของการส่งเสริม  
 สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์ให้เป็นอิสระ และการรวมกลุ่มการประกอบอาชีพ  
 หรือวิชาชีพ ตลอดจนทั้งการรวมกลุ่มของประชาชน เพื่อดำเนินกิจการทางด้านเศรษฐกิจ  
 นะครับ ท่านสมาชิกครับ หลาย ๆ ปีที่ผ่านมาว่าด้วยเรื่องของสภากษตรนั้นนะครับ  
 ไม่บรรลุผลเป้าหมายตามเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือวิชาชีพทางด้านเกษตรกรรมนะครับ  
 ทั้งนี้ เนื่องจากว่าในระยะที่ผ่านมา รัฐบาลใช้คำอธิบายเกษตรกรทั่วประเทศว่า สินค้า  
 ราคาการเกษตรตกต่ำนั้นเป็นเรื่องของกลไกทางการตลาด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวนโยบาย  
 การช่วยเหลือภาครัฐ ซึ่งจะต้องเข้าไปแทรกแซงหรือรักษาเสถียรภาพทางการเกษตร  
 ได้อย่างแท้จริงนะครับ ดังนั้นรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้มี  
 สภาเกษตรกรขึ้นโดยตรงจากร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และรักษา  
 เสถียรภาพของราคาผลผลิตทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นของการเรื่องปลูกพืช หรือว่า  
 เลี้ยงสัตว์ เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุดนะครับ แล้วหลังจากนี้ก็จะเห็นชัดใช้เวลา  
 สักเล็กน้อยนะครับ เพื่อให้ท่านได้เข้าใจยิ่งขึ้นว่า ในรูปแบบของสภาเกษตรกรนั้น  
 เป็นรูปแบบสภาเกษตรกรที่มีประโยชน์ต่อเกษตรกรแบบกินได้อย่างไรครับ เชิญครับ



## ๑๓

สสร ๔๒/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

รายนาม ๑๑/๑

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ได้มีการแพร่ภาพวีดิทัศน์ให้สมาชิกในที่ประชุมได้รับชม)

- ๑๒/๑



นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
เชิญท่านกรรมาธิการ

นายมานิจ สุขสมจิตร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม มานิจ สุขสมจิตร สื่อวีดิทัศน์อันดับถัดไป ซึ่งคณะกรรมาธิการเผยแพร่รัฐธรรมนูญและประชาสัมพันธได้จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้เข้าใจในเรื่องของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นเรื่องของสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ซึ่งอยากจะเรียนว่าเรื่องสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนนั้นเป็นของที่เกิดขึ้นควบคู่กับประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยประกอบด้วยหลายสิ่งหลายอย่าง ไม่ได้มีเพียง ๔ ปีมาเลือกตั้งกันที่เดียวนะครับ ในเรื่องนี้ เรื่องสิทธิเสรีภาพนั้นขอเรียนว่า เป็นสิ่งซึ่งได้มีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ได้มีสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างน้อย ๔ ประการด้วยกัน

ประการแรก ได้ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพของข้าราชการ ของพนักงานและลูกจ้างหน่วยงานของรัฐ ในกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์หรือสื่อมวลชนอื่นว่าให้มีเสรีภาพเช่นเดียวกับบรรดาลูกจ้างของเอกชนที่ทำงานในสื่อต่าง ๆ นะครับ

ประการที่ ๒ ก็ห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดขวาง แทรกแซง การเสนอข่าว การแสดงความคิดเห็น และถ้าหากว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ดี ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ดี ไปขัดขวางหรือแทรกแซง ให้ถือว่าไม่มีผลใช้บังคับ เว้นแต่จะเป็นการที่เขากระทำการตามกฎหมายหรือจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ในประการถัดไป ซึ่งเป็นของใหม่ นั่นก็คือว่า ให้มีองค์กระอิสระองค์กรหนึ่งสำหรับมาดูแลการจัดสรรคลื่นความถี่ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคมที่เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ เหตุที่ต้องมีเพียงองค์กรเดียวนั้นก็เนื่องมาจากว่า เทคโนโลยีในสมัยใหม่ได้เจริญไปมาก แล้วมีการทำงานที่ประสานกัน เพราะฉะนั้นเพื่อให้การทำงานเป็นการทำงานที่มีเอกภาพ และสามารถให้องค์กรเดียวสามารถดูแลในภาพรวม ๆ ได้ จึงให้มีเพียงองค์กรเดียว



ประการสุดท้าย ประการที่ ๔ นะครับ สิ่งใหม่ในรัฐธรรมนูญนี้ก็คือว่า ห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของ หรือเป็นส่วนหนึ่งในกิจการหนังสือพิมพ์ ในกิจการวิทยุและโทรทัศน์ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ไม่ใช่ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คนใดคนหนึ่งมีสื่อไว้เป็นเครื่องมือของตัวเอง ในขณะที่เดียวกัน คนอื่นไม่มี ก็จะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมทั้งในระหว่างนักการเมืองด้วยกัน และไม่เป็นธรรมกับประชาชนด้วย ขอได้โปรดชมวีดิทัศน์ ซึ่งจะเป็นรองสุดท้ายแล้วนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
เชิญครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ได้มีการแพร่ภาพวีดิทัศน์ให้สมาชิกในที่ประชุมได้รับชม)

- ๑๔/๑

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ครับ เชิญท่านประธานกรรมาธิการครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ (ประธานคณะกรรมการ) : กราบเรียน  
 ท่านประธานครับ ก็มาถึงขีตีสุดท้ายนะครับ ประเด็นคือ รัฐธรรมนูญนี้มาจากไหน ถ้าผม  
 ตอบก็คือ มาจากประชาชน เพราะว่าในกระบวนการร่างได้เคลื่อนไหวประชาชน  
 อย่างกว้างขวาง อย่างไม่เคยมีปรากฏมาก่อนในประเทศไทย และผมก็ไม่เคยทราบว่า  
 ประเทศไหนในโลกที่เขาร่างรัฐธรรมนูญแล้วก็เคลื่อนไหวประชาชนมากมายอย่างนี้  
 ถ้าท่านทั้งหลายจำได้ ก็จะเห็นว่า ก่อนที่เราจะลงมือร่าง เราได้ส่งกรรมาธิการภาค  
 กรรมาธิการจังหวัด แล้วเราได้ลงไปเอง ไปประชุมปรึกษาหารือกับประชาชน เพื่อถาม  
 ความคิดของประชาชนว่าจะร่างอย่างไรนะครับ สิ่งเหล่านั้นได้นำมาสะท้อนให้กับ  
 กรรมาธิการยกร่าง กรรมาธิการยกร่างได้นำความคิดเหล่านั้นมาปรับ มากลั่นกรอง  
 มาทำการตกลึก แล้วก็ได้ออกมาเป็นกฎหมาย เป็นตัวหนังสือทางภาษากฎหมาย  
 มีมาตรา ๒๙๙ มาตรา แล้วเราก็นำเอามาตราเหล่านั้นไปถามประชาชนว่า มาตราไหน  
 เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย และต้องการแก้ไขอย่างไร ความเห็นของประชาชนเหล่านั้น  
 ได้สะท้อนกลับมาในรูปแบบของการแปรญัตติ ซึ่งเราทำการแปรญัตติอย่างเข้มข้น เคียงกัน  
 หน้าดำ หน้าแดง ไม่ยอมกัน ลงมติ เดินออกจากห้องประชุมก็มีนะครับ เป็นเวลา ๑๘ วัน  
 ๑๘ คืน ขอบทวนความจำท่านสมาชิกด้วย อันนี้เป็นหลักฐานยืนยันว่า รัฐธรรมนูญ  
 ฉบับนี้ไม่มีใบสั่ง ถ้าเพื่อท่านดูหน้าตาของ สสร. แต่ละคน ท่านลองประเมินดูว่าคนเหล่านี้  
 จะรับฟังคำสั่งหรือไม่นะครับ ผมเชื่อว่าถ้ามีคนสั่ง คนเหล่านี้ก็ไม่รับฟังคำสั่งนะครับ  
 จากการที่มีการโต้แย้งกันอย่างเข้มข้น ดุเดือด และสะท้อนให้เห็นถึงแง่มุมต่าง ๆ ของ  
 ตัวแทนความคิด ถ้าองค์ประกอบที่หลากหลายของ สสร. ซึ่งเป็นผู้ร่าง ก็จะทำให้เห็นว่า  
 มีทั้งคนที่ป็นทหาร มีทั้งคนที่ป็นตำรวจ มีทั้งคนที่ป็นข้าราชการ มีทั้งอาจารย์  
 มหาวิทยาลัย มีพ่อค้า มีกรรมกร มีกสิกร มีครู มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีเอ็นจีโอ  
 (NGO – Non Governmental Organization) และมีนักสิทธิมนุษยชน คนเหล่านี้ไม่ได้มา  
 ตัวเปล่า ข้างหลังเขามีองค์กร เขามีแนวความคิด และนำเข้ามาปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญ  
 จนออกมาเป็นรูปร่างลักษณะตามที่นำเสนออยู่นี้ เพราะฉะนั้นจะเห็นว่ากระบวนการจัดทำนี้

เป็นกระบวนการจัดทำที่เป็นประชาธิปไตย แล้วความคิดต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นประชาธิปไตยได้มีอยู่ในนี้ครบถ้วน ผมคิดว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดของรัฐธรรมนูญนี้คือยกระดับพัฒนาการทางสังคมของประเทศไทย ยกกระดับความเจริญเติบโตตามธรรมชาติของชุมชน และของการปกครองตนเองของท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญและเป็นหลักประกันของการเมืองระบอบประชาธิปไตยน่ะครับ ในแง่ของการได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ ใจกว้างมาก นอกจากว่าจะให้มีกระบวนการดำเนินการโดยฟังความคิดเห็นประชาชนแล้วนี้ ก็ยังได้กำหนดให้มีการลงประชามติ ซึ่งพรั้งนี้จะได้มีการลงประชามติกัน ในการลงประชามตินี้ เป็นป้ายบอกกระยะทางที่สำคัญ เพราะว่าประเทศไทยกำลังใช้ระบอบประชาธิปไตยโดยตรงเข้ามาประกอบอย่างมีส่วนร่วมสำคัญของการเมืองการปกครองของประเทศไทย -----

แล้วไม่ใช่เพียงแต่มีตัวแทนมาทำงาน แล้วก็มาอนุมัติกัน แต่ว่าให้กลับไปถามประชาชนด้วย ประชาชนเจ้าของประเทศมีสิทธิออกเสียงในเรื่องนี้ เรื่องนี้เรามีชี้ดีครับ ขอความกรุณาชมชี้ดีเป็นอันสุดท้ายครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ครับ เชิญเจ้าหน้าที่เปิดด้วยครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ได้มีการแพร่ภาพวีดิทัศน์ให้สมาชิกในที่ประชุมได้รับชม)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ครับ เชิญท่านประธานครับ

นายสมชัย ฤชุพันธุ์ (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานครับ  
คณะกรรมการเผยแพร่ขอจบการนำเสนอแค่นี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายซักถามเพิ่มเติมหรือเสนอแนะ มีไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ไม่มีนะครับ ก็สมบูรณ์เรียบร้อยดีนะครับ คณะของท่านอาจารย์สมชัย ขอบพระคุณ  
ท่านกรรมการทุกท่านนะครับ

ในระเบียบวาระที่ ๒.๒ นะครับ เป็นการพิจารณารายงานการทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ  
นะครับ

ขอเชิญท่านคณะกรรมการเข้าประจำที่ด้วยนะครับ เรียงเชิญครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
จากเนื้อหาสาระดังกล่าวของคณะกรรมการที่ท่านอาจารย์สมชัยเป็นประธาน ก็ถือว่าเป็นการรวบรวมการปฏิบัติงานที่ผ่านมา แล้วก็ได้นำไปเผยแพร่ให้กับพี่น้องประชาชน  
ได้ทราบในแต่ละเวทีนะครับ -----

แต่ในวันนี้ท่านนำมาเสนอให้เห็นทั้งหมดนะครับ ซึ่งก็ไม่ได้ไปเห็นจากเวทีต่าง ๆ โดยครบถ้วนนะครับ วันนี้ได้เห็นได้ชมนกันครบถ้วน ก็ถือว่าในระยะเวลาที่จำกัด คณะกรรมาธิการของท่านอาจารย์สมชัยทุกท่านนะครับ ก็พยายามที่จะรวบรวมในการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ประชาชนได้ทราบ ได้เข้าใจได้มากขึ้นนะครับ ในส่วนของการทำงานเข้าใจให้กับประชาชน ที่ผ่านมาก็คงจะมีคำถามนะครับ ในความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญในหลาย ๆ มาตรา ก็คงให้ท่านกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคงจะรวบรวม รวบรวมประเด็นคำถามหรือข้อซักถามของประชาชนจากเวทีต่าง ๆ นี่นะครับ แล้วก็ให้ท่านกรรมาธิการได้กรุณาช่วยอธิบายในแต่ละมาตรา หรือในส่วนที่เห็นว่าสำคัญ ๆ นี่นะครับ หรือเป็นปัญหาที่ประชาชนอาจจะไม่เข้าใจหรือเข้าใจคลาดเคลื่อนไปนะครับ ก็ขอให้กรรมาธิการช่วยชี้แจงในรายละเอียดของร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ด้วยนะครับ ท่านกรรมาธิการพร้อมแล้วนะครับ เชิญ ท่านใดจะเริ่มชี้แจงเลยครับ เชิญท่านอาจารย์วิชาครับ

รองศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านครับ กระผมรองประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญครับ ทำหน้าที่แทนท่านประธานและคณะกรรมาธิการยกร่าง จะได้กล่าวนำในเรื่องของการชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งท่านอาจารย์สมชัยและคณะกรรมาธิการวิสามัญเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและประชาสัมพันธ์ได้กรุณาชี้แจงไปตั้งแต่แรกนะครับ จะเห็นได้ว่าทางคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีการประสานและมีความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับคณะกรรมาธิการวิสามัญเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและประชาสัมพันธ์ในการทำความรู้และทำความเข้าใจกับประชาชนผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ รวมทั้งได้ลงไปในพื้นที่ที่มีการจัดตั้งขึ้นโดยประชาชนก็ดี สถาบันการศึกษาที่ดี หรือทางฝ่ายประชาสัมพันธ์ของทางแต่ละจังหวัดนะครับ ได้ดำเนินกระบวนการในการเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนสามารถที่จะเข้าถึงร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเตรียมการรองรับกับการออกเสียงลงประชามติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะเห็นได้ว่าในการชี้แจงทำความเข้าใจนั้น

ทางกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ชี้แจงทำความเข้าใจ โดยกระทำอย่างสุภาพ  
 ในฐานะของผู้ที่ได้ยกร่างรัฐธรรมนูญหรือมีส่วนในการยกร่างรัฐธรรมนูญอย่างที่ได้มีการ  
 บิดเบือนข้อคิดเห็น หรือนำความคิดเห็นของตัวเองมาใส่แต่ประการใดทั้งสิ้น เรากระทำ  
 อย่างสุภาพนุรุษ และบางครั้งก็สุภาพสตรี โดยตรงไปตรงมา ไม่มีการใช้ผลประโยชน์  
 ในการแอบแฝง นอกจากนี้ ขณะเดียวกันเราก็ยังระมัดระวังอย่างยิ่งนะครับ กลัวว่า  
 จะผิดพลาดคลาดเคลื่อน ทำให้มีการกล่าวหากันได้ครับว่า คณะกรรมาธิการยกร่าง  
 รัฐธรรมนูญนี้ไปชี้แนะ หรือพยายามที่จะทำให้ประชาชนหลงผิด ตรงกันข้ามนะครับ  
 ในกระบวนการที่ต่อต้านหรือดำเนินการเพื่อที่จะไม่ให้รับร่างรัฐธรรมนูญนี้ -----

- ๑๘/๑

กลับกระทำการอย่างบางเวทีก็กระทำชนิดที่เรียกได้ว่าไม่สุภาพอย่างยิ่ง หรือพูดจาในทาง หลอกลวง บิดเบือน ยืนยันให้ประชาชนไม่รับร่างรัฐธรรมนูญโดยไร้เหตุผล กล่าวคือ อาศัยเสียงจากประชาชนที่บางกลุ่ม บางพวก บางประเภทที่ไม่ชอบถึงที่มาของร่าง รัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า มีที่มาจากความไม่ชอบธรรมโดยอาศัยการเคลื่อนไหวของ กลุ่มการเมืองบางประเภท ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่ากลุ่มการเมืองที่ไม่มีความประสงค์ หรือไม่อยากจะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นี้ เข้าทำนองเดียวกันกับสิ่งที่เราอาจจะเรียก ได้ว่า คือนักการเมืองประเภทมือถือสากปากถือศีล กล่าวคืออะไร คือว่าหวาดกลัว รัฐธรรมนูญฉบับนี้ประดุจเดียวกับการหวาดกลัวว่า จะต้องตกอยู่ในห่วงแห่งการ ถูกตรวจสอบอย่างเข้มงวดกวัดขังยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นจึงพยายามเรียกร้องว่า ให้ใช้ รัฐธรรมนูญฉบับเดิมซึ่งมีจุดอ่อน มีปัญหานั้นในการตรวจสอบ ในการที่จะแสวงหา ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเพื่อที่จะทำให้นักการเมืองทุจริตนั้นออกไปจากวงจรที่ปกครอง บ้านเมือง ปกครองประชาชน ทำให้ประชาชนต้องได้รับความทุกข์ยาก หรือได้รับความ ทรมานจากการถูกฆ่าตัดตอนบ้าง ถูกกระทำทารุณกรรมต่าง ๆ บ้าง เพราะฉะนั้นกระผม ขอกราบเรียนต่อท่านที่เคารพ ต่อท่านประธานว่า ในห้วงหลังของการที่มีการเผยแพร่ทาง สื่อมวลชนก็ดี หรือว่าได้มีการทำจดหมายเป็นบัตรสนเท่ห์ หรือเป็นใบปลิวไปสู่ประชาชน ทั้งหลาย มุ่งประสงค์ที่จะทำให้ประชาชนทั้งหลายหลงผิดหรือเข้าใจผิด โดยจับเอา ประเด็นที่ประชาชนมีความหวาดกลัว หรือมีความรู้สึกที่ตนเองจะไม่ได้รับสิทธิเท่าเดิม เอามาเป็นข้อใหญ่ใจความเพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ถูกต้อง ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ควรจะได้รับความเห็นชอบแต่ประการใดทั้งสิ้น เช่น พูดถึง ประเด็นที่ว่า เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะทำให้ สส. สว. ไม่สามารถจะ ประกันตัวและช่วยเหลือประชาชนได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผมอาจจะเรียกได้ว่า โทกหกปกกลมที่สุด ในประวัติศาสตร์ของการกล่าว หรือว่าพยายามจะชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจหรือหลงผิด กระบวนการในการสร้างความเท็จเหล่านี้เป็นกระบวนการที่ผิดอย่างชัดเจนนะครับ แต่อย่างไรก็ดีก็ยังอยู่ในขั้นตอนของกระบวนการหาว่าผู้ใดที่สร้างความเท็จอย่างนี้ว่า หากร่างรัฐธรรมนูญนี้ผ่านแล้วจะเกิดอันตราย ก็คือ สส. สว. ไม่สามารถที่จะประกันตัว

และช่วยเหลือประชาชนได้ หรือกล่าวว่าโครงการ ๓๐ บาท รักษาทุกโรคจะต้องถูกเพิกถอนไปตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งก็มดเท็จอีกเช่นกัน เพราะว่าแท้จริงแล้ว ๓๐ บาท รักษาทุกโรคก็ยังคงอยู่ และในขณะเดียวกันเรายังเพิ่มว่าผู้ยากไร้ก็ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้นอีกด้วยใน ๓๐ บาท ก็เป็นเรื่องตามปกติ ซึ่งเราไม่ได้ยกเลิกแต่ประการใด แต่เราได้เพิ่มกระบวนการให้ประชาชนที่ยากไร้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น สำหรับในกรณีค้ำบ้านโดยไม่ต้องมีหมายศาล ก็โกหกคำโตเช่นเดียวกัน เป็นไปไม่ได้เลยที่กระบวนการค้ำบ้านของราษฎรหรือประชาชนทั้งหลายไม่ต้องมีหมายของศาลนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนแล้วแล้วเราก็ได้บัญญัติรับรองไว้แล้วครับ -----

- ๑๘/๑



ไม่เห็นจะยากอะไรเลย เอารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาให้เนติบริกรร่าง ใช้เวลาไม่กี่นาทีก็เสร็จแล้ว กระผมขอกราบเรียนว่า ท่านที่ใช้ถ้อยคำอย่างนี้เป็นผู้ที่ไม่มีความชำนาญอย่างยิ่ง และดูถูกกระบวนการร่างกฎหมายและการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะต้องเป็นกระบวนการที่ใช้ความรอบคอบอย่างยิ่ง เป็นกระบวนการที่จะต้องค้นข้อมูล จะต้องมีการเปรียบเทียบ จะต้องถามประชาชน ไม่ใช่โยนให้นักกฎหมายที่ตนเองดูถูกว่าเป็นเนติบริกร -----

- ๒๐/๑

แล้วก็อย่างนี้หรือจะนำกฎหมายนั้นมาบังคับใช้ประชาชน หรือมาให้ประชาชนเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ หรือนำมาประกาศเป็นรัฐธรรมนูญ กระผมคิดว่ากระบวนการในการร่างกฎหมายเยี่ยงนั้นไม่ควรจะมีปรากฏอีกต่อไป ไม่ควรจะได้มีอยู่ในสารบบของการร่างกฎหมายเสียด้วยซ้ำไป แต่กระผมเข้าใจว่ากระบวนการร่างกฎหมายเยี่ยงนั้นได้เคยกระทำมาแล้วโดยท่านผู้พูดและคณะของท่าน ท่านก็เลยเคยชิน และรู้สึกว่ามันน่าจะทำได้โดยเนติบริกร กระผมขอกราบเรียนว่าจะไม่มีเนติบริกรใน สสร. ไม่มีในคณะกรรมการยกร่าง และกระผมขอกล่าวด้วยความภาคภูมิใจว่า กระผมมีความภาคภูมิใจที่สุดที่ได้ยืนอยู่ในสภาแห่งนี้ และได้มีส่วนร่วมของท่านคณะกรรมการยกร่างและ สสร. ทุกท่าน เพราะฉะนั้นท่านจะรับหรือไม่รับก็ตาม แต่ว่าขอให้ท่านได้ถูกคิดสักนิดว่า รัฐธรรมนูญที่จะมาใช้บังคับแก่ท่านไม่ควรจะกระทำโดยเนติบริกรโดยเด็ดขาด ต่อจากนี้กระผมก็ขอให้ทางคณะได้สรุปแนวทาง ซึ่งเราคิดว่าเป็นประเด็นที่อันจะค้างคาใจของผู้คน และก็ทำให้เข้าใจผิดหรือหลงผิด เพราะฉะนั้นกระบวนการในการทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญก็จะเป็นประเด็นอย่างที่เราได้กำหนดไว้แน่ครับ ตั้งแต่ตอนที่ร่างรัฐธรรมนูญ ก็คือ ๑. ก็คือ ประเด็นที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประเด็นที่ ๒ ก็คือ เกี่ยวกับสถาบันทางการเมือง และประเด็นที่ ๓ ก็คงจะเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับองค์กรอิสระและศาล กระผมก็ขอให้ท่านปรกณได้พูดถึงประเด็นสิทธิเสรีภาพครับผม

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ครับ เชิญครับท่านอาจารย์ปรกณครับ

นายปรกณ ปรียากร (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ปรกณ ปรียากร สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ก่อนอื่นผมต้องขอขอบคุณท่านประธานอีกครั้งหนึ่งนะครับ ที่เปิดโอกาสให้ได้มีการชี้แจงในการมาประชุมในวาระที่ค่อนข้างจะมีความสำคัญ ในขณะที่เดียวกันก็อยู่ในช่วงเวลาที่จำเป็นอย่างยิ่ง เหตุผลที่บอกว่าเป็นวาระที่สำคัญก็เพราะว่าจะเป็นโอกาสอีกครั้งหนึ่งที่คณะกรรมการยกร่าง และสมาชิกสภาร่างทั้งหมดนี่นะครับ ได้ใช้เวลาในการทำงานช่วงสุดท้าย ที่จะชี้แจงให้เห็นถึงสิ่งที่เป็นความพยายามในการทำงานตลอดระยะเวลา ๗ เดือนเศษนี้ นะครับที่ผ่านมาในขณะเดียวกันก็จะชี้

ให้เห็นถึงสิ่งที่เราได้พบเมื่อไปทำงานในฐานะที่เป็นผู้ที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเผยแพร่ชี้แจงทำความเข้าใจ ตลอดจนตอบคำถามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ก่อนที่จะไปถึงประเด็นที่ท่านประธานได้กรุณาจะมอบหมายให้ผมพูดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้น ใครขอเรียนต่อที่ประชุมว่า สิ่งที่เราเข้าไปทำงานร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบุคคลที่เราไม่อาจจะละเลยได้ก็คือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั่นก็ได้แก่ กรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของภาคต่าง ๆ ตั้งแต่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ขณะเดียวกันในแต่ละภาคนั้นนี่นะครับ ก็จะมีกรรมการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมประจำจังหวัด ทั้ง ๗๖ จังหวัด กลุ่มคนเหล่านี้ทำงานอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ -----

และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นแนวหน้าในการชี้แจงทำความเข้าใจโดยไม่หวั่นไหว ต่ออุปสรรคใด ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีภาวะที่แตกต่างกัน จากข้อค้นพบของการทำงานที่ผ่านมาอันนี้นะครับ คำถามร่วมที่เกิดขึ้น ดูเหมือนว่าจะเป็นการใหญ่ ๆ อยู่ ๔ เรื่องด้วยกัน

เรื่องแรก ก็คือ ประชาชนมักจะให้เราทบทวนว่า ทำไมต้องมาร่างรัฐธรรมนูญกันใหม่ ในเมื่อเรามีรัฐธรรมนูญตั้งหลายฉบับที่น่าจะหยิบมาใช้ได้เลย

ในประการที่ ๒ ก็คือ จะร่างรัฐธรรมนูญกันโดยใช้หลักการอะไร และรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะต้องไปเปรียบเทียบกับเรื่องอะไรบ้าง

ในประการที่ ๓ ซึ่งกรณีนี้เป็นข้อที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ แต่เราก็สามารถที่จะชี้แจงและทำความเข้าใจได้อย่างกระจ่างชัด นั่นก็คือประชาชนจะมีส่วนร่วมอย่างไร

และในประการสุดท้าย สาระสำคัญที่เรามุ่งเน้น ซึ่งเมื่อสักครู่นี้กรรมการชุดที่แล้วก็ได้พยายามชี้แจงในทำนองเดียวกัน ซึ่งเราจะเห็นว่าเป็นสาระสำคัญที่บรรดาคนทำงานอย่างแท้จริงนี้จะมุ่งเน้นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งในบางส่วนนั้นผมจะขยายความต่อไป

ในเรื่องของว่าทำไมต้องมาร่างรัฐธรรมนูญกันใหม่นั้น เราพยายามที่จะชี้แจงนอกจากที่มาของเหตุการณ์ก่อนวันที่ ๑๙ กันยายนแล้วนี้ ก็ลงมาสู่ประเด็นหลักที่สำคัญของปัญหาในการใช้รัฐธรรมนูญในปี ๒๕๔๐ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต้องมาใช้ในการเปรียบเทียบ และทำข้อเปรียบเทียบเมื่อเราร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ตามข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญชั่วคราวในปี ๒๕๔๙ ปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งอยากจะทำเดือน และผมเชื่อว่าบรรดาท่านสมาชิกก็คงจะเห็นปัญหาร่วมกันเช่นเดียวกับพี่น้องประชาชนทั้งหลาย นั่นก็คือ ปัญหาด้านเจตนาธรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนที่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มีเจตนาธรรมหลักที่สำคัญเกือบจะหลาย ๆ มาตรา ไม่อาจจะเกิดผลในทางปฏิบัติได้ ในทางกลับกันนี้นะครับ กลับถูกปิดกั้นมากยิ่งขึ้นในช่วงก่อนที่จะถึงเหตุการณ์วันที่ ๑๙ กันยายน ปีที่แล้วนี้นะครับ ตรงจุดนี้บรรดากรรมการ และบรรดาสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญก็คงจะใช้วิธีการในการชี้แจงในทำนองเดียวกันว่า แม้ในปัจจุบันพวกเราจะอยู่ในภาวะของการ

บริหารราชการแผ่นดินภายใต้ภาวะที่ผิดไปจากปกติ คือเป็นการบริหารราชการแผ่นดิน หลังการปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ แต่กลับมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทั้งในเชิงบวกและลบต่อรัฐบาลมากกว่าเมื่อช่วงก่อนหน้านั้น ตรงจุดนี้เป็นจุดในเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถเห็นได้จนถึงขณะนี้ เราสามารถที่จะเห็นในขณะนี้ได้ชัดเจนครับว่า ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ หรือไม่เห็นด้วยกับการร่างรัฐธรรมนูญของเราก็ยังมีโอกาสในการอภิปราย สาระพัดเรื่อง อภิปรายบางเรื่องนั้นก็เขียนเฉพาะจุด เป็นการเขียนเพื่อมีเจตนารมณ์ที่จะบิดเบือนเรื่องของรัฐธรรมนูญ โดยที่ฝ่ายเราเองก็ยินดีรับมาอ่าน แต่เมื่ออ่านแล้วก็เหมือนอย่างที่ท่านรองประธานเมื่อสักครู่นี้ได้กล่าวไปแล้ว ก็คือ นอกจากไม่เข้าใจแล้วนี่นะครับ ก็ยังพยายามที่จะจับเฉพาะประเด็นบางจุด เพื่อทำให้เกิดความไขว้เขว แต่อย่างนี้ ก็ไม่เป็นไรในสังคมประชาธิปไตย แต่ถ้าทำอย่างนี้ในช่วงที่มีรัฐบาลชุดที่แล้ว ผมคิดว่า คงไม่สามารถจะอยู่ลอยนวลได้

ในประการที่ ๒ ของปัญหาของการใช้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งไม่มีใครปฏิเสธได้เลย ก็คือปัญหาเกี่ยวกับการที่ประชาชนไม่อาจจะมีส่วนร่วมในทางการเมือง และการตรวจสอบอำนาจรัฐนั้นก็ไม้อาจจะกระทำได้อย่างแท้จริง ตรงนี้แหละครับที่ทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ได้ถูกทำลายลงโดยสิ้นเชิง โดยวิธีการต่าง ๆ นานา ซึ่งก็ได้มีการพูดกันอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสกัดกั้นไม่ให้ฝ่ายประชาชนนั้นเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการเรียกร้อง ในการใช้บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในทางการเมืองนอกสภาได้โดยง่าย นอกจากนั้นการตรวจสอบอำนาจรัฐนั้นนี่แหละครับ ก็ถูกแทรกแซงอย่างมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาประการที่ ๓ ก็คือ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของรัฐสภา เราจะเห็นว่า การอภิปรายไม่ไว้วางใจก็ดี การตอบกระทู้ถามก็ตาม หรือแม้แต่เรื่องความพยายามที่จะดำเนินการในเรื่องอื่น ๆ ในหลาย ๆ เรื่องของรัฐสภา อาจจะถูกครอบงำฝ่ายเดียว และการครอบงำเหล่านั้นก็ทำให้องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ที่ได้ถูกออกแบบด้วยความตั้งใจที่ดีในปี ๒๕๕๐ นั้นะครับ ไม่สามารถที่จะทำงานได้โดยสิ้นเชิง เราจะเห็นว่า การแทรกแซงการใช้อำนาจรัฐเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง แทรกแซงตั้งแต่หัวขบวน ก็คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง กลางขบวน ก็คือ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และท้ายขบวน ก็คือ สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เราจะเห็นความเลเหลาดพาด และการไม่สามารถที่จะทำงานทำนองนั้นได้เลยในช่วงของการใช้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ของรัฐบาล ๒ รัฐบาลต่อเนื่องกัน ซึ่งมีผู้นำคนเดียวกัน

ในประการสุดท้าย เป็นปัญหาเชิงประจักษ์ พุคที่ไหนก็ตามนี้ะครับ ผู้คนยอมรับกันโดยส่วนรวม นั่นก็คือ การไม่ตระหนักถึงคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีข้อมูลมหาศาลที่ชี้แจงให้เห็นถึงการทำงานที่ผิดทำนองคลองธรรม การทำงานที่ไม่เคารพกฎ หมายถึงกฎหมายของบ้านเมือง กติกา หมายถึงกติกาทงวิชาชีพ ซึ่งบุคคลที่ทำงานในวิชาชีพต่าง ๆ นั้นต้องเคารพยึดถือเป็นอย่างยิ่ง และที่สำคัญมากที่สุด ก็คือ มารยาททางสังคม ความล้มเหลวอย่างนี้นี่ะครับ ทำให้สิ่งที่

## ๓๒

สสร ๔๒/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

นงลักษณ์ ๒๒/๒

ผมได้เคยพูดคุยอยู่เสมอในหลาย ๆ ที่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในที่ประชุมสัมมนาในการบรรยายทางวิชาการ ในการวิจัย สิ่งที่มีนัยเกิดขึ้นก็คือ เราใช้คำในภาษาชาวบ้านง่าย ๆ ว่า การกินเปอร์เซ็นต์ (Percent) ที่มีนัยเกิดขึ้นอย่างดาษดื่นและผู้คนเห็นอย่างกว้างขวางในทุกกลุ่มก้อนของการทำงาน จนกระทั่งทำให้เกิดความเอือมระอา แต่ก็ไม่สามารถจะแก้ปัญหาได้ เพราะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกินเปอร์เซ็นต์เสียเองนั้น กลายเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงร่วมกับบรรดาดวงศาคณาญาติ และผู้ที่อยู่ในกลุ่มผลประโยชน์เดียวกัน การกระจายประโยชน์ที่เกิดขึ้นก็เป็นการกระจายประโยชน์เฉพาะกลุ่ม สิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาใหญ่ขึ้นไปจากการขาดมารยาททางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้นำทางการเมือง ก็คือ การพูดในลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจรัฐที่ผิดทำนองคลองธรรม ในทำนองที่ว่า เมื่อประชาชนในพื้นที่ใดไม่ได้เลือกรัฐบาลของเรา ก็จะไม่ทางได้รับการจัดสรรทรัพยากรของแผ่นดินเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาในพื้นที่นั้น สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้เราจำเป็นต้องมาร่างรัฐธรรมนูญด้วยความยากลำบาก โดยความยากลำบากในลักษณะที่ว่า การทำให้การแก้ปัญหาในเรื่องเหล่านี้จะต้องร่างโดยใช้หลักการอะไรแน่นอนสิ่งที่เรายึดและชี้แจงให้พี่น้องประชาชนทราบ -----

- ๒๓/๑

ก็คือ เราต้องเริ่มต้นจากเรื่องของรูปร่างของระบอบประชาธิปไตย ในการร่างรัฐธรรมนูญคราวนี้ ในที่ประชุมของคณะกรรมการร่าง โดยความเห็นชอบของสมาชิกสภาร่าง เราออกแบบของระบอบประชาธิปไตยของไทยนี้ นะครับ โดยยึดโยงกับหลักคิดที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย นั่นก็คือ เราจะถือว่าระบอบประชาธิปไตยของไทยนั้นเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แล้วเราอยากจะทำได้ ๒ เส้น ๓ เส้นใหญ่ ๆ ของข้อความเหล่านี้ เพราะเราเชื่อว่าระบอบประชาธิปไตยแบบที่เรากำลังกล่าวถึงนี้เป็นระบอบประชาธิปไตยที่ทำให้สังคมไทยยั่งยืน มันคงสถาพร แม้จะมีความแตกแยกในบางครั้งบางคราว แต่ก็ไม่ทำให้เกิดความล่มสลายของประเทศ และก็สามารถที่จะแก้ปัญหาของประเทศได้ด้วยสำนึกที่ว่า คนที่เข้ามาทำงานในทางการเมืองนั้นต้องมาเป็นผู้บริหารราชการแผ่นดิน ไม่ใช่เป็นผู้บริหารกลุ่มผลประโยชน์ หรือเป็นการเชิดชูลักษณะสิ่งที่เราอาจจะเรียกกันว่าการปกครอง ประหนึ่งกิ่งประธานาธิบดี ที่ฝ่ายบริหารเท่านั้นที่มีอำนาจสูงเด่นยิ่ง ในขณะที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการต้องอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถจะถ่วงดุลเช่นนั้นได้ เมื่อเราร่างในหลักการเช่นนี้แล้วนี้ นะครับ ก็พยายามที่จะเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เปรียบเทียบมาตราต่อมาตรา อะไรที่มันเป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นสิ่งที่ได้ใช้ปฏิบัติสืบเนื่องกันมา และเป็นสิ่งที่พี่น้องประชาชนมีความเข้าใจ และสามารถที่จะรักษาประโยชน์ของตนเองได้ก็คงไว้ แต่อะไรก็ตามที่ทำให้เรื่องที่สำคัญที่สุด ก็คือ สิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจของประชาชนนั้นสูญหายไป เราก็จำเป็นที่จะต้องปรับแก้ เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นอย่างนี้นี้นะครับ สิ่งที่เราจะต้องทำอย่างหนักหน่วงก็คือ ทำอย่างไรที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการของการร่างรัฐธรรมนูญเทียวนี้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าคณะกรรมการร่างนั้นตระหนักดีว่า ถ้าเราร่างรัฐธรรมนูญโดยปราศจากความคิดเห็นของประชาชนแล้ว เราก็ยากที่จะทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ขับเคลื่อนไปในทิศทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนโดยรวม อยากจะทำความเข้าใจให้เราเข้าใจสักนิดหนึ่ง เพราะว่าบางครั้งเราอาจจะมีความรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องที่เราได้พูดกันมาแล้ว แต่ก็จำเป็นที่จะต้องไม่ลืมว่ากระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ๑๐๐ คน ได้มาด้วยกระบวนการที่เป็นการจัดตั้ง

สมาชิกแห่งชาติ จำนวน ๒,๐๐๐ คน ซึ่งก็มีกระบวนการในการไปสรรหาตัวบุคคลเหล่านี้ จากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ จากกลุ่มคนที่ทำงานในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคสังคม และภาคอื่น ๆ อีกอย่างกว้างขวาง เมื่อคัดเลือกกันเองแล้วจนได้ ๒๐๐ คน ก็ไปพิจารณา คัดสรรโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติให้เหลือ ๑๐๐ คน แล้วก็มีกรรมวิธีการกว้าง ที่เพิ่มเติมมาอีก ๑๐ คนนะครับ หลังจากนั้นกระบวนการที่ทำต่อเนื่องกันก็จะเป็น กระบวนการเข้าสู่ฝ่ายประชาชน เมื่อคณะกรรมวิธีการกว้างกำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็น องค์ประกอบหลักของการที่จะร่างรัฐธรรมนูญตามหัวใจของรัฐธรรมนูญเมื่อสักครู่แล้ว ก็คือ ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เราก็ได้ แบ่งกลุ่มก่อนของการเขียนรัฐธรรมนูญตามโครงสร้างของการร่างรัฐธรรมนูญสากล นั่นก็คือแบ่งออกเป็น ๓ พื้นที่ ที่เราจะไปพิจารณา เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พื้นที่ที่ ๑ ก็คือเรื่องของสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจ พื้นที่ที่ ๒ เป็นเรื่องของสถาบันการเมือง และพื้นที่ที่ ๓ เป็นเรื่องของศาลและองค์การตรวจสอบอิสระ ซึ่งองค์การตรวจสอบอิสระนั้นก็ยังคงไว้เช่นกันที่ได้ออกแบบไว้ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ แต่ก็จำเป็นที่จะต้องไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชน -----

จากนั้นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก็เริ่มขึ้น โดยการผลักดันของ  
 กรรมาธิการวิสามัญการรับฟังความคิดเห็นทั้งในภาค ๔ ภาคและในจังหวัด ๗๖ จังหวัด  
 เราไปรับฟังความคิดเห็นในเวทีต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง นอกจากนั้นก็ยังรับฟัง  
 ความคิดเห็นจากพรรคการเมือง รับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการ รับฟังความคิดเห็น  
 จากองค์กรนักศึกษารับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มก้อนที่ทำงาน  
 อย่างแข็งขันในการสนับสนุนการร่างรัฐธรรมนูญ ก็คือ องค์กรพัฒนาเอกชน และกลุ่ม  
 อาชีพ ให้ตรงกลุ่มที่มีปัญหาในทางสังคมที่เหมือนกับกลุ่มคนที่อยู่ชายขอบของการพัฒนา  
 ประเทศ และตกขอบในช่วงรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ การรับฟังความคิดเห็นในขั้นนั้นได้ถูก  
 ประมวลโดยคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและประชาคมติ นำเสนอต่อ  
 คณะกรรมาธิการยกร่าง เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์และข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วยการประมวล  
 อย่างเป็นระบบ โดยมีคณะของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง  
 ต้องขอบคุณอย่างมากที่สุด ก็คือ ท่านอาจารย์จรัส สุวรรณมาลา ในฐานะที่เป็นสมาชิก  
 สภาร่างรัฐธรรมนูญ และเป็นคนบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
 ความคิดเห็นเหล่านั้น กรรมาธิการยกร่างได้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับเบื้องต้นที่เราเรียกว่า  
 รัฐธรรมนูญฉบับรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามขั้นตอนของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙  
 มีทั้งหมด ๒๙๙ มาตรา พวกเราคงจำได้ แล้วก็พิมพ์ออกมาเป็นจำนวนหลายแสนฉบับ  
 เป็นปกสีเขียว ท่านทั้งหลายก็คงจำได้ แล้วก็ทำสรุปเปรียบเทียบให้เห็นความคล้ายคลึง  
 และความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เป็นเอกสาร ๒ ฉบับที่ส่งให้กับ  
 คณะกรรมาธิการวิสามัญในจังหวัดต่าง ๆ ไปรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง  
 อีกครั้งหนึ่ง ตรงจุดนี้ละครับเป็นจุดที่ทำให้กลุ่มประชาชนและบรรดานักวิชาการ ตลอดจน  
 พรรคการเมือง และเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ก็คือ การไปรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรตาม  
 รัฐธรรมนูญ ๑๒ องค์กร โดยมีคณะกรรมการพิเศษที่ไปทำงานเรื่องนี้โดยเฉพาะ และ  
 คณะกรรมการพิเศษชุดนี้ ซึ่งก็ได้แก่ คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรตาม  
 รัฐธรรมนูญ ซึ่งมีท่านอาจารย์วิชัย รูปขำดี เป็นประธานคณะกรรมการ และกรรมการ  
 รับฟังตรงนี้เป็นารรับฟังที่ค่อนข้างเป็นระบบและละเอียด เนื่องจากรับฟังโดยกลุ่มคนที่มี  
 ความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ เป็นพิเศษ และมีกระบวนการในการเสนอความคิดเห็น

ในลักษณะที่เป็นทางการ นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรี คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ และที่ดุเดือดที่สุดก็คือในสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งได้มีการประชุมหลายครั้ง และมีการทำเอกสารที่ทั้งสนับสนุนและนำเสนอแนะในการปรับแก้รัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ก็ยังม็อบคกรอิสระอื่น ๆ นะครับ ตั้งแต่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไปเรื่อยนะครับ จนถึงองค์กรที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุด ก็คือมหาวิทยาลัยของรัฐ ขอโทษทีนะครับ สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวนก็ไม่น้อยกว่า ๑๗๐ แห่ง และตรงจุดนี้ก็เป็นจุดที่ทำให้สามารถเชื่อมโยงไปสู่เรื่องต่าง ๆ ที่ทำให้เรื่องเหล่านี้เนี่ยะครับ มันสามารถที่จะทำให้เกิดภาวะของการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เมื่อรับฟังความคิดเห็นเหล่านี้เข้ามาแล้วก็มาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่เรามี ๓๐๙ มาตรา แล้วก็มีบทหลัก ๒๙๑ มาตรา และบทเฉพาะกาลนะครับ ๑๘ มาตรา ซึ่งทำให้เกิดภาวะของการกระเพื่อมไหวอีกครั้งหนึ่ง เราจะเห็นว่าการเกิดกระแสการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญนี้เป็นไปในวงกว้าง ที่ผมจำเป็นต้องทำความเข้าใจตรงจุดนี้ เพื่อให้พี่น้องประชาชนได้เห็นภาพชัด ๆ ว่า เราไม่ได้กระทำการในลักษณะปิดลับ -----

เราไม่ได้กระทำการในลักษณะที่มีต่อของบุคคลที่จะสั่งการ เราไม่ได้กระทำการโดยมีการพิมพ์เขียว และที่สำคัญก็คือ ในการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจก่อนที่จะได้รัฐธรรมนูญ ๓๐๙ มาตรา มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง โดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่นี่ และเป็นการอภิปรายต่อเนื่อง ๑๘ วัน ๑๘ คืน ยืดยาว อย่างที่ได้ถ่ายทอดให้กับพี่น้องประชาชนได้เห็นชัด ดังนั้นเมื่อเรามองในจุดนี้ สิ่งที่ผมอยากที่จะชี้แจงในส่วนที่สำคัญก็คือ สาระสำคัญซึ่งมีอยู่ ๔ ด้าน ที่พวกเราทราบกันแล้ว แต่สาระสำคัญที่ผมอยากจะทำในส่วนของผมก็คือ เรื่องของการคุ้มครอง ส่งเสริม และขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เมื่อเทียบเคียงให้เห็นแล้วนี้ จะเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่ยังมีประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชน ยังคงอยู่เช่นเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ในเรื่องใดก็ตามที่ทำให้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ไม่อาจที่จะใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ก็ได้มาเพิ่มประเภทของสิทธิและเสรีภาพให้มากกว่าเดิมในหลายเรื่อง ในหลายกรณี และหลายเรื่องหลายกรณี นั้นนี่นะครับ ก็ทำให้สิทธิประโยชน์ตกอยู่กับประชาชนทุกกลุ่มก้อน ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน พวกที่ทำงานอยู่ในภาคเอกชน หรือในภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง คุ้มครองในเรื่องของการทำให้ประชาชนได้รับสวัสดิการทางด้านต่าง ๆ ที่เราเน้นหนักในเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ก็คือ เรื่องการศึกษา การสาธารณสุข การประกอบอาชีพ การงาน ตลอดจนเรื่องของการให้สวัสดิการกับกลุ่มคนที่ถูกทอดทิ้งดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่ไร้ที่อยู่อาศัย ไม่มีรายได้เพียงพอ เด็ก สตรี คนชรา บุคคลพิการและทุพพลภาพ บุคคลพิการและทุพพลภาพนั้นต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิเสรีภาพในเรื่องนี้ เป็นกลุ่มก้อนที่เราประทับใจในการทำงาน ขณะเดียวกันกลุ่มของสตรีก็มีบทบาทอย่างสูงยิ่งในการที่จะผลักดันให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่เทียบชั้นการให้สิทธิเสรีภาพที่เหนือกว่าในหลาย ๆ ประเทศของโลกปัจจุบันเสียด้วยซ้ำไป สิ่งที่เป็นเรื่องของการเพิ่มอย่างมากซึ่งก็คงจะไม่พูดซ้ำ ก็คือ เรื่องของสิทธิของประชาชนในการเสนอกฎหมาย ในการถอดถอนนักการเมือง ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เรื่องของการดำเนินการที่เกี่ยวพันกับความพยายามที่จะทำให้สิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนโดยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตรงนี้แหละครับ อยากจะเรียกร้องให้พี่น้องประชาชนได้ติดตามทำความเข้าใจ และขณะเดียวกันก็ใช้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐

ซึ่งได้ปรับแก้โครงสร้างของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ที่จะทำให้สิทธิเสรีภาพได้รับหลักประกันในการทำงานจากการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอนาคต และเจ้าหน้าที่ของรัฐในระยะยาวจะต้องเข้ามาทำงานร่วมกัน เพื่อผลักดันให้พี่น้องประชาชนได้ประโยชน์มากที่สุด สิ่งที่ยากจะเน้นย้ำให้เห็นชัด ก็คือ ความชัดเจนของเรื่องบางเรื่องที่ยากจะทำให้ท่านสมาชิกสภาว่าง และบรรดาพี่น้องผู้ฟังที่ฟังอยู่ทางบ้านได้เข้าใจ ก็คือ เรื่องที่เป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในกระบวนการยุติธรรม ในเรื่องนี้เป็นกรปรับแก้อย่างขนานใหญ่ ที่จะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินการในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมอย่างกว้างขวาง ซึ่งสามารถที่จะศึกษาได้ในมาตรา ๔๐ และอยากที่จะให้ถือเอามาตรานี้เป็นหลักในการคุ้มครองตนเองที่สำคัญมากที่สุด อีกเรื่องหนึ่ง ก็คือ เรื่องที่มักจะมีปัญหากันอยู่เสมอ ก็คือ เรื่องสิทธิชุมชนอย่างที่ได้มีการชี้แจงไปโดยคณะกรรมการชุดที่แล้ว เรื่องของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นนะครับ เขียนไว้ใน ๒ ที่ ในที่แรก ก็คือ แนวนโยบายแห่งรัฐว่าด้วยการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน -----

ซึ่งอยู่ในส่วนที่ ๑๐ ซึ่งอันนี้จะถือว่าเป็นบทที่ทำให้การเปิดพื้นที่ทางการเมืองภาคประชาชน เป็นพื้นที่ที่เทียบเคียงได้กับพื้นที่ในทางการเมืองของสถาบันการเมือง ในความเชื่อของคนที่อยู่ในระบอบประชาธิปไตยในบ้านเรานี้จะรับ ถ้าเราสามารถเปิดพื้นที่ทางการเมืองภาคประชาชนให้กว้างขวางมากขึ้น อำนาจอธิปไตยก็ยังคงอยู่ในมือของประชาชน ในมาตรา ๘๗ ในเรื่องนี้อยากให้พี่น้องประชาชนใช้ประโยชน์ในการที่จะไปติดตามการดำเนินงานของรัฐในอนาคตที่จะเข้ามาภายหลังการเลือกตั้ง หลังจากการเห็นชอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เราจะเห็นได้ว่า ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างขนานใหญ่ ไม่ได้ตัดสิทธิประชาชนในด้านใดเลย ตั้งแต่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผน ร่วมร่วมในการตัดสินใจในทางการเมือง ร่วมร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบขององค์กรทางวิชาชีพ หรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น ๆ ส่งเสริมให้ประชาชน อันนี้เป็นก้าวใหญ่และเป็นก้าวเดินที่สำคัญนะครับ มีความเข้มแข็งในทางการเมือง ไม่ใช่เป็นประชาชนที่อ่อนแอ คอยรอรับส่วนแบ่งจากผลประโยชน์ที่นักการเมืองจะจัดสรรให้ ความเข้มแข็งในทางการเมืองนั้นต้องก้าวหน้าไปจนถึงจุดที่มีบทบาทเฉพาะกาลให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็น และเสนอความต้องการของชุมชนอย่างเต็มที่ และตรงจุดนี้ความภาคภูมิใจที่ผมมีอยู่เสมอก็คือ ไปเชื่อมโยงกับเรื่องของสภาเกษตรกร ไปเชื่อมโยงกับเรื่องของการตั้งองค์กรในการที่จะปฏิรูปกฎหมายทางด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อที่จะทำให้เจตนารมณ์หลักของแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ประการหนึ่ง ก็คือ ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้ง และตรงนี้เป็นความหวัง ถ้าการดำเนินการในวันพรุ่งนี้ รวมทั้งการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในอนาคตเกิดขึ้นอย่างแท้จริง ก็คือ ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพครับ ถ้าเรามองจากรूपรอยของการกำหนดรัฐธรรมนูญในลักษณะ

เช่นนี้ เราจะได้เห็นได้ชัดจนกระทั่งว่า การปฏิรูปในทางการเมืองซึ่งมีการพัฒนาต่อเนื่องกันมา ก็จะสามารรถดำเนินการได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และขณะเดียวกันก็แก้ปัญหาทางด้านต่าง ๆ ที่มีคนกลางแคลงใจว่ารัฐจะทำได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของรัฐสวัสดิการทางด้านการศึกษา สาธารณสุข การอาชีพต่าง ๆ แต่สิ่งหนึ่งที่ท่านทั้งหลายจะต้องตระหนักก็คือ รัฐจะต้องทำได้ เพราะว่าเราสามารถที่จะอ้างสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญนี้แล้วกันที่ โดยที่ประชาชนสามารถจะเรียกร้องโดยผ่านการฟ้องศาลรัฐธรรมนูญได้เป็นครั้งแรก จึงอยากที่จะให้พี่น้องประชาชนนี้มารับถือรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้ หากว่ารัฐธรรมนูญผ่านการเห็นชอบในวันพรุ่งนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะใช้เป็นเครื่องมือในการคุ้มครองตนเอง และเป็นเครื่องมือที่พี่น้องประชาชนกลุ่มต่าง ๆ จากเหนือจดใต้ ตะวันออกจดตะวันตกนี้แล้วกันครับ อยากจะให้เรียกว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่กินได้ ก็คือเป็นรัฐธรรมนูญที่ทำให้ประชาชนลืมตาอ้าปากได้ เป็นรัฐธรรมนูญที่ทำให้ประชาชนมีลมหายใจในเรื่องของสิทธิเสรีภาพที่จะใช้อำนาจของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ใช้แค่เพียงวันที่ออกเสียงเลือกตั้ง แต่สามารถใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินงานของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลา แต่แน่นอนครับ รัฐบาลมาแล้วก็ไป ประชาชนยังอยู่ต่อไปด้วยการที่เขานั้นจะสามารถดำเนินภารกิจในทางการเมืองรูปแบบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่น ซึ่งอันนี้ก็มีการปรับแก้กันอย่างขนานใหญ่ ซึ่งสักครู่หนึ่งท่านอาจารย์วุฒิสสารก็คงจะสามารถขยายความในเรื่องนี้ต่อไป -----

ท่านประธานที่เคารพครับ ถึงแม้ว่าเราจะไปเผชิญปัญหาต่าง ๆ อยู่ค่อนข้างมาก เมื่อวานนี้ผมก็ได้พูดไปแล้วว่า สิ่งเหล่านี้เป็นแค่เพียงการทำทายนเล็กน้อยเท่านั้นเอง ผมไม่ค่อยห่วงไหวในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เพราะผมเชื่อว่าประชาชนเข้าใจว่า กระบวนการก่อนที่จะมีการลงประชามติที่ดี หรือจะมีการเลือกตั้งก็ตาม ลูกไม้เก่าเหล่านี้ยังคงถูกนำมาใช้อ้อยู่เสมอ และก็มักจะใช้วนเวียนอยู่ในพื้นที่บางจังหวัด จนกระทั่งเราอ่านสำนวนแล้วแทบจะรู้ด้วยซ้ำไปว่า ใครเป็นคนเขียนใบปลิวขณะนี้ แต่ความจริงแล้วก็แทบจะเห็นกันว่า สิ่งทีและวิธีการในการเขียนนั้นก็ทำโดยกลุ่มก้อนหนึ่ง แล้วก็แพร่กระจายออกไปในลักษณะที่ไม่น่าเชื่อว่าน่าจะเกิดขึ้นในยุคที่เราได้ใช้เครื่องมือการสื่อสารอย่างกว้างไกล และในยุคที่คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ทำงานอย่างใช้เหตุและผล สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมแห่งความมีเหตุผล สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ใช้สำนึกของผู้ดี เป็นสังคมที่ใช้การสู้ซึ่งหน้าด้วยเหตุและผล จากความพยายามที่จะเขียนข้อความจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นข้อความในลักษณะใดก็ตามที่พวกเราเห็นอยู่ในที่ประชุมนี้ และผมเชื่อว่าพี่น้องประชาชนเห็น และคนที่ส่งไปรษณีย์ก็เห็น แต่คนที่รู้มากที่สุดก็คือว่าคนเขียน ซึ่งรู้ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าสิ่งที่เขียนนั้นไม่ตรงกับข้อเท็จจริง และบางครั้งก็เขียนโดยไม่ได้ดูว่าข้อความเหล่านี้อยู่ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เพราะฉะนั้นความพยายามที่จะทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิด ไม่ได้เป็นหนทางที่ดีของการพัฒนาประชาธิปไตยแต่อย่างใดทั้งสิ้น และท่านทั้งหลายก็จะพบว่า การโต้ตอบของเรามีได้ใช้วิธีการทำนองเดียวกับเขา นั่นก็คือ จะใช้วิธีการในลักษณะของการโต้ตอบด้วยวิธีการแบบเดียวกัน แล้วผมเชื่อว่าพี่น้องประชาชนก็จะได้รับบทเรียนนะครับว่า สิ่งเหล่านี้แม้แต่เด็กในโรงเรียนมัธยมก็ไม่ทำกัน เพราะว่าวันนี้ผมได้คุยกับบรรดากลุ่มของนักศึกษาที่มาหาผมด้วยความหวังว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นรัฐธรรมนูญที่ผ่านการเห็นชอบเขามาด้วยเจตนาดี เขาบอกว่า อาจารย์ ขอให้อาจารย์มีความมั่นใจในการทำงาน มีวุฒิภาวะในการที่จะไม่ไปตอบโต้กับวิธีการของคนเหล่านี้ และขอให้พวกเราได้เห็นว่ สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่กระทำเป็นครั้งสุดท้ายในประวัติศาสตร์ของการเมืองของชาติไทย ความจริงคนเหล่านี้มีโอกาสจะศึกษารัฐธรรมนูญไปด้วยนะครับ แล้วก็ไปศึกษาวิธีการโต้ตอบ

แบบไร้ร่องรอย ไร้รูปแบบ ที่ สส. รุ่นโบราณก็ทำกันมาแล้ว ความจริงมี สส. อาวุโสท่านหนึ่งที่ได้กรุณาพูดกับผมนะครับ แต่ว่าในครั้งนี้นั้นท่านจะไม่ได้ลงเลือกตั้งนะครับ เพราะมีความรู้สึกว่สิ่งที่ได้พบได้เห็นมันสะสมติดสะสมกันมามากแล้ว แต่ท่านก็บอกว่า ถ้าเรายังคงมุ่งมั่นอยู่กับการใช้หลักเหตุและผล เราจะได้รับชัยชนะในสิ่งเหล่านี้ แต่สำหรับบรรดาผู้ที่โต้ตอบกันด้วยความมีเหตุผล อันนั้นผมเคารพนะครับ เคารพด้วยความจริงใจที่ท่านเหล่านั้นมีความปรารถนาดีต่อระบอบประชาธิปไตย ให้เหตุผลในลักษณะที่น่าจะมี การที่จะโต้ตอบกันได้ แล้วก็ยอมรับเมื่อเหตุผลเหล่านั้นเป็นที่ได้รับการชี้แจงแก้ไข ผมจำได้นะครับว่า อาจารย์เจิมศักดิ์และผมนั้นเคยโต้ตอบกับท่านอาจารย์จอน อึ้งภากรณ์ ในรายการโทรทัศน์ครั้งหนึ่ง และทำยที่สุดนี้ท่านอาจารย์จอนเองก็ยอมรับนะครับว่า วิธีการในการโต้ตอบของท่านนั้นแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ และไม่ได้ใช้วิธีการเขียนใบปลิวแบบนี้ เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นอย่างนี้เราก็เห็นชัดว่า ในสังคมที่เสรีภาพสูงเด่น ไม่มีทางที่คนในประเทศนี้จะเห็นชอบร่วมกันในทุกเรื่อง แต่ประชาชนในประเทศนี้จะมีจุดร่วมของความเห็นมากกว่าจุดต่าง เพราะฉะนั้นหลักคิดอันหนึ่งที่สังคมไทยได้ใช้มาโดยตลอด ก็คือแสวงจุดร่วมและ สงวนจุดต่าง และเคารพความคิดที่แตกต่างกันนั้นนำไปสู่การสรรสร้างความสำเร็จของประชาธิปไตยในระยะยาว -----

ผมเรียกว่า ความประเสริฐของประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะประชาธิปไตยนั้นเป็นสิ่งที่ประเสริฐ แต่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่สามารถที่จะทำให้ทุกคนนี้มีความเห็นในทิศทางเดียวกันได้ เพราะในสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งของการใช้เหตุผลของแต่ละคน และปัญหา ตลอดจนความต้องการของแต่ละกลุ่มเป็นสำคัญ ความยากในการบริหารประชาธิปไตย ก็คือ ความอดทนที่จะรับฟังความเห็นที่แตกต่าง ท่านสมาชิกครับ ผมอดทนนะครับ ที่พร้อมที่จะรับฟังความเห็นเหล่านี้ แต่ไม่ใช่ไปปลิวแบบนี้ และผมก็เชื่อว่า พี่น้องประชาชนก็คงเอือมระอา เหมือนกับที่นักศึกษาของผมพูดว่า อยากจะฝากไปยังบรรดาผู้ที่อยู่ในแวดวงของการต่อสู้ในทางการเมืองทั้งหลายว่า เมื่อไหร่จะเลิกพฤติกรรมแบบนี้เสียที ความจริงเมื่อครั้งที่เดินทางไปจังหวัดยะลาพร้อมกับคุณวิชัยที่เป็นประธานคณะกรรมการวิสามัญประจำจังหวัดยะลา และเป็นสมาชิกสภาว่างด้วยนะครับ มีนักศึกษามุสลิมที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา เขาอ่านรัฐธรรมนูญ ทั้ง ๆ ที่โดยสถานการณ์นี้เขาน่าที่จะไม่สนใจในเรื่องนี้ และเขาถามในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ หลายเรื่องที่ไม่เห็นด้วยเมื่อได้รับคำตอบ เขาเข้าใจ แล้วเขาก็ไปศึกษาต่อ แล้วก็มีความเห็นว่า เขาก็ฝากมากับท่านอาจารย์วิชัยเมื่อสักครู่นี้ เมื่อตอนที่ก่อนจะเข้าประชุมว่า เมื่อได้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอันนี้ความจริงแล้วท่านวิชัยอยู่ในที่ประชุมนี้ด้วย ก็คงจะยืนยันได้ว่า เมื่อได้อ่านสาระสำคัญตั้งแต่หน้า ๑๗๐ ไปจนถึงหน้า ๑๘๖ แล้ว สามารถที่จะนำไปสู่การทำความเข้าใจ แม้ว่าบางเรื่องจะไม่ชอบ แต่ก็มีโอกาสที่จะแก้ไขได้ จุดนี้แหละครับเป็นจุดที่ทำให้เห็นว่า เค้าโครงความคิด ตลอดจนตัวอักษรที่กลั่นกรองออกมาเป็นมาตราต่าง ๆ ๓๐๙ มาตรานั้น เป็นเรื่องที่เราเชิดชูสิทธิเสรีภาพ คุ้มครอง และขยาย ตลอดจนป้องกันสร้างภูมิคุ้มกันที่สำคัญมากที่สุดที่มันเกิดขึ้น ในประการสุดท้ายครับ สิ่งหนึ่งซึ่งผมอยากจะฝากพี่น้องประชาชน ก็คือ ในการบริหารราชการแผ่นดินในอนาคตที่รัฐบาลจะเข้ามา และพวกผมหลายคน หรือเกือบจะทั้งหมดนี้คงไม่ได้ไปเป็นรัฐบาลหรือครับ เพราะกรรมการยกเว้นนั้น เป็น สส. ก็ไม่ได้ เป็น สว. ก็ไม่ได้ แล้วคนที่ เป็น สส. ไม่ได้ ก็เป็นนายกรัฐมนตรีนี่ไม่ได้อยู่แล้วนะครับ สิ่งที่ต้องอ่าน และต้องตรวจสอบรัฐบาลที่จะเป็นไปในอนาคตก็คือ และเมื่อวานนี้ผมก็ได้พูดไปครั้งหนึ่งแล้ว และเป็นความภาคภูมิใจ

ที่ได้พูดเรื่องนี้ ก็คือ มาตรา ๗๘ อีกครั้งหนึ่งนะครับ มาตรา ๗๘ เขียนไว้ และผมขออ่าน  
 นะครับ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินดังต่อไปนี้  
 ข้อ ๑ เป็นข้อที่สำคัญที่สุด ใครจะกำหนดนโยบายอย่างไรก็ตามะครับ แต่สิ่งหนึ่ง  
 ที่จะต้องทำให้ได้ ก็คือ บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ  
 และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน เวลาอ่านคำว่า ความมั่นคง อย่าตีความแคบ ๆ  
 เป็นหัวสีเหลี่ยมว่า หมายถึงความมั่นคงทางการทหาร ต้องคิดเสียใหม่ว่า ความมั่นคงของ  
 ประเทศในเวลานี้ เศรษฐกิจและสังคมมีปัญหาจากการบริหารราชการแผ่นดินที่แล้วมา  
 อย่างไม่ ทำให้เศรษฐกิจของเรานั้นอ่อนตัวเมื่อเงินบาทอ่อน อ่อนตัวมากขึ้นเมื่อ  
 เงินบาทแข็ง ความมั่นคงในความสำเร็จของการบริหารอย่างนี้ต้องมี เพราะฉะนั้นใน  
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้เขียนต่อไปว่าอย่างไร โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญา  
 เศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ  
 ความจริงกระบวนการพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้เกิดเป็นกระแส  
 เคลื่อนไหวอย่างกว้างขวางในหมู่พี่น้องประชาชน รัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ผู้บริหารประเทศ  
 สังวรว่า อย่าตีประเทศนี้ไปสู่ภาวะของความไร้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคม -----

ด้วยวิธีการหลายรูปแบบที่จะทำให้เมืองไทยนั้นเป็นเมืองรองของประเทศอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่เรามีหลักคิดที่เหนือกว่าประเทศอื่น ๆ อีกมากมาย ท่านประธานครับ ผมคงจะนำเสนอในภาพกว้างเพียงแค่นี้ และผมเชื่อว่าท่านสมาชิกอาจจะมีประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม เราก็คงจะชี้แจงและทำความเข้าใจร่วมกันต่อไป และมีกรรมาธิการอีกท่านหนึ่งที่จะนำเสนอต่อไปด้วยครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : ขอบพระคุณครับ ปรีक्षाท่านกรรมาธิการนัดหนึ่งครับว่า ในระยะเวลาที่เรามีจำกัดนี่นะครับ กรุณาช่วยกระชับนะครับ เพราะว่าเดี๋ยวลำบากใจว่ามีสมาชิกอีกหลายท่านคงจะต้องการอภิปรายเช่นเดียวกันนะครับ เรียงเชิญครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสสาร ต้นไชย (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพครับ กระผม วุฒิสสาร ต้นไชย กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ขออนุญาตกราบเรียนต่อเรื่องของสาระสำคัญ ซึ่งสืบเนื่องจากการที่ได้มีโอกาสไปร่วมชี้แจงกับกรรมาธิการวิสามัญประจำจังหวัดหลายจังหวัด และก็พบว่า มีข้อสงสัย และก็ข้อท้วงติง รวมไปถึงการท้วงติงผ่านสื่อสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับระบบสถาบันการเมืองค่อนข้างมาก กระผมจะขออนุญาตกราบเรียน และก็ใช้เวลาสั้น ๆ ครับ กับกระบวนการ และก็สาระสำคัญในเรื่องของสถาบันการเมือง ผมกราบเรียนว่า ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่อาศัยรากฐานจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ชัดเจน ส่วนหนึ่งที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้วางรากฐานที่ถือว่าเป็นทุนทางสังคม และทุนทางการเมือง ที่เป็นการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีความตื่นตัว และก็การตื่นตัวในเรื่องสิทธิเสรีภาพ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ใช้รากฐานและทุนตรงนั้นเสริมต่อ ทำให้เกิดความก้าวหน้ากว่าเดิม ดังเช่นที่ท่านกรรมาธิการปกรณ์ ปรียากร ขอภัยที่เอ่ยนามได้อธิบายต่อสภาแห่งนี้แล้ว แต่ในทำนองเดียวกันครับ ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เองก็ไม่ได้หมายความว่า กลไกที่วางไว้ทั้งหมดสามารถทำให้ได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ หลายเรื่องที่จะเป็นปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการเมือง และระบบการตรวจสอบทางการเมือง รวมไปถึงกลไกที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้วางไว้ เพื่อหวังว่าจะให้ระบบที่เกิดขึ้นใหม่ในรัฐธรรมนูญ เช่น องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญสามารถทำหน้าที่

ได้อย่างเต็มที่ ประเด็นเหล่านี้ผมคิดว่ามีข้อมูลเชิงประจักษ์ และประชาชนทั่วไปก็ทราบว่า สิ่งที่เราคาดหวังนั้นยังไม่เป็นไปตามที่เราอยากเห็น ดังนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงอาศัย ๒ อย่างครับ ท่านประธานครับ ส่วนหนึ่งคือใช้ต้นทุนเดิมของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และทำให้ดีกว่าเดิม ทำให้ก้าวหน้ากว่าเดิม กับส่วนที่ ๒ ก็คือ ส่วนที่จะอาศัยปัญหาที่เรา พบจากการเอารัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ไปปฏิบัติแล้ว แล้วเห็นว่ามีปัญหา ก็เอามาปรับแก้ ดังนั้นในส่วนที่ ๒ ซึ่งเป็นส่วนของสถาบันการเมืองนั้น ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญเองและกรรมาธิการยกร่างได้วางกรอบการคิด ซึ่งอยู่บนพื้นฐานที่จะ มีการปรับแก้ให้น้อยที่สุดในเรื่องของสถาบันการเมือง เหตุผลหลักก็คือว่า เราไม่ต้องการ เปลี่ยนแปลงอะไรมากนักที่จะหลุดออกจากความคุ้นเคย และความเคยชินของพี่น้อง ประชาชนในเรื่องการเมือง เราเชื่อว่า การเมืองต้องการการพัฒนาที่มีขั้นตอนและ ความอดทน เราเชื่อว่าการพัฒนาทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยต้องเกิดจาก กระบวนการได้ลองทำของพี่น้องประชาชน และเกิดจากการเรียนรู้ของพี่น้องประชาชน ซึ่งผมคิดว่าหลักฐานอันนี้ได้มีปรากฏขึ้น ดังจะเห็นได้จากความก้าวหน้าในทางการเมือง หลายเรื่อง การที่องค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ ตื่นตัวมากขึ้น การที่ประชาชนพยายาม ที่จะตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การที่ประชาชน ๕๐,๐๐๐ ชื่อ พยายามที่จะเข้าชื่อกัน เสนอกฎหมาย สิ่งเหล่านี้คือร่องรอยและก็รากฐานสำคัญของการพัฒนาการเมือง ที่ผ่านมา ดังนั้นในรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมิได้ตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงสถาบันการเมือง หรือ ตั้งใจที่จะทำให้ระบบพรรคการเมืองเสียหาย ผมกราบเรียนว่า จุดเปลี่ยนสำคัญในทาง สถาบันการเมืองนั้นนี้ ที่สำคัญในเรื่องของสภาผู้แทนราษฎรนั้นนี้ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพียง ๒ ส่วน ส่วนแรก ก็คือ ในเชิงโครงสร้างของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเราได้มีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะในเรื่องของจำนวนและที่มา ในส่วนของ สส. ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยเขตนั่นนี้ เป็นที่ทราบกันครับ ผมเชื่อว่าประชาชนทั่วไปก็รับทราบว่า -----



เราคงเรื่องของ ๔๐๐ คนไว้ เราคงเรื่องเขตเลือกตั้ง เพียงแต่มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องเขตเลือกตั้ง จากเขตที่เรียกว่าเขตเดียวคนเดียว มาเป็นเขตที่ใหญ่ขึ้นเป็น ๓ คน ซึ่งข้อนี้ครับ ก็มีคนถกเถียงเยอะครับว่า เวลาไปพูดที่ไหนก็มักจะบอกว่า ถอยหลัง แต่ผมกราบเรียนครับว่า จากการรับฟังความเห็นของพี่น้องประชาชนทุกรอบ ประชาชนมีความเห็นสอดคล้องกันกับสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ว่า การเปิดพื้นที่ให้มี สส. มากกว่า ๑ คนนั้น อาจจะเป็นโอกาสดีของพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะทำให้ระบบของการล็อก (Lock) คะแนน การซื้อเสียงทำได้ยากขึ้นเพราะเขตใหญ่ หลายคนอาจจะตั้งคำถามครับว่า สส. หน้าใหม่ลงไม่ได้เพราะเขตใหญ่ แต่ผมกราบเรียนครับว่า ด้วยระบบสัดส่วนนี้ เราอธิบายได้เลยในทางวิชาการ ดังนั้นจุดที่เปลี่ยนเรื่อง สส. เขตนี้ แล้วการเปลี่ยนไปเป็นเขตละ ๓ คน ก็ไม่ได้เปลี่ยนอะไรครับ ก็คือระบบที่เคยใช้มาแล้วในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๓๔ เพราะว่าประชาชนก็คุ้นเคยครับกับระบบนี้ ดังนั้นผมกราบเรียนว่า การขยายเป็นเขตใหญ่นั้นนี้มีได้มุ่งหวังที่จะทำให้พรรคการเมืองอ่อนแอ แต่จะทำให้พรรคการเมืองต้องเฟ้นหาคนที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับในวงกว้างขวางกว่าเดิม กว่าเขตเล็ก ๆ ซึ่งจะผูกขาดใน ส่วนที่ ๒ ครับ ที่เรามีการปรับเปลี่ยน ก็คือการปรับเปลี่ยนเรื่องโครงสร้างของระบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งพอเวลาไปอธิบายก็มักจะถูกโจมตีอีกครับว่า ระบบนี้ทำให้การเมืองอ่อนแอ พรรคไม่สามารถจะขยายนโยบายได้ หรือเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรมได้ เพราะแบ่งเป็นกลุ่มจังหวัด กระผมกราบเรียนครับว่า โดยระบบที่สภาร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็คือ การเปลี่ยนแปลงจาก สส. ที่เรียกว่า บัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน มาเหลือ ๘๐ คน แล้วก็กำหนดให้เป็น ๘ กลุ่มจังหวัด โดยมีกลุ่มจังหวัดที่มี สส. ๑๐ คน โดยเฉลี่ยก็คือกลุ่มจังหวัดหนึ่งจะมีประชากรทั้งหมดประมาณ ๗.๘๕ ล้านคนโดยเฉลี่ย ระบบนี้มีการเปลี่ยนแปลงและแตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ หรือ ๑๐๐ คนอย่างไร ผมกราบเรียนอย่างนี้ครับว่า ประการแรก เรากำหนดคุณสมบัติครับว่า สส. ที่จะลงในกลุ่มจังหวัด ๑๐ คน ที่พรรคจะส่งนั้นนี้ ต้องมีคุณสมบัติที่ผูกพันกับกลุ่มจังหวัดนั้น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของผู้จะลงสมัคร จากเดิมรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ กำหนดว่า ถ้าเคยเรียนหนังสือก็ให้อยู่แค่ ๒ ปี ถ้าเคยรับราชการก็ ๒ ปี เราเปลี่ยนใหม่หมดครับ เป็น ๕ ปี เหตุผลหลักก็เพราะว่า เราเห็นว่าคนจะเป็นผู้แทนราษฎรควรมีความผูกพันกับพื้นที่

แล้วคุณสมบัติอันนี้ก็มิได้เปลี่ยนเฉพาะ สส. บัญชีรายชื่อ นะครับ แต่เปลี่ยนกับ สส. เขต ด้วย ดังนั้นจะเห็นว่า เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในเรื่องสถาบันการเมือง คือการสร้างความผูกพันและความสัมพันธ์ของผู้จะมาเป็นผู้แทนกับพื้นที่อย่างชัดเจน นอกจากนั้นครับ ในการกำหนดเรื่องนี้ที่จะให้ตัวแทนเป็นตัวแทนจากกลุ่มจังหวัด ผมตั้งคำถาม เวลาเราไปอธิบายที่อื่นก็มีคนตั้งคำถามว่า ทำไมต้องเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด กระผมก็กราบเรียนว่า จริง ๆ แล้วนี่คนในจังหวัดใดก็ตามเวลาเลือกบัญชีสมัยเดิม ร้อยคนนี่ ท่านกาบัตรไปแล้วนี่ท่านไม่ทราบหรือครับว่า สส. ข่ายบัตรคะแนนของท่านไปส่งเสริมให้ใครได้เป็น สส. โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในจังหวัดลำพูน คนจังหวัดนราธิวาส กาบัตรเสร็จ ในบัญชีรายชื่ออาจจะเป็นบัญชีของคนกรุงเทพฯ ก็ได้ แต่คราวนี้ไม่ใช่ครับ ด้วยระบบสัดส่วนแบบนี้ คนที่กาบัตรในกลุ่มภาคเหนือ ก็แน่นอนครับว่าต้องเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่นั้น ที่สำคัญกว่านั้นก็คือว่า ข้อถกเถียงที่บอกว่า ระบบนี้ก็ติดกัน สส. หน้าใหม่ไม่ให้ลง กระผมกลับคิดว่าเป็นการตรงกันข้าม ระบบนี้จะเปิดโอกาสให้คนที่ทำงานและได้รับการยอมรับในพื้นที่มีโอกาสได้มาเป็นผู้แทนราษฎร คนบางคนที่ทำหน้าที่อย่างดียิ่งในการรณรงค์ต่อสู้เพื่อพี่น้องประชาชนในเขตพื้นที่ ได้รับการยอมรับในกลุ่มจังหวัด ในจังหวัดข้างเคียง ถ้ามาลงระบบบัญชีเดียวในประเทศไทยแบบ ๒๕๔๐ ผมเชื่อว่า คนคนนี้ไม่มีใครรู้จัก แต่ถ้าระบบแบบบัญชีรายชื่อแบบกลุ่มจังหวัด คนเหล่านี้มาลงอย่างน้อยคนในกลุ่มจังหวัดเหล่านี้ย่อมจะเห็นคุณค่า คนเหล่านี้ย่อมจะเป็นแรงดึงดูดที่จะทำให้ประชาชนให้คะแนน -----

และเมื่อเป็นระบบแบบนี้จะส่งเสริมอะไรครับ จะส่งเสริมให้พรรคการเมืองต้องไปค้นหาคนดี คนเก่ง คนที่ประชาชนยอมรับในแต่ละพื้นที่มากขึ้น จะส่งเสริมให้สาขาพรรคที่ตั้งอยู่ที่ทั่วไปนั้นต้องไปค้นหาคนและทำการบ้าน เพราะฉะนั้นประชาชนที่เลือกในกลุ่มจังหวัดก็จะได้ตัวแทนที่มาจากกลุ่มจังหวัดของตัวเอง ตรงนี้มีคนตั้งคำถามครับว่า ทำให้กีดกันไม่ให้พรรคสามารถเสนอนโยบายได้ กระทบกลับว่าไม่จริง กระทบกลับคิดตรงข้ามว่า พรรคจำเป็นต้องมีนโยบายทั้ง ๒ ระดับจากนี้ไป ระดับชาติ คือระดับที่ทั่วไปทั่วประเทศ พรรคจะมีนโยบายอย่างไร แล้วก็ระดับที่จะเป็นนโยบายของพรรคที่จะไปแก้ปัญหาของกลุ่มจังหวัดจะแก้อย่างไร ต้องมีทั้ง ๒ อย่างครับ พรรคจะใช้นโยบายอันเดียวหากินทั้งประเทศเหมือนเดิมไม่ได้ นอกจากนั้น ระบบนี้จะระบบที่ส่งเสริมให้พรรคที่ก่อตั้งใหม่และมีอุดมการณ์ แต่อาจจะขาดเรื่องทุนทรัพย์ อาจจะขาดเรื่องพลังสามารถเกิดขึ้นได้ในบางกลุ่มจังหวัด ผมคิดว่าประสบการณ์แบบนี้เกิดขึ้นในประเทศยุโรปมากมาย พรรคที่ทำเรื่องสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ก็เกิดจากระบบแบบนี้ครับ คืออย่างน้อยที่สุดเมื่อทำการบ้านไปแล้ว ทำงานเรื่องสิ่งแวดล้อมไป ต่อสู้กันไปมาก ๆ เข้า แล้วมีโอกาสที่จะมีตัวแทนระบบบัญชีรายชื่อเข้ามานั่งในสภา ๑ คน จาก ๔๘๐ คนก็พอแล้ว เพราะนั้นจะทำให้มีโอกาสที่จะขยายวาระและสาระสำคัญของนโยบายพรรค ดังนั้นข้อถกเถียงที่บอกว่า ระบบนี้จะไปกีดกันให้พรรคใช้นโยบายไม่ได้ ผมกลับคิดว่า เรื่องนี้ทำให้พรรคต้องพิถีพิถันมากขึ้นในการคิดนโยบายที่ตอบสนองกับพี่น้องประชาชน ที่แตกต่างกันในระดับพื้นที่ด้วย ระบบอย่างนี้ครับที่เรากลับมาคิดว่า เราแก้ไข นอกจากนั้นสิ่งที่แก้ไขสำคัญอีกเรื่องหนึ่งก็คือ การคิดคะแนนของระบบบัญชีรายชื่อซึ่งในระบบเดิมจะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ กำหนดว่า ระบบการคิดบัญชีรายชื่อเดิมใครได้ไม่ถึงร้อยละ ๕ ของผู้มาออกเสียงเลือกตั้ง ตัดทิ้งไป ปัญหานี้เกิดขึ้นที่ครับว่า คะแนนที่ถูกตัดทิ้งไปของแต่ละพรรคในการเลือกตั้งปี ๒๕๔๘ หลายล้านคะแนน ทำให้พรรคเหล่านั้นซึ่งไม่ใช่พรรคที่มีทุนมากไม่มีโอกาสได้คนมาอยู่ในสภา ระบบใหม่ในระบบของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่คิดเรื่อง ๕ เปอร์เซ็นต์ นั่นก็แปลว่า พรรคขนาดเล็กซึ่งอาจจะได้คะแนนไม่มากนักก็มีโอกาสมี สส. คำถามต่อไปครับ ก็คือว่า แล้วถ้าอย่างนั้น สส. เหล่านี้จะมาเป็น

รัฐมนตรีใช้หรือไม่ ก็ไม่ใช่อีกครับ เพราะระบบรัฐธรรมนูญที่เราออกแบบใหม่นั้น เราแก้ปัญหาเรื่องหนึ่ง ก็คือ คนจะเป็นรัฐมนตรีไม่หลุดจากตำแหน่ง สส. ปัญหานี้เราพบแล้วในการเมืองที่ผ่านมาว่า เมื่อรัฐมนตรีหลุดจาก สส. พรรคการเมืองขนาดใหญ่เอาพรรคเล็กมาร่วมด้วย เชิญหัวหน้าพรรคมาเป็นรัฐมนตรี วันดีคืนดีก็ปลด หัวหน้าพรรคคนนี้ทำกิจกรรมทางการเมืองผ่านพรรคการเมืองยากมาก เพราะฉะนั้นระบบแบบนี้เราจะเปลี่ยนแปลงนะครับ นอกจากนั้นหลายคนก็อาจจะตั้งคำถามต่อไป เพราะว่าเวลาไปอภิปรายจะเห็นคนก็จะ ตั้งคำถามว่า ถ้าอย่างนั้นแล้วนี่อภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็น สส. ก็ยกมือให้ตัวเองได้ จริง ๆ แล้วโดยมารยาทก็ไม่ควรทำ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เขียนห้ามไว้ด้วยว่า ถ้าอภิปรายในเรื่องของตัวไม่มีสิทธิออกเสียง เพราะฉะนั้นผมคิดว่าสิ่งที่สถาบันการเมืองในระบบที่เราออกแบบใหม่นั้นเป็นความพยายามที่จะยืดรอรอยเดิมของระบบการเมืองที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว ที่ประชาชนคุ้นเคยอยู่แล้ว แล้วก็พยายามหาแนวทางที่จะอุดช่องว่างที่จะทำให้ระบบการเมืองนั้นมีเสถียรภาพมากขึ้น และที่สำคัญก็คือว่า ในระบบของการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรนั้นเราได้เพิ่มเติมระบบของการตรวจสอบโดยสภาให้ได้มากขึ้น มีการปรับแก้จำนวนผู้ที่จะยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี จากเดิมสองในห้า ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เหลือหนึ่งในห้า กรณีจะอภิปรายรัฐมนตรี หนึ่งในหก ยิ่งกว่านั้นครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังพูดถึงว่า ถ้าฝ่ายค้านมีไม่ถึงจำนวน -----

เมื่อทำงานไปครบ ๒ ปี ฝ่ายค้านเกินครึ่งหนึ่งสามารถที่จะอภิปรายได้ ไม่ใช่การทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพครับ ตราบเท่าที่รัฐบาลมีเสียงข้างมาก อย่างไรก็ตามมีเสถียรภาพ แต่เป็นการทำให้รัฐบาลต้องตอบสนองให้กับประชาชน เพราะฉะนั้นกระบวนการที่ให้อภิปรายง่าย ไม่ใช่การทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ แต่รัฐบาลต้องระมัดระวังว่าจะทำอะไรแล้วตอบประชาชนได้หรือไม่ ผ่านสื่อในระบบรัฐสภา ดังนั้นผมจึงคิดว่าสิ่งที่เราพยายามทำ หรือแม้กระทั่งการพูดถึงว่า รัฐมนตรีที่ถูกลงอภิปรายหากปรับเปลี่ยนก่อนการอภิปรายจะพ้นจากการอภิปรายหรือไม่ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ไม่ใช่ให้พ้นครับ เพราะฉะนั้นกลไกเหล่านี้คือความพยายามที่จะทำให้ระบบสถาบันการเมืองนั้นถูกตรวจสอบได้ง่ายขึ้น แต่ไม่ได้เป็นการทำลายระบบความมีเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลแต่อย่างใด เพราะฉะนั้นข้อโต้แย้งที่บอกว่า ทำให้อภิปรายง่าย ทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ ผมกลับว่าไม่จริง แต่จุดเน้นของเราคือการทำให้การเมืองโปร่งใส และถูกเอาทุกอย่างมาวางบนโต๊ะ แล้วให้ทุกคนตรวจสอบ สอบถามได้นะครับ นอกจากนั้นครับ ในระบบสถาบันการเมืองที่เรามีการเปลี่ยนแปลงแล้ว ผมคิดว่าประเด็นที่สำคัญซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งก็คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางตรงในทางการเมือง อย่างที่ผมกราบเรียนครับว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เปิดพื้นที่การเมืองภาคประชาชนสูงขึ้นเยอะ ถ้าท่านดูในมาตรา ๑๖๓ ถึง ๑๖๕ เรามีการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้ประชาชนนั้นมีส่วนร่วมทางตรงในทางการเมืองมากขึ้น เมื่อก่อนเราพูด ๕๐,๐๐๐ ชื่อ รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ๕๐,๐๐๐ ชื่อ เสนอกฎหมาย กระบวนการกว่าจะได้ ๕๐,๐๐๐ ชื่อ ก็มีปัญหา หลักประกันในการได้กฎหมายก็มีปัญหา แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้แก้ไขครับ ๑. ลดจำนวนจาก ๕๐,๐๐๐ เหลือเพียง ๑๐,๐๐๐ เสนอกฎหมาย ประการที่ ๒ เพื่อเป็นหลักประกันครับ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าชื่อในการเสนอกฎหมายนั้นได้แสดงหลักการของกฎหมาย เมื่อกฎหมายเข้าสภา แล้วยิ่งกว่านั้นครับ ยังกำหนดว่า ในการตั้งกรรมาธิการวิสามัญในการพิจารณากฎหมายฉบับนั้นต้องเปิดโอกาสให้ตัวแทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อกันเสนอกฎหมายอย่างน้อยหนึ่งในสามเป็นกรรมาธิการวิสามัญ กระผมกราบเรียนว่าการเปิดพื้นที่แบบนี้คือการทำให้ประชาชนเป็นผู้เล่นมากกว่าผู้ดู

รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ๕๐,๐๐๐ ชื่อ เสนอเสร็จ เข้าสภา ปิดประตูครับ ปิดประตูเสร็จ ประชาชนยื่นดู ว่าอย่างไรไม่รู้ แต่คราวนี้ประชาชนเข้าไปเล่นด้วยในสนาม ข้อโต้แย้งอันนี้มีข้อโต้แย้งเยอะในการพูดพิจารณาเรื่องนี้ว่าก็ยังให้ไม่จริง ให้ไม่จริงเพราะว่าเสนอแล้วก็อยู่ที่สภา กระผมกราบเรียนด้วยความเคารพครับว่า มีที่ไหนครับที่ประชาชนเสนอกฎหมายแล้วได้ทุกอย่าง ไม่มีหรอกครับ ในระบบก็ต้องมีกลไกของสภาในฐานะที่เป็นองค์กรนิติบัญญัติ นั้นแปลว่า การคานกันในทางความรับผิดชอบทางการเมืองคือหัวใจ เพราะฉะนั้นกระผมอยากเรียนว่า สิ่งที่เป็นห่วงว่าไม่จริงอีก มีส่วนร่วมทางตรงก็ไม่จริง ท่านจะเอาขนาดไหนครับ เราไม่มีทางหรอกครับที่จะทำให้ทุกอย่างถูกใจท่าน แต่ผมกราบเรียนว่า นอกจากการมีส่วนร่วมทางตรงในทางการเมืองแล้ว ในการเสนอกฎหมายนี้ ในการถอดถอนหรือในการทำประชามติก็ก้าวหน้ากว่าเดิมเยอะ ในการทำประชามติรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ เป็นการประชามติเพื่อหรือเท่านั้นครับ คือไม่ผูกพันกับรัฐบาล แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ในมาตรา ๑๖๕ กำหนดว่า ประชามติ มี ๒ แบบครับ อย่างบางเรื่องเป็นการหารือ บางเรื่องเป็นการทำเพื่อการตัดสินใจ ผมคิดว่า อันนี้คือการย้ายฐานอำนาจการตัดสินใจจำนวนมากมาไว้ที่ประชาชน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเหล่านี้ก็มิได้ทำเฉพาะระดับชาติ แต่ทำในระดับท้องถิ่นด้วย ถ้าท่านกรุณากลับไปเปิดอ่านในหมวดท้องถิ่น ในมาตรา ๒๘๗ ๒๘๕ ๒๘๖ พูดเรื่องการถอดถอนที่ทำได้ง่ายขึ้น พูดเรื่องขององค์กรท้องถิ่นจะจัดกิจกรรมใดก็ตามที่กระทบต่อพี่น้องประชาชน ต้องมีการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากพี่น้องประชาชน จัดให้มีการรับฟังจนไปถึงบางเรื่องต้องทำประชามติ คือถามความเห็นประชาชน กระผมถามว่าเรื่องเหล่านี้เป็นการเปิดพื้นที่ให้ภาคประชาชนในทางการเมืองมากขึ้น มิได้บอกว่า ทำให้การเมืองระดับชาติอ่อนแอ แต่ทำให้การเมืองระดับชาติมีการถ่วงดุลโดยการเมืองภาคประชาชน



และประการสุดท้ายครับ ในระบบรัฐธรรมนูญนี้บอกว่า ภาระต้นทุนทั้งหลายของการเมืองภาคประชาชนพึงต้องได้รับการดูแลจากรัฐ โดยมีการบัญญัติให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองภายใน ๑ ปี ผมคิดว่าการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเป็นผู้เล่นทางการเมืองนั้นเป็นการเปิดพื้นที่ที่เป็นนิมิตหมายใหม่ของระบบการเมืองของประเทศไทย ดังนั้นกระผมจึงกราบเรียนว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้วันที่ ๑๙ สิงหาคม หากว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความเห็นชอบ ไม่ใช่เป็นวันสุดท้ายของการพัฒนาการเมือง แต่เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญมากในทางการเมือง เป็นจุดเริ่มต้นที่เราจะต้องไปทำให้การเมืองของประชาชนนั้นเข้มแข็ง เป็นจุดเริ่มต้นที่เราจะต้องทำให้ประชาชนนั้นมีวุฒิภาวะ รักษาคุณค่าทางประชาธิปไตย เคารพในเหตุผลมากขึ้น และผมคิดว่าเป็นภาระของทุกคนในสังคมนี้ที่จะต้องทำให้การพัฒนาการเมืองนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ ดังนั้นกระผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานด้วยความเคารพครับว่า สิ่งที่ผมพูดเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผมได้มีโอกาสไปชี้แจงกับพี่น้องประชาชน แล้วก็ถูกตั้งคำถาม กระผมก็ขออนุญาตกราบเรียนในเชิงหลักคิด แล้วก็ขอความเห็นที่จะอธิบายถึงสิ่งเหล่านี้ให้เกิดความชัดเจน โดยยืนยันว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ในส่วนที่เป็นสถาบันการเมืองไม่ได้มีเจตนาที่จะทำให้รัฐบาลอ่อนแอ แต่ทำให้รัฐบาลถูกตรวจสอบได้ง่ายเท่านั้นเอง กราบขอบพระคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอบคุณครับ ในส่วนกรรมาธิการเองจะให้สมาชิกอภิปรายก่อนไหมครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น (กรรมาธิการ) : ผมขออนุญาตเรื่องวุฒิสมาชิกนะครับ เป็นการต่อเนื่องจากเรื่องที่ท่านทั้งสามได้กล่าวไปแล้วนะครับ ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ไพโรจน์ พรหมสาส์น ครับ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญและกรรมาธิการยกกว้าง ก็อยากจะเรียนเพิ่มเติมในส่วนที่ยังเป็นข้อที่วิพากษ์วิจารณ์ค่อนข้างมากนะครับ คือในเรื่องของที่มาของวุฒิสมาชิก ซึ่งบอกว่าไม่ได้ยึดโยงประชาชน ทำไมจะต้องมาจากการเลือกจังหวัดละ ๑ คน ๗๖ จังหวัด และอีก ๗๔ คน มาจากการสรรหา นั่นเป็นข้อพิพาท ซึ่งมีการพิพาทค่อนข้างมาก ในประเด็นนี้กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ในหลักการของการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เป็นที่ชัดเจนนะครับว่า เราจะมีการปกครอง

แบบรัฐสภา มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แล้วก็ป็นรัฐเดี่ยว ไม่ใช่สหรัฐอเมริกา เพราะฉะนั้นเราถกเถียงกันค่อนข้างมากนะครับ เมื่อเป็นการปกครองแบบรัฐสภาแล้ว ควรจะมีสภาเดี่ยวหรือ ๒ สภา ซึ่งในท้ายที่สุดเราก็บอก ควรจะมี ๒ สภา เพื่อให้สภาหนึ่งนั้นเป็นสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่ในการร่างกฎหมาย ในการที่จะควบคุมดูแลรัฐบาล ส่วนวุฒิสมาชิกนั้นก็ทำหน้าที่กั้นกรองกฎหมาย ทำหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ตั้งกระทู้ถามบ้าง อภิปรายโดยไม่ต้องลงมติบ้างนะครับ พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลที่จะเข้าสู่องค์กรอิสระ รวมทั้งการที่จะถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นั่นก็เป็นหลักการซึ่งได้มีการพูดคุยกันค่อนข้างมากนะครับ เพราะฉะนั้นก็จึงมาสรุปกันว่า ถ้าจะให้วุฒิสมาชิกเพื่อทำหน้าที่เช่นนี้ ที่มาของวุฒิสมาชิกควรจะเป็นอย่างไร พวกเราส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยกันว่า ก็ต้องเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะค่อนข้างสูง อย่างน้อยจบปริญญาตรี อายุ ๔๐ ปี ขึ้นไป แล้วก็ต้องมีความเป็นกลางในทางการเมืองอย่างแท้จริง ไม่อยู่ใต้อิทธิพลทางการเมืองของใคร พรรคการเมืองใดทั้งสิ้น หรือแม้กระทั่งฝ่ายบริหาร เพราะฉะนั้นถ้าจะให้วุฒิสมาชิก เช่นว่านี้ เราก็บอกว่า ตอนแรกจะใช้วิธีการสรรหาทั้ง ๑๖๐ คน นะครับ ได้มีการออกแบบ แล้วก็ได้สอบถามความคิดเห็นไปนะครับว่า ส่วนใหญ่แล้วเห็นว่า ควรจะลดจำนวนจาก ๒๐๐ เหลือจำนวนลดลงมาเหลือ ๑๖๐ นะครับ แต่ในขั้นการพิจารณาขั้นสุดท้ายก็ได้มีการตกลงกันว่า ถ้าเช่นนั้นเพื่อให้มีความยึดโยงกับประชาชนอย่างน้อยที่สุดในส่วนหนึ่ง ก็คือการให้ได้มาซึ่งวุฒิสมาชิกจากจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละ ๑ คน ๗๖ จังหวัด ไม่ว่าประชากรจะมากจะน้อยก็ให้มีจังหวัดละ ๑ คนเท่ากัน กรุงเทพฯมีห้าหมื่นล้านคน ระนองมี ๑ คน ก็มีวุฒิสมาชิก ๑ คนเท่ากัน ๗๖ จังหวัด ๗๖ คน ส่วนอีก ๗๔ คนนั้น เราน่าจะได้ผู้มาจากกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้มีความหลากหลายของความรู้ ประสบการณ์ และการที่จะเป็นตัวแทนของภาคต่าง ๆ นอกเหนือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากจังหวัดต่าง ๆ ตามจำนวนประชากร -----



เพราะฉะนั้นในการกำหนดจำนวนนี้ก็จะกำหนดจำนวน ๗๔ คน คือ ลดลงมาจากตอนแรก ที่ว่าจะให้มีแปดสิบ แปดสิบ เท่ากันนะครับ ก็ลดลงมาให้น้อยกว่าที่มาจากการเลือกตั้งไป ๒ คนนะครับ ก็รวมกันเป็น ๑๕๐ คนพอดี ทีนี้ถามว่า คุณสมบัติของวุฒิสมาชิกนั้น ควรจะเป็นอย่างไร ก็อย่างที่ผมกราบเรียนแล้วนะครับ ก็คงจะต้องมีความเป็นกลาง มีวุฒิภาวะสูง แล้วก็มีความเหมาะสม ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ที่จะทำหน้าที่ของวุฒิสมาชิกนี้ให้ได้ดีที่สุด เพราะฉะนั้นในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เราจะลงประชามติกันในวันพรุ่งนี้แล้วนี่นะครับ ก็จึงได้มีการกำหนดให้วุฒิสมาชิกนั้นจะต้องมาจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และให้มีกรรมการสรรหา เป็นพิเศษ จำนวน ๗ ท่าน ด้วยกัน จากภาควิชาการ ภาคเอกชน ทั้ง ๕ กลุ่มอาชีพ ซึ่งข้อกำหนดอันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เราได้มีความหลากหลายของที่มาของวุฒิสมาชิก จากภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ ภาคอื่น ๆ ภาควิชาการนั้น เราก็จะเน้นหนักสถาบันการศึกษา ซึ่งอย่างน้อยมีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป ที่มีการวิจัยทางวิชาการอะไรต่าง ๆ ภาครัฐนั้นก็หมายถึงส่วนราชการ หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนนั้นเราจะเน้นความเป็นกลุ่มก้อนของการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งรวมกัน อาจจะเป็นสมาคม เป็นหอการค้า เป็นสภาอุตสาหกรรม เป็นขึ้นเป็นกลุ่ม เป็นก้อน แล้วก็ภาควิชาชีพจะเน้นการกำกับดูแลวิชาชีพนั้น ๆ สภานายความ แพทยสภา อะไรก็สุดแล้วแต่ ส่วนภาคอื่น ๆ นั้นเป็นการรองรับความหลากหลายของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาส หรือที่จะไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปอยู่ในภาคอื่น ๆ ก็มาอยู่ในส่วนนี้ ซึ่งสัดส่วนของภาคต่าง ๆ นี้จะต้องใกล้เคียงกัน ถ้าเราแบ่งเป็น ๕ ภาค ก็คงจะประมาณภาคละไม่เกิน ๑๕ คน บางภาคอาจจะ ๑๔ คน แล้วก็อาจจะต้องมีความเท่าเทียมกัน มีความเท่าเทียมกันทางเพศ แล้วก็ให้เท่าเทียมกันทางกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อที่จะมาทำหน้าที่ดังกล่าว ดังที่กระผมได้กราบเรียนแล้ว เพราะฉะนั้นเจตนารมณ์ที่แท้จริงของสมาชิกวุฒิสภาที่มาเช่นนี้ ก็คือ ต้องการความหลากหลาย เพื่อให้การตรวจสอบอำนาจรัฐนั้นเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ และทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา มีความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองอย่างแท้จริงนะครับ แล้วก็ท่านทั้งหลาย ก็คงจะเห็นว่า ในรัฐธรรมนูญของเราทั้ง ๑๗ ฉบับนั้น มีฉบับปี ๒๕๔๐ เท่านั้นครับ

ที่ให้วุฒิสมาชิกนั้นมาจากการเลือกตั้ง นอกนั้นจะมีการมาจากการแต่งตั้ง แม้ประเทศที่เป็นแม่แบบของประชาธิปไตย อย่างเช่น ประเทศอังกฤษ สภาสูง เฮาส์ ออฟ ลอร์ด (House of Lord) ของเขา ก็มาจากการแต่งตั้งทั้งหมด ของเราพบกันครึ่งทาง ครึ่งต่อครึ่ง เกือบจะครึ่งต่อครึ่ง ก็คิดว่าเป็นรูปแบบใหม่ที่คิดว่าน่าจะแก้ปัญหาการที่วุฒิสมาชิกนั้นถูกแทรกแซงทางการเมือง การที่วุฒิสมาชิกนั้นไปเกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระ ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการเลือกตั้ง ปปช. อะไรต่าง ๆ ดังที่บางท่านได้อภิปรายไปแล้ว เพราะฉะนั้นเราก็หวังใจว่า การได้มาซึ่งวุฒิสมาชิกแบบใหม่นั้น ซึ่งจะต้องได้รับการสรรหา โดยองค์คณะ ผู้ที่ได้รับการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้ง ๗ ท่านด้วยกัน ที่จะเป็นองค์คณะที่จะให้ทำการสรรหาจากการที่แต่ละกลุ่ม แต่ละองค์กรนั้นเสนอชื่อมา สมมุติว่ากลุ่มภาควิชาการมีได้ ๑๕ คน เราก็จะให้เสนอมาเพียง ๓ เท่าของ ๑๕ กับ ๔๕ คน แล้วกรรมการมาเลือกสรรอีกทีหนึ่งให้เหลือเพียง ๑๕ คนเท่าจำนวนที่ควรจะมี กรรมการที่จะสรรหาวุฒิสมาชิกนั้น ทุกท่านก็คงจะทราบแล้วนะครับ ก็คือ ท่านประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้พิพากษาจากศาลฎีกาซึ่งองค์คณะเลือกมา ๑ ท่าน และผู้พิพากษาจากศาลปกครอง ซึ่งองค์คณะเลือกมา ๑ ท่าน รวมเป็น ๗ ท่านด้วยกัน บุคคลเหล่านี้ น่าจะได้รับความน่าเชื่อถือในการที่จะสรรหาเหล่านี้ แต่เดิมนั้นวุฒิสมาชิกของเราบอกมาจากการแต่งตั้ง ที่บอกว่า มีใบปลิวออกมานะครับ สมาชิกวุฒิสมาชิกเช่นนี้เพื่อการกลับมาของอำมาตยาธิปไตย ไม่ใช่แล้วนะครับ ไม่ใช่เช่นนั้นนะครับ สมัยก่อนนั้นอาจจะแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีเพียงคนเดียว เป็นผู้สนองพระบรมราชโองการ -----



แล้วก็แต่งตั้งจากข้าราชการทหาร ตำรวจอะไรเป็นส่วนใหญ่ ความหลากหลายที่จะมาได้จากกลุ่มอาชีพ สาขาอาชีพ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ เหล่านี้ไม่มีนะครับ เพราะฉะนั้นลองดูนะครับพี่น้องประชาชนครับ ลองให้มีวุฒิสมาชิกในรูปแบบนี้ดู เขาจะเข้ามาทำหน้าที่ของเขาอย่างเต็มที่ เป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพ กลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ แล้วอาจจะทำหน้าที่ได้ดีไม่แพ้ที่มาจากกาเลือกตั้งนะครับ ซึ่งถ้าหากว่ามาจากการเลือกตั้งนั้นแน่นอนครับ เราก็วิพากษ์กันแล้วว่า ก็คงจะเป็นสภาพี่ สภาน้อง สภาผัว สภาเมีย คงจะมีฐานอำนาจที่เดียวกัน และคงจะได้ส่วนหนึ่งไปเป็น สส. ส่วนหนึ่งไปเป็นรัฐมนตรี ส่วนหนึ่งก็มาเป็น สว. ซึ่งก็คงไม่สามารถจะควบคุม ดูแลอะไรกันได้นั้นก็คือสิ่งที่ว่า ทำไมที่ไปที่มาของวุฒิสมาชิกจึงเป็นเช่นนั้น ก็อยากจะกราบเรียนในตอนท้ายนะครับว่า เมื่อเป็นเช่นนี้ก็คงจะเป็นเรื่องที่เราจะหลังจากเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่เราประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และ ๙๐ วัน นับตั้งแต่การมีการประกาศใช้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สส. และการได้มาซึ่ง สว. ซึ่งผมคาดว่า ขณะนี้เราว่างเสร็จแล้วนะครับ ท่านประธานกรรมาธิการยก่างเซ็นเสร็จเรียบร้อยแล้วส่งให้ สนช. สนช. ไปพิจารณาร่างภายใน ๔๕ วัน ส่งให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบว่าขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพียงไม่กี่วันก็สามารถที่จะประกาศใช้ได้ ก็คิดว่าน่าจะเสร็จสักกลางเดือนตุลาคมนะครับ แล้วจะมีการเลือกตั้ง สส. ภายใน ๙๐ วัน ก็คงจะประมาณสักปลายธันวาคมอย่างที่รัฐบาลได้มีการให้คำมั่นไว้จะครับ รวมทั้งวุฒิสมาชิกก็หลังจากนั้น ในระหว่างนั้นก็สมารถที่จะให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้นทำหน้าที่วุฒิสมาชิก และสามารถที่จะประชุมรัฐสภา สามารถที่จะเลือกประธานสภา สามารถที่จะตั้งนายกรัฐมนตรี ตั้งรัฐบาลใหม่ได้ประมาณสักต้นปีหน้า นั้นเป็นความหวังที่ผมอยากจะฝากให้พี่น้องประชาชนทั้งหลายได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาว่า ถ้าหากได้มีการไปออกเสียงประชามติในวันพรุ่งนี้ ถ้าหากท่านเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้มีการร่างมานี้ เราก็คาดหวังว่าทุกอย่างจะกลับคืนสู่ระบอบประชาธิปไตย แล้วก็ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย กระผมจึงขอถือโอกาสนี้กราบเรียนทุกท่านครับ เพื่อให้เป็นดุลพินิจพิจารณาในการที่ท่านจะไปออกเสียงประชามติรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญในวันพรุ่งนี้ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ครับ ขอบพระคุณครับ มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายใหม่ครับ มีนะครับ

ผมขอหารือท่านสมาชิกอย่างนี้ได้ไหมครับ เรามีวาระที่ ๒.๓ นะครับ เป็นการพิจารณารายงานผลการดำเนินงานของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและ คณะกรรมการทุกคณะในช่วงสุดท้าย ซึ่งตามเนื้อหาสาระแล้วนะครับ กรรมการและ สมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่จะเสนอต่อสภาเพื่อ ให้ รับทราบ เพื่อประโยชน์ในการออกเสียงประชามติในครั้งนี้ด้วย ก็ขอให้น่า ๒.๓ มาดำเนินการเสียพร้อม ๆ กัน ในวาระ ๒.๑ และสมาชิกก็อภิปรายไปในคราวเดียวกัน นะครับ ขอหารืออย่างนี้ได้ไหมครับ ท่านก็อภิปรายพร้อม ๆ กันไปเลยนะครับ จะได้ไม่ต้อง วุ่นเข้ามาอีกนะครับ ขออนุญาตตามนี้นะครับ ท่านที่เสนอรายชื่อไว้ นะครับ ก็มี ท่านสมเกียรติ รอดเจริญ นะครับ อาจารย์พิสิฐ อาจารย์เจิมศักดิ์ ท่านวิฑิตยา ท่านกฤษฎา ท่านสุรัชย์ รายชื่อตามนี้นะครับ แล้วอาจารย์กรรณิการ์ นะครับ เชิญท่านสมเกียรติครับ ผมไม่ได้เร่งรัดนะครับ แต่เราเห็นว่าเวลาเรามีน้อยนะครับ เชิญครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ครับ ขอบคุณครับท่านประธานครับ ผม สมเกียรติ รอดเจริญ กราบเรียนท่านประธานไปสู่คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ด้วย นะครับ ประเด็นของผม ก็บังเอิญท่านไพโรจน์ได้ตอบไปแล้ว พอดีผมเกี่ยวกับเรื่องแรงงาน ก็ต้องกราบขอบพระคุณนะครับ ทางด้านแรงงานนี้เขาเสนอประเด็นมา ๑๕ ประเด็น เพื่อจะมีส่วนร่วมในการเข้าสู่กระบวนการรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะต้องมีส่วนร่วมในภาค แรงงานของเขานะครับ สิ่งที่เขาคาดหวังไว้ว่าเขาต้องการอย่างมากก็คือ วุฒิสภา ของ สส. และ สว. นะครับ เขานำเสนอว่าน่าจะไม่ต้องจำกัดวุฒิของเขานะครับ แต่เราก็ได้ ดำเนินการไปแล้วในมาตรา ๑๐๑ กับ มาตรา ๑๑๕ ว่า สส. ไม่จำกัดวุฒิ ส่วนวุฒิสภา วุฒิสมาชิกยังจำกัดวุฒิอยู่ อย่างที่ท่านไพโรจน์ได้ตอบไปแล้วเมื่อคืนนี้ ซึ่งผมจะมา เรียบถามท่านพอดี ก็ต้องกราบขอบพระคุณครับ ก็กราบเรียนท่านประธานว่าผมคงต้อง ขอโอกาสที่จะพูดถึง ๑๕ ประเด็นของแรงงาน ซึ่งขณะนี้มีการต่อสู้กันในด้านความคิด อย่างค่อนข้างจะรุนแรงพอสมควร เพราะว่ามีแรงงานกลุ่มหนึ่งนะครับ -----



นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ผมไปมาตรา ๔๔ ครับ ผมใช้เวลาไม่เกิน ๑๐ นาที ครับท่าน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
มิได้ครับ ขอช่วยระมัดระวัง

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ให้ถอนคำว่า เลว หรือเปล่าครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ก็จะดีมากครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ใช้คำว่า ไม่ดี แทนนะครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ท่านสมเกียรติครับ เราเสียเวลานะครับ เราใช้เวลากระชับดีกว่านะครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ครับ ก็ต่อไปก็คงเป็นมาตรา ๔๔ นะครับ  
มาตรา ๔๔ เขาบอกอย่างนี้ครับ เขาต้องการการคุ้มครองสุขภาพความปลอดภัยและ  
สิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ มาตรา ๔๔ ชัดเจน ในนี้มีชัดเจนครับ มาตรา ๔๔  
ของเราออกไว้อย่างนี้ครับ บุคคลย่อมมีสิทธิในการรับหลักประกันในความปลอดภัย  
และสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพทั้งในระหว่างการทำงาน  
และเพื่อพ้นภาวะการทำงาน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็แสดงว่าตามมาตรา ๔๔  
ที่เขาเรียงมาอีกประเด็นหนึ่งนี้บรรจุให้เขาเรียบร้อยแล้วนะครับ มาตราต่อไปครับ  
ที่ค่อนข้างที่จะดูแล้วว่าเป็นสิ่งที่มันจะต้องพูดกันในรายละเอียดเยอะ รายละเอียด  
ก็มาตรา ๔๙ ซึ่งเป็นระบบการศึกษา ในนี้เขาออกไว้อย่างนี้ครับ มาตรา ๔๙ เขาต้องการ  
อย่างนี้ครับ ประชาชนมีสิทธิเสมอภาคทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อันนี้เดี๋ยวคง  
จะต้องมีผู้อภิปรายคนอื่นคงจะอภิปรายในรายละเอียดได้ดีกว่าผม แต่ตรงนี้มาตรา ๔๙  
บรรจุไว้เรียบร้อยแล้วนะครับว่า ๑๒ ปี ฟรีแน่นอนนะครับ ไปมาตรา ๔๙ เสรี  
ไปมาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ เขาขอไว้อย่างไรครับ มาตรา ๖๔  
รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการรวมตัวประชาชน สิทธิในการรวมตัวเป็นสหภาพแรงงาน  
และจะต้องได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ การคุ้มครองสิทธิในการชุมนุมโดยสงบ  
โดยปราศจากอาวุธ เรามีเรียบร้อยแล้วนะครับ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ เขาออกไว้

อย่างนี้ครับ บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ข้อ  
 ตรงเป๊ะเลยนะครับ มาตรา ๖๔ บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นสมาคม  
 สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน หรือหมู่  
 คณะอื่น ข้าราชการก็รวมตัวเป็นสหภาพได้นะครับ โดยรวมตัวต้องไม่กระทบสิทธิในการ  
 บริหารราชการแผ่นดินนะครับ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งและวรรคสองกระทำมิได้  
 อันนี้ชัดเจนนะครับ การรวมตัวมีแล้วนะครับ ตามที่เขาร้องขอมา มาตรา ๖๓ ๖๔ เสรีจไป  
 จากมาตรา ๖๓ ๖๔ ออกมามาตรา ๘๔ (๑) มาตรา ๘๔ (๑) มาตรา ๘๔ (๗) มาตรา ๘๔  
 (๑๑) นะครับ เขาบอกไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมระบบเศรษฐกิจที่สามารถสร้างความเป็นธรรม  
 ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย มาตรา ๘๔ (๑) นะครับ มาตรา ๘๔ (๗) นะครับ การคุ้มครอง  
 แรงงานและจัดระบบแรงงานสัมพันธ์นะครับ มาตรา ๘๔ (๑๑) การส่งเสริมคุ้มครอง  
 กิจการรัฐวิสาหกิจที่มีความจำเป็นต่อความมั่นคงของชาติและความเป็นธรรม  
 แก่ประชาชน -----

ทั้ง ๓ ข้อนี้เขาเรียกร้องมาเป็นข้อที่ ๑๐ ข้อที่ ๑๑ ข้อที่ ๑๒ แต่มันบังเอิญไปตรงอยู่ที่ มาตรา ๘๔ (๑) (๗) (๑๑) นะครับ ผมขออนุญาตนำเรียนนิดหนึ่งครับ มาตรา ๘๔ เขาบอกอย่างนี้ครับ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจดังต่อไปนี้ (๑) สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรม โดยอาศัยกลไกตลาดและสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนนะครับ นี่ตรงตามที่เขาร้องขอมานะครับ มาตรา ๘๔ (๗) เกี่ยวกับด้านสวัสดิภาพ สวัสดิการสังคมของเขานะครับ ส่งเสริมให้ประชาชน ประชากรวัยทำงานมีงานทำ ค้ำครองแรงงานเด็กและสตรี จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ และระบบไตรภาคีที่ผู้ทำงานมีสิทธิเลือกผู้แทนของตน จัดระบบประกันสังคม รวมทั้งคุ้มครองให้ผู้ทำงานมีคุณค่าอย่างเดียวกัน ได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ คำว่า มีคุณค่าอย่างเดียวกัน หมายถึงอย่างไรครับ คุณค่าอย่างเดียวกัน ผู้หญิงกับผู้ชาย โดยปกติสมัยก่อนนายจ้างจะบอกว่า ชีตความสามารถ มันจะไม่เท่ากัน ทำงานอย่างเดียวกันค่าแรงไม่เท่ากัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เขาเจ็บปวดมานานนี้ เขาร้องขอครับ เทียบนี้ได้แล้ว เขาพอใจมากนะครับอันนี้ ต่อไปนะครับก็คงจะเป็น มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๐๑ ที่ผ่านมา ที่ท่านไพโรจน์ได้ตอบแล้วก็คือ กรณีเขาอยากที่จะให้วุฒิสมาชิกนี้ไม่จำกัดเรื่องวุฒิการศึกษา ท่านตอบเมื่อกี้ละเอียดแล้วครับ ต้องกราบขอบพระคุณนะครับ ส่วน ส.ส. เขาได้แล้วเรียบร้อยนะครับ มาตรา ๑๖๓ ๑๖๔ เขาว่าอย่างนี้ครับ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าร้องขอต่อ ประธานสภา เพื่อให้สภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดไว้ นะครับ เขาร้องขอมาอย่างไรครับ เขาร้องขอมาอย่างนี้ครับ ท่าน ประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน สามารถเข้าชื่อกันเสนอกฎหมายได้ นี่ข้อเสนอข้อที่ ๓ ของเขา ผมก็เลยบอกว่า ถ้าเมื่อมา ๑๖๓ แล้วมันเกี่ยวข้องกับ ๑๐,๐๐๐ คน ก็เลยแถมไว้ให้อีกครับ ๑๖๔ ๒๐,๐๐๐ คน นะครับ ถอดถอนได้อีก แถมไปอีกนิดครับ ๕๐,๐๐๐ คน แก้วรัฐธรรมนูญได้ นะครับ แล้วก็โดยเฉพาะมาตรา ๒๙๑ (๑) นะครับ บอก หนึ่งในห้า ของ สส. และ หนึ่งในห้าของ สว. ก็ถอดถอนได้อีกเหมือนกันครับ และก็ดำเนินการ แก้วรัฐธรรมนูญได้เหมือนกันนะครับ ลักษณะอย่างนี้เป็นต้น ในกรณีที่ผมนำเสนอมาจนถึงข้อสุดท้ายที่เขาเสนอมานะครับ ข้อ ๒๙๑ ก็เป็นที่พอออกพอใจ แต่มีส่วนที่เขาไม่พอใจ

อยู่นะครับ แล้วเขาดำเนินการเสนอมาแล้วยังไม่ได้ ซึ่งมันไปปรากฏอยู่ที่อื่นนะครับ ให้ผู้ใช้แรงงานและประชาชนที่อาศัยหรือทำงานในพื้นที่นอกทะเบียนบ้านสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาในเขตพื้นที่ที่ตนอาศัยหรือทำงานอยู่ได้ ก็คือ เขาอยากที่จะมาลงเลือกตั้งในเขตที่เขาทำงานอยู่ มิใช่เขตที่ต้องกลับไปตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนสำมะโนครัว ซึ่งเราดำเนินการกันแล้วไม่สามารถดำเนินการได้ ก็คือต้องเป็นหน้าที่ของ กกต. กกต. เป็นคนกำหนดตรงนี้ และก็มีการทดลองตรงนี้แล้วนะครับ โดยการให้มีการมาแจ้งกันก่อน ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ถ้าเพื่อใครอยู่ชัยภูมิ ใครอยู่บุรีรัมย์ ใครอยู่อุดร อุบล ทั้งหลายแหละ ถ้าเพื่ออยากจะมาเลือกที่สมุทรปราการนะครับ ก็มาดำเนินการได้ที่สมุทรปราการ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทางกลุ่มแรงงานทั้งหมดนะครับ ซึ่งเป็นแรงงานทางด้านสภาแรงงาน สหประชาแรงงาน สหพันธ์แรงงาน สมาพันธ์แรงงาน รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และกึ่งสหพันธ์แรงงานขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งมีคุณ ขอนุญาตเอ่ยชื่อ คุณพนัส ไทยล้วน คุณมนัส โกศล คุณประเทือง แสงสังข์ คุณวิไลวรรณ แซ่เตีย และคุณสมศักดิ์ โกศัยสุข นะครับ ได้ดำเนินการมีการประชุมร่วมกันนะครับ และก็มิเลขา สรส. ปัจจุบันนี้นะครับ คุณสาวิทย์ แก้วหวาน และกัคุณศิริชัย ไม้งาม ได้มีประชุมร่วมกันในพนักงานรัฐวิสาหกิจทั้งหมด ๓ แสนกว่าคน แล้วก็พนักงานแรงงานในภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด โดยมีตัวแทนมาประชุมร่วมกัน มีมติเห็นชอบนะครับ ตั้งแต่ต้นบอกว่า ให้รับร่างอันนี้ไปก่อนนะครับ แล้วไปแก้ไขกันทีหลังในสิ่งที่เราไม่ต้องการ แต่บังเอิญมีบางองค์กรที่แตกแยกออกไป ขณะนี้อย่างที่ผมทราบนะครับ ไปประมาณเกือบ ๒๐ องค์กร ไปใส่เสื้อสีแดงเสียแล้ว มันไม่เขียวเหมือนพวกเรา ก็เลยมีการประชุมร่วมกัน แล้วก็บอกว่า เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ถ้าเพื่อเป็นระบบประชาธิปไตยขอฟรีโหวต (Free vote) ฟรีโหวต เอ็งแดง เอ็งจะไปคว้าก็เรื่องของเอ็ง ของเราเขียวก็กกลับมาเห็นชอบเหมือนเดิม บังเอิญของเรามีอยู่ประมาณเกือบ ๑๐ ล้านนะครับ ท่านประธานครับ ขอรายงานไว้อย่างนี้ครับ แล้วขอบคุณผู้ที่เอ่ยชื่อมาทั้งหมดนะครับ เป็นผู้ที่ดำเนินการประสานมาด้วยดีครับ รายงานเหตุการณ์ทางด้านแรงงานให้ทราบว่า ๙๙ เปอร์เซนต์ครับ เห็นชอบตามที่ สสร. สมเกียรติ รอดเจริญ ได้เห็นชอบในสภานี้แล้ว ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอขอบคุณครับ ก็ที่อยากฟังชัด ๆ ก็ประโยคสุดท้ายนี่ล่ะครับ อาจารย์พิสิฐ แล้วก็  
อาจารย์เจิมศักดิ์นะคะครับ ช่วยกระชับกันแล้วกันนะคะครับ เอาเข้าใจง่าย ๆ นะครับ เชิญครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ  
ลี้อาธรรม ครับ ผมเป็นกรรมาธิการร่าง และเป็นสมาชิก สสร. รวมทั้งเป็นโฆษกของ  
กรรมาธิการร่างด้วยครับ ที่ผมขออนุญาตที่จะพูดในวันสุดท้ายของการที่เราจะต้อง  
ประชุมเพื่อที่จะมีการลงประชามติกันในวันพรุ่งนี้ ก็เนื่องจากกระผมเองได้สังเกตเห็นว่า  
ที่ผ่านมานั้นมีความเคลื่อนไหวบางประการ ที่ถ้าหากไม่ได้มีโอกาสได้นำไปชี้แจง  
ให้ประชาชนได้รับทราบนี้ ก็อาจจะเป็นการเสียโอกาสโดยใช้เหตุ นะครับ เพราะฉะนั้น  
ผมจึงขอที่จะใช้เวลาไม่มากนักที่จะเล่าถึงประสบการณ์ในความเห็นของกระผมเกี่ยวกับ  
เรื่องของการร่างรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับเรื่องของประเด็นบางประเด็นที่จะชี้ให้เห็นว่า  
ถ้าประชาชนจะได้รับร่างฉบับนี้นะครับ ที่ สสร. ได้ทำขึ้นมา เทียบกับการที่ไม่รับร่างฉบับนี้  
หรือว่าไปรับร่างฉบับอื่น เช่น ฉบับปี ๒๕๔๐ หรือฉบับอื่นใดก็แล้วแต่เนี่ย ความแตกต่าง  
จะเป็นอย่างไร นะครับ ก่อนอื่นกระผมก็จะขออนุญาตที่จะเรียนว่า ฉบับปี ๒๕๕๐ ที่ สสร.  
ชุดนี้ โดยเฉพาะกรรมาธิการร่างได้ดำเนินการมาเป็นเวลาครบถ้วน ๑๘๐ วัน  
ตามกำหนดของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๙ นั้น เราไม่ได้ทำโดยลำพัง ที่ผ่านมา  
นั้นคณะกรรมการร่างได้พยายามที่จะรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน โดยมี สสร.  
อีกสามในสี่ ก็คือ ๗๕ ท่านนี้นะครับ ที่ไปออกสู่สนามในที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย  
ร่วมพื้นที่ด้วยกันนะครับ แม้กระทั่งกรรมาธิการร่างเองที่ประชุมร่วมกันมาก็ยังต้องไป  
ออกพบปะประชาชนในช่วงที่มีการรับฟังความคิดเห็น จนกระทั่งร่างแรกออกมาเมื่อเดือน  
เมษายน นะครับ จากนั้นมาก็ได้มีการปรับปรุงร่างแรกในเดือนพฤษภาคมและมีมิถุนายน  
มีการประชุมใน สสร. ของเราเกือบทั้งเดือน จนกระทั่งได้เสรีจลิน แล้วก็ออกมาเป็น  
ร่างฉบับสุดท้ายเมื่อต้นเดือนกรกฎาคม ทั้งหมดนี้ที่จะขอตอกย้ำก็คือว่า ร่างที่ออกมานั้น  
ไม่ได้เกิดขึ้นจากน้ำพักน้ำแรงของ สสร. หรือกรรมาธิการร่างเท่านั้น แต่เป็นผลพวง  
มาจากความคิดเห็นของประชาชนทั่วทั้งประเทศ จากเวทีต่าง ๆ ที่ได้ส่งเข้ามาเป็นหลักนะครับ

เพราะฉะนั้นเราจึงไม่ได้ถือเอาความคิดเห็นส่วนตัว หรือความรู้ส่วนตัวของเราเป็นหลักนะครับ เราได้พยายามที่จะผสมผสานความเห็นต่าง ๆ ซึ่งแน่นอนหลายประการด้วยกัน ก็ไม่ใช่สิ่งที่เราอยากได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่เนื่องจากความเห็นส่วนใหญ่เป็นอย่างนั้น ก็ต้องเป็นไปตามนั้น หลายประการก็มีการยกมือกัน แล้วก็อาจจะมีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างเด็ดฉิว ก็คือหมายถึงว่า ขณะนี้ออกมาก็อาจจะเด็ดฉิวนะครับ เมื่อเสียงส่วนใหญ่ออกมาอย่างไร ไม่ว่าจะในเวทีของกรรมาธิการยกกว้างก็ดี หรือใน สสร. แห่งนี้ก็ดี เราก็รับมติเสียงส่วนใหญ่ว่า ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่เกิดขึ้น ในร่างชุดที่เรานำเสนอในปี ๒๕๕๐ นี้มีสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ แม้กระทั่ง ปี ๒๕๔๐ ไม่ได้มีบัญญัติไว้ชัดเจน ก็คือเรื่องของหมวดการเงิน การคลังและงบประมาณ ซึ่งเป็นหมวดที่ ๘ และในเรื่องของจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง ซึ่งเป็นหมวด ๑๓ ซึ่งผมเชื่อว่าพี่น้องประชาชนทางบ้านที่ได้รับเอกสารฉบับสี่เหลือง ซึ่งเราได้แจกจ่ายไปทั้งหมด ๑๙ ล้านฉบับนี้ นะครับ คงจะสามารถเปิดอ่านได้ อันนี้จะเป็นความแตกต่างที่สำคัญจากรัฐธรรมนูญปีก่อน ๆ โดยเฉพาะปี ๒๕๔๐ ที่ไม่ได้มีบัญญัติเรื่องเกี่ยวกับวินัยการเงิน การคลังไว้ที่ไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองเอาไว้ และผมก็เห็นว่าความวุ่นวายของบ้านเมืองที่เกิดขึ้นในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา นั้นนะครับ เหตุผลหลักเลยก็คือเกิดจากความไม่มีจริยธรรมที่เหมาะสมของนักการเมืองบางท่าน นะครับ แล้วก็ได้มีการใช้ประโยชน์จากช่องโหว่ของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ไม่ได้มีการระบุในเรื่องของวินัยการเงิน การคลังไว้ อย่างชัดเจน นะครับ ถึงแม้ว่าในเวทีของการนำเสนอของงบประมาณแผ่นดินประจำปีจะมีการตอกย้ำถึงการมีวินัยการคลังก็ตาม -----



แต่เมื่อออกจากสภาไปแล้วนี้รัฐบาลท่านก็สามารถที่จะใช้วิธีการต่าง ๆ เอาเงินนอกงบประมาณทุกรูปแบบมาใช้ รวมไปถึงการทำงานบางประเภท อย่างเช่น นำเอาเงินจากหอยไต่ดินมาเป็นหอยบนดินแล้วก็ไปแจกจ่ายใช้ โดยที่ไม่มีใครทราบว่าได้ใช้ไปทำอะไร ใช้อย่างไร เกิดประโยชน์สักแค่ไหนนะครับ เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ฉบับนี้ของเราเนี่ย เราจึงได้อุดช่องโหว่ข้อนี้ไว้ครับ เพื่อที่ว่าหากมีการนำเอาเงินนอกงบประมาณอื่นใดมาใช้เนี่ย ก็จะต้องมีการนำเสนอต่อสภานะครับ อย่างน้อยประชาชนก็จะได้รับทราบสามารถตรวจสอบได้ครับ อันนี้คือตัวอย่างอันหนึ่งที่เป็นสาระสำคัญของความแตกต่างของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ ที่เรานำเสนอในวันพรุ่งนี้ และให้ประชาชนได้พิจารณาลงประชามติเนครับ เทียบกับฉบับก่อน ๆ ที่ไม่ได้มีการระบุสิ่งเหล่านี้เอาไว้ ขณะเดียวกันในเรื่องของศีลธรรมของนักการเมืองเนครับ ก็ได้มีการเขียนให้เป็นที่แจ้งชัดว่า ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองนั้นจะต้องมีการประพฤติปฏิบัติอย่างไรบ้าง โดยมีประมวลจริยธรรมซึ่งแต่ละแห่ง แต่ละที่จะต้องมีการบัญญัติขึ้นมา แล้วก็ให้ผู้ตรวจการรัฐสภาทำหน้าที่ในการดูแล และถ้าหากมีผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองท่านใดทำผิดจริยธรรม ก็จะถูกถือว่ามีความผิดเสมือนหนึ่งผิดวินัยเนครับ แล้วก็อาจจะต้องมีผลต่อตำแหน่งหน้าที่ของเขาได้เนครับ ซึ่งสิ่งนี้ผมคิดว่า เป็นสิ่งที่พี่น้องประชาชนพึงจะได้ประจักษ์ว่า เป็นความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างฉบับที่เรานำเสนอกับฉบับก่อน ๆ เพราะฉะนั้นหากพี่น้องประชาชนจะไม่รับร่างฉบับนี้ เราจะหวังได้อย่างไรว่านักการเมืองจะมีหลักในเรื่องของจริยธรรมหรือแม้กระทั่งในเรื่องของการเงิน การคลังเนี่ย ถ้าหากไม่ได้มีบรรทัดฐานไว้ เขาก็จะสามารถใช้จ่ายเงินโดยไม่มีขอบเขต โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นเงินนอกงบประมาณเนครับ ซึ่งเรื่องนี้ผมก็ขออนุญาตชี้แจงเพียงสั้น ๆ ในช่วงที่ผ่านมาเนี่ย ในระหว่างที่เรากำลังเผยแพร่เนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ อยู่เนครับ ก็ได้เกิดมีการให้ข้อมูลต่าง ๆ นานาที่ไม่ค่อยถูกต้องเนครับ ซึ่งเพื่อนกรรมาธิการหลายท่านก็ได้ชี้แจงไปแล้ว แต่กระผมขออนุญาตยกมาประเด็นหนึ่ง ก็คือได้มีเอกสารพูดถึงเรื่องของงบประมาณทหารเนครับ โดยบอกว่างบประมาณทหารในปี ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นงบประมาณที่รัฐบาลปัจจุบันได้นำเสนอเนครับ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเนครับ มีจำนวนถึง ๒ แสนกว่าล้าน แล้วกับออกด้วยว่ายุทธศาสตร์

ความยากจนที่รัฐบาลชุดปัจจุบันนี้ได้รับเพียง ๕๐,๐๐๐ กว่าล้านนะครับ แล้วก็พูด  
 ในทำนองที่ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ เป็นการสนับสนุนงบประมาณ ปี ๒๕๕๑ ซึ่งให้  
 บทบาทมากกว่างบประมาณ ประเด็นนี้ผมขออนุญาตที่แจ่มแจ้งนะครับว่า การนำเสนอ  
 งบประมาณ ปี ๒๕๕๑ ของรัฐบาลชุดปัจจุบันนี้ ท่านนำเสนอตามกรอบของ  
 รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๑ นะครับ ปี ๒๕๕๑  
 ยังไม่มีผลในทางปฏิบัติ ยังอยู่ในการพิจารณาของพี่น้องประชาชนที่จะมีการลงประชามติ  
 ในวันพรุ่งนี้ แต่งบประมาณปี ๒๕๕๑ นี้รัฐบาลท่านได้นำเสนอเข้าสู่การประชุมของ  
 สนช. มาแล้ว ตั้งแต่เมื่อเดือนมิถุนายน นะครับ และขณะนี้ก็อยู่ในขบวนการของการดูแล  
 ของคณะกรรมการงบประมาณ เพราะฉะนั้นตัวเลขต่าง ๆ ที่จะมามีมากมีน้อยนี้  
 เป็นดุลพินิจของรัฐบาลชุดปัจจุบันนะครับ การที่จะเอาเรื่องของตัวเลขการจัดสรร  
 งบประมาณ ปี ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าสนใจในรัฐบาลชุดปัจจุบันที่ไม่ได้เกี่ยวกับ  
 รัฐธรรมนูญปีที่เรากำลังนำเสนออยู่นะครับ มาปะปนกันนี้ แสดงถึงความพยายามที่จะ  
 นำเอา ๒ เรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกันมาปะปนกัน ขณะเดียวกันผมก็ขออนุญาตที่แจ่มแจ้งว่า การที่  
 สสร. ชุดนี้ต้องบัญญัติในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณให้แก่ทหารว่า ต้องมี  
 ยุทธโศภกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยจำเป็นและเพียงพอแล้วนี้ คำพูดเหล่านี้ก็เป็น  
 คำพูดที่ผมเห็นว่ามันไม่ผิดพลาดนะครับ เป็นคำพูดที่ถูกต้อง เหมาะสม ประเทศใด ๆ  
 ก็แล้วแต่ ก็ต้องพยายามดูแลให้ประเทศของตนนั้นมีระบบของการป้องกันประเทศ  
 ที่ทันสมัย และจำเป็น และเพียงพอ ผมถือว่าถ้อยคำที่เราใส่ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐  
 ที่นำเสนอในวันพรุ่งนี้นะครับ เป็นคำกลาง ๆ ที่ให้รัฐบาลในอนาคตนี้ได้ใช้ดุลพินิจในการ  
 จัดสรรงบประมาณ จึงไม่เกี่ยวกับตัวเลขที่มีการนำเอาใบปลิวมาแจกว่า ทำให้เกิดการ  
 จัดสรรงบทหารนี้มากเกินไปจนขอบเขตนะครับ -----



ขณะเดียวกันก็ขอทราบเรียนว่า ตัวเลข ๒ แสนกว่าล้านดูเหมือนจะมากก็จริง แต่พี่น้อง  
 ทางบ้านต้องเปรียบเทียบ ๒ แสนกว่าล้านที่ทางทหารได้รับกับงบประมาณทั้งประเทศ  
 นะครับ ซึ่งมีอยู่กว่า ๑.๖ ล้านล้านบาท นะครับ เพราะฉะนั้นก็มีเพียงประมาณสิบกว่า  
 เปอร์เซนต์เท่านั้นเอง แล้วก็ป็นอัตราที่เป็นปกติวิสัยที่เป็นมาทุกปีนะครับ ที่งบทหาร  
 ก็จะมีประมาณหนึ่งในห้า หนึ่งในหก มาโดยตลอดนะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้  
 ผมก็ขออนุญาตเรียนชี้แจง เพราะว่ามิฉะนั้นแล้วก็จะเกิดความไขว้เขวในส่วนนี้นะครับ  
 ยังมีอีก ๒ ประเด็นที่ผมขออนุญาตชี้แจงเพิ่มเติมนะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของ  
 แรงงานที่เพื่อน สสร. ของกระผม คุณสมเกียรติได้ชี้แจงไปแล้ว ในเรื่องเกี่ยวกับแรงงานว่า  
 มาตรา ๘๔ (๗) นี้ ได้มีการพูดถึงเรื่องของพี่น้องแรงงานนะครับว่า ให้ได้รับสวัสดิการ  
 ให้ได้รับความเป็นธรรม และไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ผมขอกล่าวย้ำนะครับว่า ในขณะนี้  
 ในประเทศของเราเกิดปัญหาในเรื่องของแรงงานขึ้นมาว่า มีแรงงานประเภทหนึ่งที่มีการ  
 เข้ามาทำงานในลักษณะของ เรียกกันว่า เอาต์ซอร์ส (Outsource) หรือเหมาช่วงนะครับ  
 แม้กระทั่งคนขับรถของผมเองก็อยู่ในขอบข่ายส่วนนี้ คนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่  
 น่าสงสาร เพราะว่าเมื่อถูกนำเข้ามาทำงานนี้ งานที่ทำก็เป็นลักษณะเดียวกับลูกจ้าง  
 ปกติที่เขาได้อยู่ แต่อาจจะไม่ได้สวัสดิการ ไม่ได้ค่าจ้าง ไม่ได้ผลตอบแทนเท่าเทียม  
 กับคนงานปกติ จะถูกเลิกจ้างเมื่อไรก็ถูกเลิกจ้างได้ทันทีนะครับ ซึ่งประเด็นนี้นะครับ  
 ก็กลายเป็นช่องโหว่ทางกฎหมายแรงงาน ที่เปิดช่องให้ผู้จ้างนี้นะครับ ซึ่งมักจะเป็น  
 นักลงทุนต่างประเทศนี้ อาศัยการจ้างเหมาช่วง หรือเอาต์ซอร์สนี้ะครับ ใช้แรงงานไทย  
 ในลักษณะที่ว่านี้ พอไม่ต้องการก็ไล่ทิ้งได้โดยง่ายโดยที่ไม่ต้องมีการจ่ายค่าชดเชย  
 ประการใด เพราะถือว่าเป็นการจ้างเหมาช่วง แต่ว่ามาตรา ๘๔ (๗) ของรัฐธรรมนูญ  
 ฉบับนี้นะครับ ได้ดูแลพี่น้องแรงงานส่วนนี้นะครับ ซึ่งมีจำนวนเป็นแสน ๆ คน ที่ถูกจ้าง  
 เข้ามาในลักษณะเหมาช่วงนะครับ ไม่ได้เป็นพนักงานปกติ แต่ทำงานในลักษณะเดียวกับ  
 พนักงานปกติ แต่กลับไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ได้รับสวัสดิการ  
 หรือแม้กระทั่งไม่ได้รับการขึ้นเงินเดือนประจำปี เป็นต้น จากนั้นไปนะครับ หากรัฐธรรมนูญ  
 ฉบับปี ๒๕๕๐ ของเรา ได้รับการผ่านการรับรองจากพี่น้องในวันพรุ่งนี้ เพื่อนผู้ใช้แรงงานที่

ทำงานในลักษณะเหมาช่วงเหล่านี้ี่นะครับ ก็จะสามารถที่จะอ้างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าตนเองถูกเลือกปฏิบัติมิได้ เป็นการขัดรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นนายจ้างทุกรายจะต้องให้ความเท่าเทียมกันแก่ลูกจ้างที่ตนเองจ้างเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นการจ้างโดยลักษณะเหมาช่วงหรือเป็นการจ้างโดยลักษณะของลูกจ้างโดยตรง ให้ได้ค่าจ้างและสวัสดิการที่เท่าเทียมกัน อันนี้ก็ขออนุญาตที่จะชี้แจงเพิ่มเติม ขณะเดียวกัน อีกประเด็นหนึ่งที่มีการโต้แย้งกันมากก็คือ เรื่องของ สว. มีการกล่าวหากันว่า สว. สรรหาวันนี้ เป็นอำมาตยาธิปไตย เพราะเป็นการให้อำนาจกับผู้สรรหา ก็คือ ฝ่ายของตุลาการเป็นผู้เลือกเข้ามา นะครับ ซึ่งตรงนี้ผมขออนุญาตชี้แจงเพิ่มเติมจากเพื่อนกรรมาธิการที่เมื่อสักครู่นี้ได้กล่าวชี้แจงไปแล้ว นะครับว่า ประเด็นนี้ี่นะครับ ในชั้นของกรรมาธิการยกกว้างนี้ เราได้มีการพิจารณากันอย่างค่อนข้างที่จะลึกซึ้งพอสมควร โดยเริ่มจากความคิดที่ว่า ควรจะมี สว. หรือไม่ นะครับ เพราะ สว. ที่ผ่านมานั้นนี่ มักจะมีปัญหาต่าง ๆ นานา ที่ทำให้เรานี้เกิดความรู้สึกว่า สว. อาจจะไม่เป็นประโยชน์นักนะครับ ควรจะเลิกเสียดีกว่าใหม่ นะครับ ยิ่งถ้าให้มีการเลือกตั้งแล้วนี่ ก็จะมีการใช้ฐานเสียงฐานเดียวกัน ผู้ที่มาเป็น สว. ก็มักจะเป็นเครือข่ายเดียวกับเครือข่ายของผู้มาเป็น สส. เป็นต้น เพราะฉะนั้นความเป็นกลางของ สว. นั้นนี่ก็เป็นสิ่งที่เราก็ไม่ค่อยมั่นใจเท่าไรว่า จะมีความเป็นกลางได้จริงหรือเปล่าอย่างที่เราต้องการ เพราะเราต้องการ สว. ที่เป็นกลาง แล้วก็ไม่ใช่การเมืองนะครับ สุดท้ายเราก็มีข้อสรุปว่า สว. ควรต้องมี เนื่องจากจะได้ช่วยกั้นกรรมาธิการให้กฎหมายนั้นมีความรอบคอบมากขึ้น หากให้มีสภาเดียว คือ สภาผู้แทนนี้ -----

กฎหมายก็อาจจะผ่านได้โดยง่าย และก็ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ เพราะฉะนั้น เราจึงเห็นว่าควรจะต้องมี สว. เมื่อต้องมี สว. นะครับ ก็จะต้องมาดูต่อว่าควรจะเป็น สว. โดยวิธีไหน ถ้าเป็นแบบแต่งตั้งอย่างเมื่อก่อนก็คงจะไม่เหมาะสม เพราะว่ากลายเป็น เครื่องมือของผู้แต่งตั้งไป ถ้าเป็นระบบเลือกตั้ง ก็จะเกิดพฤติกรรมอย่างที่เรารู้อยู่กันมา ใน ๒ ครั้งที่ผ่านมาครับ ก็ทำให้เรารู้เห็นประโยชน์น้อยมากกับการมี สว. ถึงขั้นที่ว่า สว. บางท่านมีความคิดว่าควรจะทำเล็กลงดีกว่านะครับ สุดท้ายเมื่อเรายังคิดว่าต้องมีนี้ ก็เลยต้องหาทางออกโดยให้ครึ่งหนึ่งมาจากการเลือกตั้ง ทุกจังหวัดนี้เลือกได้ ๑ คน ๗๖ จังหวัด ก็จะมี ๗๖ คน อย่างน้อยก็มี สว. เลือกตั้งอย่างที่เราต้องการ ขณะเดียวกัน ก็มี สว. สรรหาที่สรรหาจากอาชีพต่าง ๆ นะครับ เช่น จากเกษตรกร จากผู้ใช้แรงงาน จากนักบัญชี จากนักกฎหมายเหล่านี้เป็นต้น ซึ่งท่านเหล่านี้ถ้าให้ไปสู้กัน ในสนามเลือกตั้งนี้ รับรองแพ้แน่ๆ ฝ่ายที่สามารถเข้ามาโดยอาศัยฐานเสียง ที่เขามีอยู่แล้ว ซึ่งมักอาจจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักการเมือง หรือผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้รับเหมา เป็นต้น เพราะฉะนั้นระบบสรรหาที่เราพึงประสงค์ที่อยากได้ในวงนี้นะครับ เราอยากได้ จากหลากหลายอาชีพ เราหวังว่าผู้ที่เป็เกษตรกรนี่จะได้มีโอกาสมาเป็น สว. อย่างแท้จริง นะครับ เพราะที่ผ่านมานั้นผู้ที่เป็เกษตรกรโอกาสที่เป็น สว. อย่างแท้จริงนี้เป็นไป ได้ยากมาก หรืออาชีพต่าง ๆ หลากอาชีพ ซึ่งควรจะมีโอกาสเข้ามาอยู่ในสภาแห่งนี้ทำหน้าที่ เป็นปากเป็นเสียงในการดูแลออกกฎหมาย ในการที่จะตั้งกระทู้ถามรัฐบาล ในการที่จะ ถอดถอนนักการเมือง หรือในการที่จะมีการให้ความเห็นชอบแก่การแต่งตั้งกรรมการ องค์กรอิสระนะครับ อำนาจเหล่านี้จริง ๆ เป็นอำนาจที่น้อยกว่าการเป็น สส. เพราะไม่มี อำนาจในการเข้าไปบริหารประเทศนะครับ หรือเข้าไปดัดมรัฐบาล หรือตั้งรัฐบาลนะครับ แต่เป็นการทำงานในลักษณะที่เป็นการใช้วุฒิ ใช้ความรู้ ใช้ประสบการณ์ที่ท่านมีอยู่ นี้ มาช่วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากหลากหลายอาชีพ เพราะฉะนั้นผมจึงขอเรียนยืนยันว่า ระบบสรรหาที่เรานำมาใช้ในวงนี้นะครับ จึงเป็นระบบที่น่าจะเปิดทางให้ทุกอาชีพ นะครับที่มีอยู่ในประเทศไทยนี้ ได้มีโอกาสเข้ามาร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของ บ้านเมืองต่อไปนะครับ เพราะฉะนั้นประเด็นที่มีการหยิบยกขึ้นมาเมื่อสักครู่นี้ครับ ผมก็ขอยกขึ้นมาเพื่อเป็นตัวอย่างของหลาย ๆ เรื่องนะครับ ซึ่งเพื่อนสมาชิกของกระผม

ได้ชี้แจงไปแล้วว่า ได้เกิดข้อคำถามในสังคมว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นประโยชน์จริงหรือไม่ครับ ก็ขออนุญาตเรียนชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เราได้มีการคิด มีการพิจารณาอย่างรอบคอบเป็นเวลาร่วม ๑๘๐ วันด้วยกันนะครับ ไม่ใช่สิ่งที่เราจะนั่งเทียนแล้วก็เขียนกันชั่วคราวแล้วก็เอามาประกาศใช้ เหมือนอย่างที่มีการคิดอ่านกันว่า หากฉบับนี้ไม่ผ่านแล้วนี่ก็เอาฉบับไหนก็ได้ แล้วก็มาแก้ไข แล้วก็ประกาศใช้ได้ อย่างรวดเร็วครับ ซึ่งผมคิดว่า ถ้าเป็นอย่างนั้นมันจะเกิดผลเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศ เพราะว่า ถ้าหากไม่มีความชัดเจนว่าจะมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ออกมาหน้าตาอย่างไรนะครับ สุดท้ายแต่ผู้ที่มีอำนาจจะเอาหมึก เอาปากกามาทำออก แล้วก็ถึงเวลา ก็ประกาศใช้เลยนี่ ความชัดเจนว่า ระบบต่าง ๆ ของเศรษฐกิจ ของสังคม หรือของการเมืองเป็นอย่างไรนั้น ถ้าไม่มีความชัดเจนเหล่านี้ ผลเสียหายต่อเศรษฐกิจก็จะมืออย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อผู้ลงทุน ต่อผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ ๓ ปีมานี้ก็ได้รับความเสียหาย ได้รับผลกระทบมามากพอสมควรแล้วจากเรื่องต่าง ๆ นะครับ ถ้าจะต้องรอไปอีก แม้กระทั่งวันเดียวก็ถือว่ามากเกินไปแล้วนะครับ เพราะว่าเพื่อนบ้านเราวันนี้ทุกวันนี้เขาก็มีความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้น ที่สูงขึ้นนะครับ แล้วก็สามารถที่จะตั้งโรงงาน ตั้งเอาสินค้าที่เราจะขายได้นี้ก็ไปผลิตที่อื่นเสีย เพราะฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ ที่ผมกล่าวนั้นสุดท้ายก็จะตกอยู่กับพี่น้องประชาชนในแง่ของโอกาสในการจ้างงาน โอกาสที่จะตกงานก็อาจจะเกิดขึ้น ถ้าหากบรรยากาศในการลงทุนถดถอย เนื่องจากบรรยากาศทางการเมืองเกิดความไม่แน่นอน หรือเกิดความล่าช้าต่อไปอีก นี่คือความเสียหายหลัก ๆ ที่ผมขออนุญาตที่จะกล่าวชี้แจงเพียงเท่านี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : สุดท้ายนี้กระผมก็ขออนุญาตที่จะเรียนยืนยันกับพี่น้องประชาชนนะครับว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้แน่นอนครับ พวกเราทุกคนได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการที่จะร่างให้ดีที่สุดนะครับ แต่เราก็ไม่ถือว่าเราเป็นผู้พิเศษที่จะทำแล้วก็ไม่มีใครจะมาแก้ได้นะครับ ต้องรออีกหลาย ๆ ปีถึงจะแก้ได้

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : เราถือหลักนะครับว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ถ้ามีข้อแก้ไข  
อื่นใดในอนาคต กลไกการแก้ไขก็มีอยู่ แล้วก็ผมเชื่อว่า เราก็เชื่อมั่นในระบบของประชาชน  
ว่า จะช่วยกันสอดส่องให้การแก้ไขนั้นเป็นประโยชน์ต่อไปได้อีกด้วยครับ ขอขอบพระคุณ  
มากครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอบพระคุณครับ ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : ท่านประธานครับ ผม เจิมศักดิ์  
ปิ่นทอง ครับ ท่านประธานครับ เรื่องรัฐธรรมนูญ จริง ๆ แล้วเป็นเรื่องของกติกาสังคม  
เป็นเรื่องของการจัดสรรอำนาจ จัดสรรผลประโยชน์ในบ้านเมือง ผมคิดว่า ถ้าเราจะทำ  
ความเข้าใจกันคงจะต้องดูในเชิงประวัติศาสตร์ถึงจะเข้าใจ ประวัติศาสตร์ชาติไทย  
อำนาจอยู่ที่สถาบันพระมหากษัตริย์ และหลัง ๒๔๗๕ อำนาจบางส่วนได้ถูกแบ่งออกมา  
แต่ไปไม่ถึงประชาชน แต่ไปอยู่ที่ขุนนางราชการ หลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลา ปี ๒๕๑๖  
อำนาจได้ถูกแบ่งถัดมาอีกส่วนหนึ่ง มาอยู่ที่รัฐสภา หากอำนาจนั้นผ่านการทำงานของ  
พรรคการเมือง แล้วก็มีการจับเอาอยู่หนุนหลังพรรคการเมือง ท่านประธานครับ  
๑๑ ตุลาคม ปี ๒๕๔๐ เรามีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เกิดขึ้นมา ด้วยความมุ่งหวังว่า  
เราอยากจะมีการปฏิรูปการเมือง แต่ว่าพอมาถึงปี ๒๕๔๔ ธุรกิจผูกขาดเกิดความมั่นใจ  
ในตัวเองได้รวมตัวกันเข้าไปแทรกแซง หรือเข้าไปทำงานในพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง  
แล้วก็ในที่สุดได้มีการยึดอำนาจรัฐ ยึดอำนาจโดยผูกขาดรัฐสภา ท่านประธานครับ  
หลังจากที่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ได้ใช้มา พอถึงปี ๒๕๔๔ เราประสบปัญหาอย่าง  
หนักหน่วง ผมเองอยู่ในสภาแห่งนี้ ท่านประธานก็อยู่ในสภาแห่งนี้ คงจะทราบดีว่า  
เมื่อประชาชนเลือก สส. เข้ามา แล้ว สส. ก็เลือกจำนวนคนจำนวนหนึ่งไปเป็นฝ่ายบริหาร  
แต่ฝ่ายบริหารครอบงำ สส. ได้ เพราะกติกายกกว่า สส. จะต้องมียังจำนวนถึง ๒๐๐ คน  
จึงสามารถที่จะตรวจสอบเปิดอภิปรายนายกรัฐมนตรีได้ ท่านประธานครับ ปรากฏว่า

## ๗๓

สสร ๔๒/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

หน้า ๔๒/๒

ฝ่ายบริหารนอกจากครอบงำสภาล่าง ซึ่งในหลักการแล้วประชาชนเลือก สส. สส. ไปเลือกฝ่ายบริหาร ซึ่ง สส. เป็นแม่ของฝ่ายบริหาร เป็นตัวหลัก สภานิติบัญญัติเป็นตัวหลัก เมื่อฝ่ายบริหารไปทำงาน ฝ่ายนิติบัญญัติต้องควบคุมได้ แต่นี่กลายเป็นฝ่ายนิติบัญญัติควบคุมไม่ได้ และกลับกัน กลายเป็นฝ่ายบริหารควบคุมฝ่ายนิติบัญญัติ ท่านประธานครับ บ้านเมืองจึงเกิดปัญหา แล้วฝ่ายบริหารก็เข้ามาแทรกแซงวุฒิสภา หลังจากนั้นองค์กรอิสระก็ถูกแทรกแซง เราจึงมีปัญหาเรื่อง กกต. สามหน่าห้าห้วง มีปัญหาเรื่องศาลรัฐธรรมนูญ มีปัญหาเรื่อง ปปช. แอบขึ้นเงินเดือนตัวเอง ท่านประธานครับ หลังจากนั้นเมื่อเขาได้อำนาจบ้านเมืองเบ็ดเสร็จเด็ดขาด จึงเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้อง ทำให้มียกเว้นภาษี ๑๗,๐๐๐ ล้าน โดยใช้บีไอไอ (BOI – The Board Investment of Thailand) ให้กับดาวเทียม มีเอ็กซิมแบงก์ (EXIM Bank) ให้กับกิจการลูกของผู้นำพามาซื้อกับลูกของผู้นำไทย ออกภาษีสรรพสามิตยกเว้นภาษี เอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทของตัวเอง พอหุ้นราคาสูงเตรียมจะขาย ก็ขอแก้กฎหมายในสภาให้ต่างชาติถือหุ้นได้เกิน ๒๕ เปอร์เซ็นต์ เป็น ๔๙ เปอร์เซ็นต์ ขายไปแล้ว ๗๓,๓๐๐ ล้าน ไม่ต้องเสียภาษี -----

- ๔๓/๑

ท่านประธานครับ นั่นคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ทั้งสิ้น ผมไม่ได้บอกว่าคุณรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เสียหายไปทั้งหมด แต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ถูกเจาะไซ ถูกบิดเบือน ถูกละเว้น ไม่ได้กระทำ เราจึงมีการขับไล่ และเราก็บอกว่าบ้านเมืองนั้น นักการเมืองขาดจริยธรรม ผมทำความเข้าใจ ท่านประธานยังจำได้ไหม มีผู้ที่เขียนหนังสือว่า รัฐธรรมนูญตายแล้ว อยู่นี้ รัฐธรรมนูญตายแล้ว นี่เขียนโดยคุณคุณนิน บุญสุวรรณ เป็นผู้เขียน แล้วก็ส่งมาให้ผม ผมพิมพ์ให้ เพราะว่าผมอ่านแล้ว ผมยินดีใส่ชื่อ ว่า เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง เป็นผู้รับรองผล เพราะ คุณนิน บุญสุวรรณ เป็นผู้ชันสูตรศพ เป็นการบอกว่า รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ได้ถูกบิดเบือน และเขียนว่าอย่างนี้นะครับ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญถูกบิดเบือน การใช้รัฐธรรมนูญผิดประเภท ศาลรัฐธรรมนูญใช้อำนาจเกินกว่า และไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเสมือนถูกลบทิ้งบางส่วน ท่านประธานครับ นี่เกิดขึ้นเมื่อปี ๒๕๕๔ หนังสือเล่มนี้ ผมเขียนค่านำหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่คุณคุณนิน บุญสุวรรณ เป็นคนเขียน เมื่อปี ๒๕๕๔ ครับ ในสมัยที่ยังมีนายก ชื่อ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เมื่อรัฐธรรมนูญมันถูกบู้บี้บู้ย่า มันถูกฉีกไปแล้ว ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ นี่คือชันสูตรศพ ผมเป็นคนรับรองผลชันสูตร คุณคุณนินเป็นคนชันสูตรศพ เพราะฉะนั้นพวกเราเห็นว่า ฝ่ายบริหารนี้หมดความชอบธรรม ออกมาขับไล่ แล้วก็ไม่ได้เกิดผล จนในที่สุดทหารเขาออกมาขับไล่ เมื่อ ๑๙ กันยายน พอขับไล่เสร็จเขาก็เตรียมว่า ๑ ปี เขาก็จะไป ก็จะต้องมีกฎหมาย มีรัฐธรรมนูญเพื่อที่จะเดินต่อ ท่านประธานครับ ตอนนี้นี่จะครบปี ท่านจำได้ไหม ๑๙ กันยายน นี่จะ ๑๙ สิงหาคม เขาอยากจะไป อยากจะให้เรานี้สร้างกติกาขึ้นเดินต่อ พวกเราก็มองว่า รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นี่มันดี ใช่ว่าส่วนที่ถูกบิดเบือน ถูกเจาะไซ ถูกละเว้น ถูกอะไรที่ทำไม่ดี เราก็แก้ไขใหม่ ให้เป็นไปตามผลชันสูตร โดย คุณคุณนิน บุญสุวรรณ นี่ ท่านประธานครับ นี่คือสิ่งที่เราทำทั้งหมด เพราะฉะนั้นถ้ารัฐธรรมนูญวันพรุ่งนี้ผ่าน เราจะชัดเจน ว่าเราจะมีเดดไลน์ (Dateline) แน่แน่นอนว่าบ้านเมืองจะเริ่มต้นใหม่เมื่อไร เราจะเลือกตั้งประมาณปลายเดือนนั้นว่า เราจะมีรัฐบาลใหม่มกราหรือต้นกุมภาพันธ์ เราจะรู้ว่า สนช. จะไป ครม. ยุค พลเอก สุรยุทธ์ จะไป คมช. จะไปเราจะได้เดินหน้า แต่ท่านประธานครับ ถ้าวันพรุ่งนี้ไม่ผ่านมีคำถามผมว่า

จะเป็นอย่างไร ผมบอกว่าเหมือนเรานั่งในห้องนี้ละครับ ไฟเกิดปิดวูบขึ้นมา ตกลงมีด  
 เราไม่รู้เลยครับ ว่าต่อไปนี่ คมช. กับ ครม. เขาจะทำอะไรในช่วงไฟมืดทั้งหมด พอเปิด  
 ไฟออกมาอีกทีหนึ่ง จะมีเลือกตั้งหรือไม่ จะมีเมื่อไร ถามว่า ระหว่างไฟมืดนี้ ต่างชาติที่เขา  
 ลงทุนกับประเทศไทย เขาสัมพันธ์กับประเทศไทย ถ้าเราเป็นต่างชาติเราจะทำอย่างไร  
 เราก็หยุดดูใช่ไหมครับ ก็ไฟมันมีดนะ คำถามนี้นี่ผมถูกถามเยอะท่านประธาน  
 เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่พวกเราได้แก้ไขนี้ เราแก้ไขโดยที่ทำอะไรครับ เราลดการ  
 ผูกขาดอำนาจรัฐ เพราะมันมีคนผูกขาดอำนาจรัฐอย่างที่เรารู้ เราจึงจำเป็นต้องเสริม  
 อำนาจนิติบัญญัติ เพื่อให้ทางนิติบัญญัติได้ตรวจสอบถ่วงดุลได้ง่ายขึ้น ขณะเดียวกัน  
 ไปเพิ่มอำนาจให้ประชาชน -----

ในการที่ตรวจสอบสิทธิให้กับประชาชน หลายท่านได้พูดกันมาแล้วในวันนี้ ผมจะไม่ต้องพูดซ้ำตรงนี้ออกครับ ท่านประธานครับ เราจึงให้มีการเปิดสภาเพื่อตอบกระทู้ เพื่อที่จะอภิปรายไม่ไว้วางใจ เพื่อที่จะห้ามไม่ให้พรรคการเมืองไปหลอกชาวบ้าน พอเลือกตั้งเสร็จแล้ว ขยายพรรค ซื้อยกแข่ง ไปซื้อเสียงมาก็ไม่ได้ เป็นเหตุให้ยุบพรรคได้ ประชาชนก็มีสิทธิมีเสียงเพิ่มขึ้น เสนอกฎหมายง่ายขึ้น ถอดถอนง่ายขึ้น ประชาชนปกป้องตัวเองได้ง่ายขึ้น ถ้ามีโครงการใหญ่ที่จะไปสร้างผลกระทบต้องประเมินไม่ใช่แค่สิ่งแวดล้อม แต่ต้องสุขภาพประชาชน ประชาชนรวมตัวกันปกป้องตัวเองในลักษณะสภาเกษตรกร มีองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร ท่านประธานครับ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่รัฐธรรมนูญประดิษฐ์ขึ้นโดยใช้ ๒๕๔๐ แล้วใช้สิ่งที่ถูกบิดเบือนเจาะไซ แก่ไขสิ่งนั้นไป ไม่มีใครพอใจทุกมาตราหรอกครับท่านประธาน ๓๐๙ มาตราถ้าถามผม ผมก็ไม่พอใจทุกมาตรา พวกเราร้อยละหนึ่งในห้องนี้นะครับ ลองไปสั่งอาหารมาสิครับ เอาที่อยากจะกิน ขนาดยังไม่ต้องจ่ายสตางค์ สั่งให้ดีที่สุด ได้มาร้อยจาน ถ้ามว่าท่านชอบทุกจานใหม่ ท่านก็ไม่ชอบทุกจาน ถ้าไม่ชอบแล้วไม่ต้องกินข้าวเลยใหม่ ก็คงไม่ได้ เพราะฉะนั้นลองคิดดูสิครับ ผมนี้ไม่ชอบถึง ๓๐ กว่ามาตรา ผมก็จะไปขอแก้ที่หลัง เพราะมันแก้ง่าย แล้วเมื่อแก้แล้วมันก็ต้องปรับปรุงไปให้ทันยุคทันสมัยต่อไป ปัญหาจึงมีอยู่ว่า ทำไมจึงมีคนต่อต้าน ท่านประธานครับ คนที่ต่อต้านนี้เขาให้น้ำหนักที่ที่มาของรัฐธรรมนูญ โดยที่ตัดตอนคิดอยู่เพียงแค่มันมาจากรัฐประหาร ลืมคิดไปว่ารัฐธรรมนูญที่เราใช้ปี ๒๕๔๐ มันถูกทำลายไปก่อนหน้านั้นแล้ว แล้วเขาหวนค้ำหนึ่งถึง ๒๕๔๐ อยากจะได้เหมือน ๒๕๔๐ ก็เพราะว่าทำให้เขาได้มีโอกาสผูกขาดอำนาจรัฐ ทำให้เขามีโอกาสผูกขาดผลประโยชน์ตามมาไง ท่านประธาน เพราะฉะนั้นตรงนี้แหละครับ วันพรุ่งนี้จึงเป็นวันตัดสินชะตาของประเทศท่านประธาน เราอยากจะให้ไฟดับหรือไฟติด แล้วสว่างแล้วเดินหน้าต่อไป ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญอย่างเดียวนี้มันคงช่วยปฏิรูปการเมืองไม่ได้ อันนั้นเป็นความจริง แต่รัฐธรรมนูญก็เป็นกฎหมายที่สำคัญ เอาไว้ช่วยคนตัวเล็กตัวน้อย อย่างท่านประธานนี้ถ้าปลูกบ้านอยู่ข้างผู้มีอิทธิพล ท่านประธานสู้อะไรเขาไม่ได้หรอก เขามีอิทธิพล เขามีอำนาจ ยกเว้นมีกฎหมายที่เราจะเอาไว้ปกป้องตัว

เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญนี้ต้องดูตรงที่ว่ามันมีความดี มีความงามช่วยปกป้องคนตัวเล็ก ตัวน้อยได้แค่ไหน แต่รัฐธรรมนูญอย่างเดี่ยวถ้าคนมาใช้รัฐธรรมนูญยังเล่นพรรคเล่นพวก ยังมีระบบอุปถัมภ์ รัฐธรรมนูญอย่างเดี๋ยวก็น่าช่วยไม่ได้ ขณะเดียวกัน ถ้าหากว่าธุรกิจยังผูกขาด คนที่ได้กำไรจากธุรกิจก็ต่อท่อมาเลี้ยง มาเลี้ยงต่อในทางการเมือง เพราะฉะนั้น บ้านเมืองเรายังคงจะต้องทำลายการผูกขาดในทางธุรกิจ ถ้าสื่อมวลชนถูกผูกขาด สื่อมวลชนไม่มีเสรีภาพในการให้ข่าวสารข้อมูลที่แท้จริงกับประชาชน บ้านเมืองก็ถูกผูกขาด เพราะประชาชนก็ถูกครอบงำ และการกระจายอำนาจจึงเป็นของจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เน้นเรื่องการกระจายอำนาจ ทำอย่างไรที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ให้ชุมชนมีอำนาจ -----

ชุมชนช่วยตัวเอง ได้ช่วยกับ อบต. อบจ. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาให้มีอำนาจในการหารายได้ของตัวเอง ใช้จ่ายเอง เมื่ออำนาจไม่กระจุกอยู่ที่ส่วนกลาง บ้านเมืองก็จะได้เริ่มพัฒนาขึ้นไปได้ ท่านประธานครับ มันมีการโฆษณาที่บิดเบือนในหน้าหนังสือพิมพ์ ผมเรียนท่านประธานกับที่ประชุมอย่างนี้ล่ะครับ หน้าหนังสือพิมพ์อันนี้นะครับ บิดเบือนบอก ๑๐ ประการนี่นะครับ ผมถือนี้มาจากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันนี้ ฉบับเมื่อวานนี้ ท่านประธานครับ ข้อความที่ลงแล้วบิดเบือน ข้อความที่ลงแล้วหลอกหลวง ท่านถามท่านตุลาการที่นั่งอยู่บนห้องกรรมาธิการได้ไหมครับ ท่านถามตุลาการที่อยู่ในห้องนี้สิครับ ท่านถามทนายความที่อยู่ในห้องนี้สิครับ ตัวท่านประธานเองก็เป็นทนาย เป็นนักกฎหมาย ถามว่าการกระทำดังกล่าวนั้นขัดต่อพระราชบัญญัติความเรียบร้อยในการลงประชามติหรือไม่ ขัดครับท่านประธาน ท่านประธานควรจะไปปรึกษากับอาจารย์บรรณิณีเสียว จะต้องแจ้งความดำเนินคดีหรือจะต้องให้ กกต. นี้เอาผิด ทั้งผู้ลงแจ้งความในวันนี้เนี่ยครับ ที่เขาเขียนว่า ดับเบิลยู ดับเบิลยู โหวตวีโหวตโนดอตเน็ต ([www.votewevoteno.net](http://www.votewevoteno.net)) เนี่ยครับ แล้วก็ผู้ที่ลงเนี่ยครับ หกเจ็ดเจ้าที่ลงชื่อหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ด้วย ผมคิดว่าท่านประธาน อันนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเอาผิดในทางกฎหมาย เพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่าง ประชาชนที่เขาไม่เข้าใจรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญมันอ่านยาก รัฐธรรมนูญมันมีหลายมาตรา แต่หยิบบางมาตราขึ้นมาแล้วก็บิดเบือนการตีความทำให้ดูเหมือนกับว่าเป็นวิชาการ นักวิชาการที่ไปช่วยเขียนแบบนี้ ผมอยากรู้ว่าเป็นใคร นักวิชาการที่ขายตัวแบบนี้ผมอยากรู้ว่าเป็นใคร คนที่บิดเบือนเจตนาโดยที่ไม่ได้ตรวจสอบด้วยซ้ำว่า หลายต่อหลายอย่างนี้ที่ท่านหยิบยกขึ้นมา มันปรากฏตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ แล้วพวกท่านนั่งกันอยู่เฉย ๆ ทำไมละ ถ้าหากว่าท่านตีความโดยบริสุทธิ์ใจว่า ท่านตีความได้อย่างนั้นจริง ๆ ชัดเจนครับว่า เป็นการบิดเบือน ผมก็เป็นนักวิชาการมาตลอดชีวิต แต่ก็มีนักวิชาการไม่ใช่ทุกคนหรอกครับในบ้านเมืองนี้ที่จะบริสุทธิ์ทั้งหมด ท่านประธานครับ ผมคิดว่าหนังสือพิมพ์ที่ดีก็มีหลายส่วนนะครับ ผมอยากจะทำนิตยสารให้ฟังนิดเดียว จะขออนุญาตอ่านจากหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (Thai Post) ที่วันนี้คุณโรจน์ งามแน่น หรือคุณเปลว สีเงิน ได้เขียนบอกว่า

ต้องไปใช้สิทธิลงประชามติ ไปใช้สิทธิกัน ๗๐ ๘๐ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ ถึง ๙๙.๙๙ เปอร์เซ็นต์ ผมว่านั่นละคือตัวเลขที่น่าตกใจที่ประเทศไทยต้องไปนั้น ไปทางนั้น ทางนั้น ทางเดียว ใครจะบิดเบี้ยวให้ผิดไปจากนั้นไปไม่ได้เด็ดขาด ต่อให้เป็นเหวนรก ถ้าคน ๙๙ เปอร์เซ็นต์ พอใจและต้องการ ก็ต้องไปกัน เพราะเป็นประชามตินี้ครับ เราต้องเข้าใจกันให้ตรงนะครับ ประเทศไทยนี้ประชาชนคนไทยทุกคนถือหุ้นประเทศคนละ ๑ หุ้น เท่ากันทุกคน รัฐบาล คมช. หรือ คมช. หรือตำรวจ ทหาร หรือนักการเมือง สุรยุทธ์ สุนธิ แม้กระทั่งทักษิณ และมาดามชิน ในระบอบประชาธิปไตยไม่มีใครมีสิทธิในการชี้ขาด เหนือใคร มีสิทธิคนละ ๑ เสียง ในการชี้ขาดเท่านั้น -----

- ๔๖/๑

ฉะนั้นพรุ่งนี้เราต้องการให้ประเทศไทยขึ้นสวรรค์หรือลงนรก เชิญเลยครับ สวรรค์และนรก อันเป็นอนาคตของประเทศไทยที่เราต้องการอยู่ในมือของเราทุกคนแล้ว เกือบเดือนที่ผ่านมา การรับ ไม่รับ ดูเหมือนจะเป็นประโยคถามเชิงทักทายที่ฮิต (Hit) เอามาก ๆ แต่ใครถามผม ผมก็ตอบทันทีว่า ผมรับครับ เพราะไม่รู้จะตะแบงเพื่อชาติไปเพื่ออะไร ผมก็ไม่เชื่อว่า ร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ นี้จะดีเลิศ ใช้แล้วจะทำให้สังคมประเทศดีขึ้นหรือเลวลง เพียงแต่ผมเห็นว่า นี่คือนอกคิกาสังคมที่ในสังคมหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องมีเพื่อบริหารความหลากหลายของมนุษย์ ในสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกันด้วยความต่างในพฤติกรรมทั้งด้านกาย วาจา และใจเท่านั้น แต่โดยเนื้อแท้แล้วสังคมและประเทศไม่ได้ดีขึ้นหรือเลวลง เพราะตัวหนังสือที่เรียกว่า รัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะฉบับไหน ๆ ทั้งสิ้น ถ้ามั่นใจว่า รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ดี ใช้แล้วสังคมประเทศจะดี ก็จงหาคำตอบจากยุคทักษิณที่ใช้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ดูสิ แล้วเป็นไง ด้วยรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ทำให้สังคมประเทศดีขึ้นจริงอย่างที่อ้างหรือเปล่า ฉะนั้นอย่าเข้าใจผิด สำคัญผิด สังคมและประเทศจะดี ไม่ดี มันอยู่ที่คนต่างหาก ถ้าคนในชาติมีจิตสำนึกแห่งคุณธรรมมาตรฐาน ต่อให้เอารัฐธรรมนูญ อุมตาดา (Umtata) มาใช้ ปัญหาสังคมชน สังคมชาติ ย่อมพลวัตไปด้วยมาตรฐานคุณภาพแห่งคุณธรรม ถ้าคนในชาติมีจิตสำนึกแห่งคุณธรรมต่ำกว่ามาตรฐาน ต่อให้เอา รัฐธรรมนูญอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกา มาใช้ ผู้คนขวักไขว่ด้วยปัญญา มหาดอกเตอร์เต็มเมืองขนาดไหนสังคมชน สังคมชาติ ก็ย่อมพลวัตไปด้วยมาตรฐานคุณภาพแห่งคุณธรรมที่ต่ำ ท่านประธานครับ ผมคิดว่า สื่อมวลชนที่เขาเป็นห่วงบ้านเมืองมีครับ ผมอยากจะเชิญชวนนะครับว่า ถ้าประชาชนอยากจะเห็นไฟดับ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อย่างที่ผมเรียน เลยถ้าไฟดับก็แปลว่าเรามองไม่เห็น เราไม่รู้ว่ามันจะเดินไปไหน แล้วมันจะเดินไปอย่างไร ไฟดับนี้โจรจะชอบครับ โจรนี้ชอบทำงานในที่มืด ตกลงเราอยากจะเดินในที่มืดให้โจรนี้มันชงขิง โจรนี้มันมากดขี่ โจรนี้มันมาล้วงกระเป๋า โจรนี้มันมาครองชาติ จะเอาอย่างนั้นก็แล้วไป แปรโม่งเข้าวันพรุ่งนี้ครับ จนถึง ๑๖.๐๐ นาฬิกา ผมว่าเป็นวันตัดสินชะตาของประเทศ เหมือน ๆ กับที่คุณเปลว สีเงิน เขียนไว้ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอขอบคุณครับท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ ชื่อที่แจ้งไว้จะครับ อาจารย์วิฑูรย์ครับ เรียนเชิญครับ

นายวิฑิตยา บริบูรณ์ทรัพย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ  
 ผม วิฑิตยา บริบูรณ์ทรัพย์ สสร. ครับ ผมในฐานะที่เป็นกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็น  
 ประชาชนในภาคกลางและในต่างจังหวัดนะครับ ได้รับคำถาม เวลาที่เราไปพบประชาชน  
 และก็ไปในพื้นที่ คำถามในเวลาที่เราทำเวที จะเรียกว่าเกือบจะทุกครั้ง พูดว่าทุกครั้ง  
 ดีกว่าครับ จะมีคำถามจากประชาชนในเรื่องที่เขาห่วงใยเกี่ยวกับเรื่องบุตรหลาน  
 บุตรหลานของเขาเนี่ย พูดง่าย ๆ ก็คือ เรื่องของการศึกษา ซึ่งมีผลกระทบและ  
 มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มีผลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอนาคตของเยาวชนของชาติ  
 สิ่งที่ประชาชนจะถามอยู่เสมอเนี่ย ก็คือ การศึกษานั้นเราจะจัดการศึกษาให้เขาทั่วถึงไหม  
 แล้วที่บอกว่า เรียนฟรีนะ ฟรีจริงไหม ซึ่งเรื่องนี้ถือโอกาสเนี่ยครับ จะชี้แจง -----

แล้วก็ได้แจ้งไปยังท่านประชาชนผู้ที่ไม่ได้ถาม แต่ว่ายังมี ความห่วงใยในใจ เสมือนในทุก ๆ เวที และทุก ๆ ภูมิภาค และถ้าเรามองถึงการศึกษาของชาติ ก็พูดถึงว่า ในรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๔๐ ก็มี ๒๕๕๐ ที่เรากำลังจะลงประชามติครั้งนี้ก็มี แต่มีความแตกต่างกันพอสมควร ผมจะขอชี้ประเด็นให้บรรดาพี่น้องทั้งหลายได้ทราบว่า สิ่งแรกก็คือ ที่เรารู้กันว่าในรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๙ ก็บอกว่า บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการ ศึกษาศึกษาสิบสองปี ๑๒ ปี นั้นทุกคนจะได้ทราบว่า บุตรหลานของตนเองนั้นจะมีสิทธิ ได้รับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมถึงชั้นมัธยม ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะดูแลให้ทุกคนมีสิทธิ เสมอกัน และให้บุตรหลานท่านมีอิสระในการที่จะเลือกระบบการจัดการศึกษาได้ หลายแบบ หลายรูปแบบครับ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ นอก ระบบ การศึกษาตาม อธิปไตย ๑๒ ปีนั้นรัฐจะจัดให้อย่างฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ว่าก่อนที่จะถึงคำว่า ฟรี นั้น รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เพิ่มสิทธิกับบุคคลที่ยากไร้ บุคคลที่พิการ บุคคลที่ยากจน ทุพพลภาพ หรือคนที่อยู่ในสภาวะลำบาก จะได้รับการดูแลจากรัฐเป็นกรณีพิเศษ คือ ได้รับการดูแลตามสิทธิเหมือนกับคนปกติ พุดง่าย ๆ ก็คือว่า รัฐจะต้องเข้าไปดูแลคุ้มครอง เพื่อให้เกิดความเสมอภาคกันอย่างแท้จริง หมายความว่าขณะนี้คนยากคนจนในบ้าน เรานี้ ซึ่งปัจจุบันวันนี้ยังมีอีกหลายส่วนที่ไม่มีทุนการศึกษา ไม่มีโอกาสได้ศึกษา รัฐจะต้อง เข้าไปดูแล เพื่อให้ลูกหลานของทุกคนที่เป็นคนไทยได้มีโอกาสรับเรียนการศึกษาอย่าง แท้จริงในระยะเวลา ๑๒ ปี ที่รัฐจัดให้ ซึ่งอีกส่วนหนึ่งครับ เป็นส่วนที่พี่น้องประชาชน ก็เรียกร้อง อยากจะขอให้รัฐดูแล ก็คือ ลูกหลานขนาดเล็ก ๆ เด็กเล็ก ๆ ที่เรียกว่า เด็กอนุบาล หรือเรียกว่า การศึกษาระดับปฐมวัย ปฐมวัยนี้ครับ จะมีเด็กอยู่ในพื้นที่ ในท้องถิ่นทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นในภาคเมืองหรือภาคชนบท เด็กเหล่านี้ก็ต้องเรียน เป็นการ วางรากฐานการศึกษาขั้นระดับอนุบาลถึงปฐมวัย ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ดูแลนะครับ มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ให้ประโยชน์แก่พี่น้องประชาชนที่มีลูกหลานเล็ก ๆ โดยที่บอกไว้ว่า รัฐจะต้องส่งเสริมการจัดการศึกษาอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย นี้อยู่ใน มาตรา ๘๐ (๑) ซึ่งบอกไว้ชัดเจนว่า รัฐต้องดูแลเด็ก ส่งเสริมเด็ก การเลี้ยงดูและการศึกษา ปฐมวัย ซึ่งเป็นการผูกเขียนไว้ว่า เด็กของเราทุกคนนั้นมีหน้าที่ที่ต้องรับการศึกษา เมื่อรับ การศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาปฐมวัย หรือระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาก็ตาม

จะเป็นการใช้สิทธิที่ทุกคนมีสิทธิเสมอกันที่จะต้องรับการศึกษา ทำให้ผู้ปกครองทุกคนนี้ไม่ต้องห่วงว่ารัฐธรรมนูญนั้นจะไม่ดูแล ซึ่งผมขอเพิ่มเติมว่า ได้ขยายการดูแลนั้นไปครอบคลุมอย่างเป็นรูปธรรมถึงคนที่ยากจน ยากไร้ พิการ ทูพพลภาพให้มีสิทธิเสมอกัน เพราะเมื่อก่อนนี้เราอาจจะเห็นคนพิการนะครับ คนที่ยากไร้ แต่ว่าไม่ได้รับการดูแล เพราะว่าอาจจะไม่ถึงด้วยเหตุใดก็ตาม เมื่อลำบาก พิการมาก ๆ ก็ไม่ได้เรียน แต่ตอนนี้รัฐต้องส่งเสริม ดูแล คุ่มครองเป็นพิเศษ ผมจึงอยากให้ท่านผู้ฟังทางบ้าน ท่านผู้ชม ได้รับทราบว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นได้ห้วงใยเพิ่มกว่ารัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ขณะเดียวกันครับรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง คำว่า ทั่วถึง นี้ ขณะนี้รัฐก็จัดการศึกษาใน ๓ รูปแบบ อยู่แล้ว คือรูปแบบของในระบบ ตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา เรามีนอกระบบ เช่น การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ครับ เป็นการศึกษาที่กระจายออกไปอย่างทั่วถึง แต่ว่าขณะนี้เราจะพูดถึงว่า การศึกษานั้นในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ ฉบับใหม่ที่เรากำลังจะลงประชามติพ่วงนี้ นะครับ ก็พูดถึงองค์กรวิชาชีพ องค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็สามารถที่จะจัดหรือช่วยร่วมกันจัดการศึกษานะครับ -----

ทำให้มีการศึกษาที่องค์กรเหล่านี้จัดขึ้นจะได้รับการคุ้มครองและรับรองจากรัฐตามมาตรา ๔๓ วรรคสาม ซึ่งผมอยากจะเรียนให้ท่านประชาชนได้รับฟังเข้าใจว่า วันนี้การจัดการศึกษานั้นกระจายออกไปอย่างทั่วถึง ท่านมีสิทธิเลือกครับ จะเลือกในระบบนอกระบบแล้วแต่ แต่ท่านมีสิทธิได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงอย่างแน่นอน พร้อมกันนี้คำว่า ไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นคำถามที่หนามาก แน่นมาก ถามอยู่เสมอว่า จริงหรือไม่เก็บตอนนี้ เห็นฉบับที่แล้วเมื่อปี ๒๕๔๐ ก็บอกว่าไม่เก็บ แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับ ๒๕๕๐ นี้ครับ ได้ขยายความและกำหนดไว้ในบันทึกเจตนาฯ ว่า รัฐนั้นจะต้องจ่ายเงินอุดหนุนช่วยนักเรียนเป็นรายหัวให้กับสถานศึกษา เพราะฉะนั้นท่านไม่ต้องไปเสียเงินค่าบำรุง ไม่ต้องเสียเงินค่าเล่าเรียน มันอยู่ในระบบที่รัฐจัดให้อยู่แล้ว รัฐจัดสร้างอาคารสถานที่ตัวอาคารเรียน สิ่งเหล่านี้ โต๊ะ เก้าอี้ ครุภัณฑ์ อย่างนี้จัดให้หมด ท่านไม่ต้องไปเสีย จะอยู่ในลักษณะที่รัฐจัดอยู่แล้ว รัฐจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ แล้วก็บางโรงเรียนรัฐก็จัดคอมพิวเตอร์ (Computer) ให้ สิ่งเหล่านี้ครับเมื่อรัฐจัดให้แล้วก็ไม่ต้องไปเสียอีก จะมีความชัดเจนหมด โดยห้ามเก็บเงินแม้แต่ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในหลักสูตรเพิ่มอีก หรือจะไปเก็บในส่วนของท่านกระบวนการต่าง ๆ ที่ไม่ถูกต้องก็ทำไม่ได้ แต่อันนี้ไม่ได้หมายความว่าเสื้อผ้า ตำราเรียนกับสมุด ดินสอ ปากกาส่วนตัวนะครับ อันนี้ก็ต้องเป็นหน้าที่ผู้ปกครองโดยปกติอยู่แล้ว ท่านจะมองเห็นภาพไหมครับว่า คราวนี้ความชัดเจนจะปรากฏขึ้น ทำให้ภาพของการจัดการศึกษา ๑๒ ปีนั้น แล้วไม่เสียค่าใช้จ่ายนั้นมีความชัด แล้วก็มีการกำหนดไว้ ทำให้ผู้ปกครองสามารถที่จะเป็นหลักฐาน เป็นกรณีที่ใช้ดำเนินการที่จะดูแลสิทธิให้กับบุตรหลานของท่านได้ ซึ่งสิทธิเสรีภาพของคนไทยนั้น เรื่องการศึกษานั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งการศึกษานั้นจะต้องยาวไปถึงระดับอุดมศึกษา แม้ว่าเราอาจจะดูแลไม่ถึงขนาดปริญญาตรีระดับอุดมศึกษาก็ตาม แต่ก็มีส่งเสริมพัฒนาการศึกษาเช่นเดียวกัน ผมกราบเรียนท่านผู้ฟัง ท่านผู้ชมทางบ้าน ท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญที่เคารพว่า ในสิ่งเหล่านี้ครับ การจัดการศึกษานั้น มีการให้พูดถึงเกี่ยวกับเรื่องของเน้นเรื่องคุณภาพนะครับ คุณภาพมาตรฐาน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญ คือถ้าเราจัดการศึกษาแบบละอะ ไม่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ผลออกมาเด็กเราก็คงจะไม่ได้เท่าที่ควร ขณะนี้เราบอกกันว่าการศึกษาเรานั้นอาจจะยังไม่ทันโลก หรือบางที่อาจจะสู้

เพื่อนบ้านไม่ได้ ก็ต้องขอกราบเรียนว่า วันนี้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ ได้พูดชัดเจนว่า รัฐจะต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ มีความหมายว่า บัดนี้ไปรัฐจะต้องดูแลเรื่องคุณภาพ และคุณภาพ และมาตรฐาน ซึ่งมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัย ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ซึ่งก็มีการดูแลเรื่องคุณภาพ ที่นี้ถามว่า ถ้าจะถามว่า การพัฒนาคุณภาพนั้นพูดกันเองแบบไม่มีข้อมูล หรือไม่มีหลักการง่าย ๆ ก็คงพูดได้ แต่ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นั้นกำหนดไว้อีกครั้ง ไปผูกไว้กันไว้ว่า รัฐต้องพัฒนาบุคลากรพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก อันนี้แสดงว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุนนะครับ จัดงบประมาณ จัดวางแผนดำเนินการพัฒนาการศึกษา ยกกระดับคุณภาพครู และก็คุณภาพบุคลากรทางการศึกษาให้ทันสมัย ให้ก้าวหน้าทันโลก แล้วก็ไปสอดคล้องกับหลักสูตรต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาปรับปรุงตลอดเวลา อันนี้แหละครับเป็นข้อกำหนดที่อยู่ในรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๘๐ (๓) ซึ่งท่านเปิดในรัฐธรรมนูญที่ท่านมีได้เลยว่า รัฐกำหนดไว้แล้ว อย่างแท้จริงนะครับ เห็นได้ มองได้ แล้วก็ยังมีข้อกำหนดที่จะให้เห็นคุณภาพการศึกษาได้ อย่างแท้จริง และทุกระดับ ทุกระบบนะครับ แล้วก็ยังมีกำหนดเพิ่มไว้อีกว่าคราวนี้ต้องมีแผนการศึกษาชาติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการวางแผนการศึกษาที่เป็นระยะยาว ให้แน่นอน ไม่ปรับ ไม่เปลี่ยน ไม่หมุน ไม่ยุบ ไม่เลิกไปตามนโยบายของรัฐ หรือบางรัฐบาล หรือบางรัฐมนตรีบางท่าน ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ -----

ซึ่งแผนการศึกษานั้นจะสอดคล้องกันไป เราจะได้ได้พัฒนาว่า ในช่วงเวลานี้จะพัฒนา การศึกษาด้านอาชีวศึกษาหรือด้านเกี่ยวกับอุดมศึกษา หรือด้านเกี่ยวกับพัฒนาส่งเสริม ทักษะด้านใด สิ่งเหล่านี้ครับจะไปอยู่ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ท่านจะมองเห็นนะครับว่า นโยบายการศึกษาของรัฐที่ปรากฏอยู่ในนโยบายของรัฐในมาตรา ๘๐ นั้น ได้กำหนดให้ ผู้ปฏิบัติ คือทางกระทรวงศึกษาธิการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องนี้จะต้องยึดคุณภาพ ยึดมาตรฐาน การศึกษา ดำเนินการให้ได้คุณภาพอย่างแท้จริง โดยกำหนดไว้ในพัฒนาครุ บุคลากร และมีแผนการศึกษาแห่งชาติอย่างกำหนดไว้แน่นอน ทั้งนี้ครับ เพื่อให้เกิดความ สอดคล้องกับการพัฒนาดังกล่าว รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังกำหนดไว้ในมาตรา ๘๐ (๓) ว่า รัฐต้องพัฒนากฎหมายการศึกษาของชาติทุกฉบับ ตรงนี้ครับ ซึ่งกฎหมายนี้ กฎหมาย การศึกษาแห่งชาตินั้นมีหลายฉบับครับ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือพระราชบัญญัติครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ครับ รวมทั้งพระราชบัญญัติ การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงนะครับ ทำให้สอดคล้องกับ การวางแผนพัฒนาที่จะเกิดขึ้น บางครั้งนะครับ ท่านคงจะทราบว่า เราจะปรับเปลี่ยน แก้อะไรต่าง ๆ นั้นก็ทำได้ยาก เพราะว่ามันมีกฎหมายบังคับ กำกับอยู่ แต่รัฐธรรมนูญ ฉบับนี้กำหนด รัฐจะต้องพัฒนากฎหมายการศึกษาแห่งชาติ เพื่อจะให้การศึกษ ทุกรูปแบบนั้นสามารถที่จะปรับปรุงให้ทันโลก ทันเหตุการณ์ แล้วก็ปรับปรุงให้ได้คุณภาพ อย่างแท้จริง ไม่แพ้เพื่อนบ้าน ผมอยากกราบเรียนถึงอีกส่วนหนึ่ง เดี่ยวนี้รัฐนั้นนี้อาจจะ กระจายอำนาจนะครับ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรทางศาสนา ชุมชน และเอกชน สามารถที่จะมีส่วนร่วม สามารถที่จะจัดการศึกษา หรือส่วนร่วมจัดการศึกษา นะครับ กับรัฐได้ อันนี้เป็นการกระจายออกไป ทำให้ผู้จัดการศึกษานั้น ไม่ใช่ว่ามีเฉพาะรัฐ หรือกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ท้องถิ่นซึ่งมีนักเรียน มีเด็กอยู่ในท้องถิ่น เต็มไปหมด เลยครับ ทุกจังหวัด ทุกตำบล ทุกอำเภอ ก็สามารถจะได้รับการดูแลจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นได้นะครับ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัด ซึ่งบางแห่งก็จัดอยู่แล้ว หรือจะจัดเพิ่ม ขึ้นมา หรือจะสนับสนุนงบประมาณไปให้สถานศึกษาที่รัฐจัดอยู่แล้ว ได้ดูแลส่งเสริม

การจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งนี้ก็จะเป็นผลตกอยู่กับเด็กที่อยู่ในท้องถิ่นของตนเอง เป็นรูปแบบที่เราได้กระจายขยายเขียนบทแนวทางให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีโอกาสดำเนินการสนับสนุนการศึกษาได้อย่างเต็มที่ แล้วก็ถูกต้อง ไม่อึดอัดในการ ใช้งบประมาณมาช่วยทางการจัดการศึกษาของรัฐ และทำให้เกิดความไม่ถูกต้องในการ ดำเนินการ ผมอยากจะกราบเรียนท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพทุกท่านว่า ขณะนี้นั้นะครับ หลังจากที่เราดำเนินการ ถ้าหากว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นะครับได้ผ่านการ ลงประชามติไป ท่านจะเห็นว่าในมาตรา ๓๐๓ นั้น ยังพูดถึงว่า การดำเนินการปรับปรุง พัฒนากฎหมาย ทำให้เกิดการพัฒนาศึกษาได้ทันเวลานะครับ ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ชักช้าเนิ่นนานเกินไป ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นะครับก็ต้องไปรีบเร่งรีบปรับปรุง วางแผนพัฒนาศึกษา ตั้งแต่การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ เช่น การศึกษา นอกโรงเรียน วิทยาลัยชุมชน หรืออื่น ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องนั้นะครับ การศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีการดำเนินการที่พัฒนา เพื่อที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าการศึกษาของชาติ ผมกราบเรียนท่านพี่น้องประชาชนว่า สิ่งเหล่านี้ครับ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ให้สิทธิ ได้กำหนดนโยบาย ความชัดเจนเกี่ยวกับการศึกษาไว้มากกว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ อีกมากมาย อยากให้ท่านพี่น้องประชาชน หรือท่านสมาชิกได้มีโอกาสแถลงชี้แจงกับ ประชาชนในข้อเท็จจริงที่มันมีอยู่แล้ว บัญญัติอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อที่จะมองเห็น ผลประโยชน์ในด้านการศึกษาที่จะกระทบกับเด็กและเยาวชนในทุกจังหวัด ในทุกภูมิภาค ในทุกอำเภอ ตำบล ซึ่งกระจายกันไปอยู่ทั่วไป ผมอยากจะขอให้ท่านทั้งหลายนั้นะครับ ที่ได้สอบถาม ที่ตั้งคำถามมา ได้ฟังคำชี้แจงของผม แล้วก็ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ไปด้วย พร้อมกันนี้ถ้าหากว่าท่านได้ดูแล้ว มองแล้ว เห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์นั้น ท่านก็โปรดพิจารณาว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นสร้างคุณภาพ สร้างชีวิต สร้างอนาคต สร้างสิ่งดี ๆ แก่ลูกหลานท่านอย่างแท้จริงหรือไม่ ถ้ามีประโยชน์จริง ๆ ท่านควรจะรับ เห็นชอบหรือไม่ ขอขอบคุณครับ



นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ขอขอบคุณครับ ท่านที่แจ้งไว้ครับ ท่านกฤษฎานะครับ เชิญครับ

นายกฤษฎา ให้อิฉนนานุกูล : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ  
ท่านประธานสภาที่เคารพครับ เพื่อนสมาชิกทุกท่านครับ ผม กฤษฎา ให้อิฉนนานุกูล  
นะครับ ท่านประธานครับ สิ่งหนึ่งที่เราคงเป็นที่ทราบดีอยู่แล้วนะครับ ที่มาที่ไปของ  
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญของเราะครับ เรามากันโดยรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว  
ปี ๒๕๔๙ จากการสรรหานั้นครับ จากการคัดสรรกันมาจนเหลือ ๑๐๐ ท่านนะครับ  
เป็นที่น่าแปลกครับ แต่มันเป็นเรื่องจริง ซึ่งผมก็ไม่คิดเหมือนกันนะครับ ท่านคงทราบ  
อยู่แล้วว่าโดยอาชีพของผมก็เป็นเกษตรกร และโดยวิชาที่ผมก็วิทยาศาสตร์บัณฑิต  
การเกษตร ไม่เคยมีการยึดอำนาจครั้งใดะครับ ในแผ่นดินไทยหรือทั่วโลกะครับ  
ที่ยึดอำนาจนั้นปล่อยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาสูงสุดที่จะเป็นกติกา  
ถาวร นั่นคือรัฐธรรมนูญนะครับ แต่วันนี้ประเทศไทยเกิดมิติใหม่ทางการเมืองจากการ  
ยึดอำนาจเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายนนะครับ ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ผมคิดว่าเป็นมิติใหม่ที่หลาย ๆ  
คนอาจจะลืมหรืออาจจะมองไม่เห็นก็ได้ะครับ ในส่วนนี้ เราจะเห็นได้ชัดนะครับว่าผู้ที่  
มาอยู่ในร้อยคนนั้นประกอบไปด้วยมีความหลากหลายเป็นอย่างยิ่งนะครับ โดยเฉพาะ  
อย่างยิ่ง อย่างผมนี้จะเห็นได้ชัดว่า สภาแห่งนี้ที่เป็นที่ทำการของท่านผู้ทรงเกียรติทั้งหลาย  
นะครับ มักจะมีการอ้างหรือเอ่ยถึงอยู่เสมอ คือพี่น้องเกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของ  
ประเทศ แต่ไม่ได้มีตัวแทนของเกษตรกรที่แท้จริงนะครับ ได้มามีบทบาทในการ  
ทำกฎหมายต่าง ๆ เลย แต่วันนี้ะครับ เหตุจากรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๙ นั้นก่อให้เกิด  
ให้มีตัวแทนนะครับ เกษตรกรได้มามีโอกาสในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ จึงทำให้  
เห็นได้ชัดว่า เป็นมิติใหม่ทางการเมืองนะครับที่มีผลต่อการกำเนิดของร่างรัฐธรรมนูญ  
ฉบับ ๒๕๕๐ ที่จะมีการลงประชามติกันวันพรุ่งนี้นะครับ สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งนะครับ มัน  
เป็นความน่าภาคภูมิใจมากนะครับของคนส่วนใหญ่ ก็คือพี่น้องเกษตรกรและเครือข่าย  
ภาคประชาสังคมนะครับ ซึ่งผมเองโดยส่วนหนึ่งก็ทำงานทางด้านภาคประชาสังคมด้วย  
จะเห็นได้ชัดนะครับว่า ที่ผ่านมานั้นนะครับ คนในภาคประชาสังคมพยายามที่จะเรียกร้อง

ในเรื่องสิทธิบัตร พยายามที่จะเรียกร้องในเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหลาย ๆ เรื่อง หลาย ๆ ประเด็น แต่ไม่เคยได้รับการเหลียวแลหรือการดูแลเลยนะครับ ตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ที่อ้างกันนักอ้างกันหนาว่าเป็นของประชาชนนะครับ แต่ถึงเวลาจริง ๆ แล้วประชาชนนะครับต้องการที่จะแก้ไข หรือต้องการที่จะมีการให้มีการปรับปรุงก็ยากเย็นแสนเข็ญนะครับ ต้องรอเวลาถึง ๕ ปีให้ผ่านไป แล้ว ถึงแม้จะผ่านไป แล้ว ก็ไม่ได้มีการทำอะไรเลยนะครับ ที่ผ่านมามีกระบวนการในการระดมความคิดเห็น อย่างหลากหลาย แต่ก็ไม่ได้นำความคิดเห็นของภาคส่วนของภาคประชาชนนั้นได้มา ทำการอย่างแท้จริงนะครับ เหมือนสภาที่เรียกว่า ขอโทษนะครับ ใช้ภาษาโบราณ คือ เคาะกะลานะครับ ให้ตื่นกันเล่นเท่านั้นเองนะครับ แต่วันนี้ะครับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ การเริ่มต้นก็เริ่มจากการมีส่วนร่วมครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรามีกรรมวิธีการวิสามัญประจำ จังหวัด ซึ่งมาจากความหลากหลายในภาคส่วนนะครับ ได้ลงรับฟังความคิดเห็นนะครับ ตั้งแต่รอบแรกนะครับ ในทุกพื้นที่นะครับ จะเห็นได้ชัดนะครับ การทำงาน อุปสรรคในครั้งแรกในการที่เราลงในการรับฟังความคิดเห็นนะครับ ทั้งประเทศนะครับ กรรมวิธีการวิสามัญประจำจังหวัดจะพบว่ามีการปล่อยข่าวกันตั้งแต่รอบแรกนะครับว่า มีการทำพิมพ์เขียวกันเรียบร้อยแล้วนะครับ มีรัฐธรรมนูญเรียบร้อยแล้วนะครับ เปิดเสรีจนะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ไม่ใช่เป็นสิ่งที่แท้จริง แต่พอเวลาล่วงเลยมาครับ เราก็ยังรับฟังความเห็นครั้งที่ ๒ หลังจากร่างของเราเสร็จไปแล้ว ชาวที่เป็นชาวนั้นก็หายกันไปนะครับ ตรงนี้ จะเห็นได้ชัดว่าบางครั้งพี่น้องประชาชนอาจจะลืมไปว่าเกิดอะไรขึ้นของที่มาที่ไปกว่าจะได้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๕๐ นะครับ พวกเราจะเห็นได้ชัดนะครับว่า การที่พวกเรามาอยู่ตรงนี้เราไม่ได้รับการครอบงำนะครับ หรือมีการชี้ใด ๆ ทั้งสิ้นเลยนะครับ เรามีการทำ การแปรญัตตินะครับกันจนถึง ๑๘ คีนะครับ ๑๙ วันอย่างต่อเนื่องนะครับ โดยใช้สภานี้ แทบจะเรียกว่า ตั้งแต่เข้าจนคำแทบจะไม่เห็นพระอาทิตย์กันเลยนะครับ ตรงนี้เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนนะครับ -----



ในส่วนตรงนี้จะเป็บบทพิสูจน์ได้ชัดว่า พวกเรานั้นตั้งใจทำงานกันอย่างแท้จริง เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นของประชาชนอย่างแท้จริงนะครับ จากการร่วม ตั้งแต่ร่วมคิดนะครับ ร่วมสร้าง แล้วร่วมร่างกันมา สุดท้ายซึ่งพรุ่งนี้จะเป็นวันที่พวกเราชักชวนกันอยู่ที่เราใช้ คำว่า ร่วมลงประชามติ นั่นเอง สิ่งที่สำคัญนะครับที่พี่น้องประชาชนส่วนใหญ่จะเห็นได้ คือ แนวสิทธิ เรื่องราวหลายสิ่งหลายอย่างพี่น้องประชาชนต้องการให้มีปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ได้รับการบรรจุในรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ จากปัญหาที่เราจับพังกันมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องการทำกิน ที่ดินทำกินนะครับ ก็จะได้รับแก้ไขโดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ สิทธิชุมชนต่าง ๆ ก็ได้รับการดูแลมากยิ่งขึ้นนะครับ ในส่วนของเรื่องระบบสหกรณ์ครับ ตรงนี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่ง กับแนวทางในเรื่องของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนะครับ แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการบรรจุในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งทุกคนในแผ่นดินนี้ก็ยอมรับกันอย่างแท้จริงว่าแนวปรัชญานี้เป็นแนวปรัชญาที่แท้จริงที่จะทำให้ประเทศไทยของเราขับเคลื่อนอยู่บนโลกแห่งใบนี ต่อสู้กับระบบการค้าที่เรียกว่า โกลบอลไลเซชัน (Globalization) หรือโลกาภิวัตน์นั่นเอง ไปได้นะครับ มีภูมิคุ้มกันด้วยตัวเองโดยระบบ โดยวิธีการของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สหกรณ์เป็นกลไกหนึ่งของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ที่ผ่านมาสหกรณ์มีปัญหาอยู่ในสภาพที่เรียกว่า โตก็ไม่ได้ ตายก็ไม่ได้ ต่อจากนี้ไปสหกรณ์ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในอีกขั้นหนึ่งของการรวมตัวของพี่น้องเกษตรกรนะครับ หรือของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่จะทำกิจกรรมร่วมกันในความเป็นผู้เป็นเจ้าของหุ้น ในการดำเนินการทำกิจกรรมทางธุรกิจทางด้านต่าง ๆ ก็จะได้รับขับเคลื่อน มีความเป็นอิสระ มีความเข้มแข็งสามารถที่จะเข้ามาต่อสู้ทั้งในประเทศ และสามารถก้าวเข้าสู่การต่อสู้ทางด้านการค้าในยุคโลกาภิวัตน์ ตรงนี้เป็นสิ่งที่เรียกว่า นวัตกรรม หรือว่าสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ สภาพเกษตรกรนั้น จะเห็นได้ชัดว่าหลายท่านพูดครับ วันนี้ผมได้มีโอกาสไปเดินรถรงค์เมื่อเช้าที่จังหวัดราชบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ตลาดศรีเมือง ซึ่งเป็นตลาดค้าส่งใหญ่ที่สุดในพื้นที่ภาคตะวันตก โดยพื้นที่ภาคตะวันตกคงทราบดีอยู่แล้วว่าเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญนะครับ ในขณะนี้ถ้าไปเช็ค (Check) ราคา

สินค้าพืชผลทางการเกษตร จะเห็นได้ชัดว่าค่อนข้างจะตกต่ำเป็นอย่างมาก ที่ผ่านมาก็ไม่เคยมีเลยครับ ลองกอง มังคุดกิโลละต้นทุนจากเดิมไม่ถึง ๑๐ บาท พี่น้องเกษตรกรจะอยู่กันได้อย่างไรนะครับ แนวทางการดำเนินการในการเตรียมการแก้ไขปัญหา ในการตรวจสอบ ในการดูแล ในการวางแผน ในเรื่องของผลผลิตทางการเกษตรนั้น มิได้มีองค์กรหรือหน่วยงานที่แท้จริง แม้จะมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก็จริง แต่ไม่ได้มีการทำงานอย่างแท้จริงที่ให้ตรงจุด ตรงประเด็น และตรงทิศทางอย่างถูกต้องของแก่นแท้และหัวใจของพี่น้องเกษตรกร ต่อจากนี้ไปครับ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐกำหนดไว้ชัดว่า รัฐบาลต่อจากนี้ไปจะต้องมาทำภารกิจที่สำคัญยิ่งกับประชาชนที่เป็นส่วนใหญ่ของแผ่นดิน ก็คือเกษตรกรนั่นเอง จะต้องมีส่วนเกษตรกรที่เข้ามาดูแลด้วยตัวเกษตรกรเอง มิใช่เป็นสภาแห่งนายทุนทางการเกษตร แต่เป็นสภาของพี่น้องเกษตรกรเอง ที่จะมาดำเนินการทำการขับเคลื่อน ดูแล วางแผน วางเงื่อนไข และวางกระบวนการกิจกรรมต่าง ๆ นะครับ เพื่อให้ประเทศไทยของเรานั้นได้มีการขับเคลื่อนนะครับ เราจะเห็นได้ชัดนะครับ รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ที่ผ่านมานั้นเปิดโอกาสหลายสิ่งหลายอย่างกับคนส่วนใหญ่ของประเทศชาตินะครับ เปิดโอกาสคนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่น้องเกษตรกร เราจะเห็นได้ชัด ณ ปัจจุบันนี้ ตัวอย่าง ผลไม้ครับ ผลไม้ต่างประเทศปัจจุบันนี้ไหลทะลักเข้ามาในราคาถูกลงมาก ในขณะที่ผลไม้ไทย ลำไย ก็มีปัญหาส่งออกไม่ได้นะครับ การแลกเปลี่ยนในเรื่องของธุรกิจทางการค้า โดยทางรัฐบาลในอดีตที่ผ่านมานั้นแอบไปเจรจาทำสนธิสัญญาต่าง ๆ -----

ที่เรียกว่า เอฟทีเอ (FTA – Free Trade Agreement) นั้นนะครับ เอาธุรกิจเฉพาะส่วน เฉพาะภาค เฉพาะผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองไปแลกเปลี่ยน แต่เอาผลประโยชน์ที่ได้รับ มานั้นตกให้กับกลุ่มและพรรคพวกตัวเอง โดยสิ่งที่แลกเปลี่ยนนั้นสร้างผลกระทบอย่าง มหาศาลกับคนส่วนใหญ่ของประเทศ ก็คือสินค้าเกษตรนั่นเอง พี่น้องประชาชนทางด้าน การเกษตรนั้น ณ วันนี้ครับ ยากลำบากเห็นได้ชัดกับผลกระทบ ไม่ว่าจะป็นหอมแดงก็ดี ส้มที่ไหลทะลักจากประเทศจีนเข้ามา ในการผลิตที่ได้ดีกว่า คุณภาพดีกว่านะครับ เนื้อสัตว์ ที่ผ่านมานะครับ คงทราบดีนะครับว่า คนเอเชียเรานั้นบริโภคเครื่องในสัตว์ แต่ในขณะที่ชาวต่างชาติ ที่เราเรียกกันว่า ฝรั่ง นั้นไม่บริโภคเครื่องในสัตว์ ซึ่งถือว่าเป็น ผลผลิต เขาเรียกว่า ไบพ์ (Bipe) เป็นผลผลิตที่จะต้องทิ้งไปนะครับ ไม่ใช่เป็นผลผลิตหลัก เมื่อราคานั้นไม่ค่อยจะมีค่า แต่คนในพื้นที่เอเชียบริโภคนำมา เข้ามา ซึ่งทำให้ ผลกระทบตรงนี้มีผลกระทบอย่างมหาศาล แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีโอกาสได้ทำการ แก้ไขและป้องกัน โดยต่อจากนี้ไปรัฐบาลนั้นจะต้องทำการนำเงื่อนไขต่าง ๆ มารายงาน ต่อสภาแห่งนี้นะครับ จะต้องมีการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อพี่น้องประชาชนที่จะต้อง ได้รับผลกระทบจากการไปทำสัญญาอันนั้นนะครับ และยังไม่พอครับ รัฐบาลจะต้อง ทำการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ท่านคงทราบดีนะครับว่า มีสหกรณ์แห่งหนึ่งซึ่งอยู่ใน พื้นที่บ้านผมเอง ก็คือ สหกรณ์โคนมหนองโพนะครับ เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดมากนะครับ ที่ได้รับผลกระทบอย่างแท้จริง นมผงทุกวันนี้ไหลทะลักเข้ามาครับ ไหลทะลักเข้ามาอาศัย จากการที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ของคนไทยครับ โดยการถูกหลอกให้ดื่มนมไขมันต่ำ ท่านประธานทราบไหมครับ นม ราคาน้ำมันครับ การกำหนดราคาน้ำมันดิบนั้น ชั้นที่ ๑ นั้นจะมีราคาพื้นฐานเป็นตัวกำหนด ถัดจากนั้นมานะครับ ไขมันนมครับ ถ้านมมีไขมันนม สูงจะได้ราคาสูงเช่นเดียวกันครับ แต่คนไทยส่วนใหญ่ไม่ทราบครับ เพราะว่าไขมันนม นั้น สามารถเอาไปทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ทางน้ำมันได้อย่างมหาศาล ตรงนี้ คนไทยเราถูกหลอกครับ นะครับ ทำให้ไม่ว่าจะเป็นนม ไม่ว่าจะเป็นไทย - เดนมาร์ก (Thai - Denmark) ที่ตราวัวแดงนะครับ ซึ่งจะต้องทำการต่อสู้ แต่สู้ในเรื่องของกลุ่ม เกษตรกรนะครับ สหกรณ์น้ำมันโคนมหนองโพ ซึ่งเป็นรูปสหกรณ์ก็ต่อสู้ยากครับ กับภาคเอกชนทั้งหลายนะครับ สหกรณ์โคนมหนองโพก็ได้เพียงแต่พูดว่า โคนมหนองโพ

นมโคแท้แท้ แต่โดยแท้จริงแล้วคนหนองโพกำลังท้อแท้ครับ แต่โชคดีครับ รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ นี้จะไม่ทำให้เกษตรกรนั้นท้อแท้ครับ ถ้าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบและผ่านในวันพรุ่งนี้ครับ จะเป็นมิติอันยิ่งใหญ่กับคนส่วนใหญ่ของประเทศของแผ่นดินนี้นะครับ ซึ่งผมเองมีโอกาสได้มาเป็นตัวแทนของพี่น้องเกษตรกรนะครับ ผมภาคภูมิใจมาก มิใช่ว่าตัวผมภาคภูมิใจนะครับ ผมภาคภูมิใจแทนพี่น้องเกษตรกรนะครับ ที่ในฐานะที่เป็นตัวแทนองค์กรทางด้านการเกษตรนะครับ มีองค์กรหลากหลายองค์กรครับ ทางด้านการเกษตรที่ได้เข้ายื่นหนังสือต่อท่านประธานสภาร่าง และท่านประธานกรรมาธิการยกร่างนะครับ อันได้แก่ สหพันธ์เกษตรกรแห่งประเทศไทย กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรทางด้านต่าง ๆ นะครับ ไม่ว่าจะเป็นโรงสี ทางด้านโรงสีนะครับ กลุ่มเครือข่ายชาวนาหลาย ๆ เครือข่ายนะครับ ซึ่งต้องการให้มีสภาเกษตรกรขึ้น วันนี้เขาทราบแล้ว เขาดีใจครับที่สภาของเรานั้นได้รับการมีสภาร่างรัฐธรรมนูญนะครับ เขายังดีใจมากกว่านั้นครับ เมื่อเขาพบว่า มาตรา ๓๐๓ มาตรา ๓๐๓ ยังเขียนระบุไว้อย่างชัดเจนครับว่า ภายใน ๑ ปีรัฐบาลต่อจากนี้ไป หลังจากแถลงนโยบายแล้ว ต้องทำกฎหมายที่ก่อให้เกิดสภาการเกษตรขึ้นอย่างแท้จริงนะครับ นี่ก็คือความภาคภูมิใจแห่งนี้นะครับ และวันนี้ผมก็ได้รับการยืนยันเช่นเดียวกัน หลังจากไปรณรงค์ที่ตลาดนะครับ พี่น้องเกษตรกรบอกว่า พรุ่งนี้ไปแน่ จะไปเห็นชอบอย่างแท้จริง มีการส่งสัญญาณกันบอกให้ผมได้ทราบว่า หลายคนอาจจะไม่รู้หนังสือหรืออ่านหนังสือไม่ถนัด เขาบอกอย่างนี้ครับ ท่านประธานครับ เขาบอกว่า ถ้าคนที่เขาอ่านหนังสือไม่ถนัด -----

เขาบอกว่า ให้ไปดูอักษรที่มันสั้น ๆ ไม่ยาวนานะครับ หรือคนที่อ่านหนังสือไม่รู้ แต่รู้ว่ามือซ้าย มือขวา คืออะไร เขาบอกให้ไปกาช่องทางด้านซ้ายครับ ตรงนี้ผมเลยนำมาเรียนให้ท่านประธานได้ทราบครับ ตรงนี้ก็ภาคภูมิใจพอสมควรครับ ที่เมื่อเข้านี้ะครับได้เดินเหนือยพอสมควรครับ ตั้งแต่เข้าจนถึงเที่ยงนะครับ แล้วรีบมาประชุมสภาแห่งนี้ครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : แล้วช่องซ้ายนั้นอะไรครับ

นายกฤษฎา ให้วฒฒานุกูล : ช่องซ้าย เห็นชอบ ครับ กา เห็นชอบทางด้านซ้ายครับ ใ้ที่สั้น ๆ ก็คือ เขียนว่า เห็นชอบ ครับ เพราะไ้ยาว ๆ มันมีคำว่า ไม่มีไม่มลายครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) : อ้อ ครับ สรูปหรือยังครับ

นายกฤษฎา ให้วฒฒานุกูล : ยัง อีกนิดหนึ่งครับ เรื่องภาคการเมืองครับ ผมดูเวลาอยู่ครับ ผมเห็นท่านนักการเมืองบางท่านที่คิดว่า คร่ำหวอดทางการเมืองครับ เผอิญนะครับ ผมไม่ได้มีโอกาสเป็นการรู้จักเป็นการส่วนตัว แต่มีโอกาสได้พูดคุยกันทางโทรศัพท์กับอดีตท่านรัฐมนตรี ๔ สมัยครับ สส. ๗ สมัยครับ ซึ่งถือว่าอยู่ในยุคที่เรียกว่า เป็นยุคแห่งการเมืองที่เรียกว่า โปรงใสและชัดเจนนะครับ ในสมัยท่าน พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นะครับ ท่านไกรสร ตันติพงษ์ ครับ ท่านนำเรียนมาครับว่าอยากขอบคุณเหลือเกินนะครับกับท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ อยากขอบคุณเหลือเกินครับกับท่านประธานกรรมาธิการนะครับ ท่านยกร่างนะครับ และคณะกรรมการยกร่างทุกท่านนะครับ ผมจึงนำมาเรียนตรงนี้ครับ ท่านบอกอย่างไรครับ ท่านบอกว่า ท่านไม่คิดเลยที่จะได้เห็นว่ามีรัฐธรรมนูญที่สามารถเขียนครับ เขียนได้ดีเกินกว่าที่ท่านคาดไว้ครับ สามารถที่จะวางกลไก กระบวนการหลายสิ่งหลายอย่างได้ดีครับ ทำให้การกระจายอำนาจซึ่งแบ่งอำนาจออกเป็น ๓ ส่วน ก็คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ นั้น สอดคล้องและกลมกลืนกันได้อย่างดียิ่งนะครับ ท่านฝากมาครับว่าถ้าผมมีโอกาสพูดได้ เพราะจริง ๆ แล้ว โดยท่านบอกว่า ท่านได้ส่งหนังสือครับเป็นลายลักษณ์อักษรมาถึงท่านประธานทั้ง ๒ ท่านนะครับ แต่ผมไม่มีโอกาส

นะครับ จึงนำมาเรียนให้ท่านทราบนะครับ ท่านครับ สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งนะครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ครับ ถ้าใครฟังดูอยู่อาจจะเหมือนว่าพูดแต่สิ่งที่ดี ผมพบอยู่อย่างหนึ่งครับ ข้อไม่ดีของรัฐธรรมนูญนี้มีอยู่อย่างเดียวครับท่าน คือ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่สามารถทำให้คนไทยทั้งประเทศถูกใจได้ทุกคนครับ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ทำให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์ในส่วนรวมร่วมกันอย่างถูกใจครับ ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ครับ ขอขอบคุณครับ ต้องเรียนท่านกฤษฎาสักนิดหนึ่งนะครับ ที่ท่านบอกว่า เมื่อมี  
 คมช. แล้วนี่นะครับ ทำให้มี สสร. ด้วยนะครับ ก็ขอให้คราวนี้เป็นครั้งสุดท้ายนะครับ  
 อย่ามีบ่อย ๆ ครับ ไม่ดีนะครับ ที่ชื่อแจ้งไว้ นะครับ อาจารย์สุรัชย์ อาจารย์กรรณิการ์  
 นะครับ แจ้งชื่อไว้ อาจารย์สุรัชย์ อาจารย์กรรณิการ์ ท่านธวัช อาจารย์คมสัน อาจารย์  
 พิเชียร อาจารย์จรัญ อาจารย์เกียรติชัยนะครับ ท่านธวัช ไม่อภิปรายนะครับ ก็มีอาจารย์  
 คมสัน อาจารย์สุรัชย์ แล้วก็อาจารย์กรรณิการ์ครับ เชิญครับ

นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย : ขอขอบคุณครับท่านประธานครับ ผม สุรัชย์  
 เลี้ยงบุญเลิศชัย สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ กราบเรียนที่ประชุมอย่างนี้ครับว่า  
 ในช่วงของการทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นกรรมาธิการเผยแพร่สาระสำคัญของ  
 ร่างรัฐธรรมนูญในพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานครนั้น เราได้รับทราบสภาพปัญหา  
 หลายเรื่อง หลายประการครับ โดยเฉพาะในช่วงท้ายของการทำหน้าที่เผยแพร่  
 สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญนั้น พบว่ามีเอกสารที่นำมาแจกจ่ายจากบุคคลที่ไม่หวังดี  
 โดยเฉพาะจากกลุ่มคนที่พยายามชี้นำประชาชนให้ช่วยกันคว่ำรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เอกสาร  
 ดังกล่าวนั้น ส่วนหนึ่งผมได้ฟังคำอภิปรายจากท่านกรรมาธิการยกวางไปแล้ว ก็เป็น  
 เอกสารตรงกันครับท่านประธานครับ เป็นเอกสารที่บิดเบือนข้อความในสาระสำคัญของ  
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติหลายเรื่องหลายราว ซึ่งผมเองเมื่อมีโอกาสลงพื้นที่ก็ได้  
 พยายามชี้แจงให้กับพี่น้องประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร แล้วก็ ๒๕ จังหวัด  
 ในภาคกลางได้รับทราบ แต่อย่างไรก็ตามการนำเอกสารต่าง ๆ เหล่านี้มาเผยแพร่ ล่าสุด  
 ก็ด้วยการส่งทางไปรษณีย์ไปถึงพี่น้องประชาชนทางบ้าน

รวมไปถึงการใช้วิธีการใช้โทรศัพท์ลักษณะคล้าย ๆ โทรศัพท์ถูกใช้ในกรณีที่ชี้ นำให้  
ร่วมกันล้มรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีประเด็นสำคัญที่ผอมอยากจะขออภิปรายชี้แจงเพิ่มเติม  
อยู่สามสี่ประเด็นครับ

ประเด็นแรก ก็คือ กลุ่มบุคคลที่ไม่หวังดีนั้นพยายามที่จะชี้ นำว่า  
ถ้าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านประชามติแล้วนี้ สส. และ สว. จะไม่สามารถทำหน้าที่  
ช่วยเหลือประชาชนได้ โดยอ้างบทบัญญัติของมาตรา ๒๖๖ ผมได้พยายามชี้แจงกับ  
พี่น้องประชาชนว่า ที่ถูกต้องตามความเป็นจริงแล้ว มาตรา ๒๖๖ นั้น เขียนขึ้นเพื่อป้องกัน  
ไม่ให้ สส. และ สว. เข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการประจำ คนละเรื่อง  
กับกลุ่มบุคคลที่ไม่หวังดีที่พยายามบิดเบือนว่า มาตรานี้เป็นมาตราที่กีดกันไม่ให้ สส.  
และ สว. เข้ามาช่วยเหลือประชาชนได้ ผมเรียนต่อไปครับว่า เจตนารมณ์ในการที่  
เราร่างมาตรา ๒๖๖ ขึ้นมานี้ เนื่องจากบทบัญญัติเดิมในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ได้มีการ  
บัญญัติให้ สส. และ สว. นั้นไปแทรกแซงเรื่องของข้าราชการประจำไม่ได้ แต่เฉพาะ  
ในเรื่องของการแต่งตั้งโยกย้าย แต่ผลของการใช้งานจริงของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐  
ที่ผ่านมา ๙ ปี เราคงเห็น เป็นประจักษ์ได้ทุกคนครับว่า ข้าราชการการเมืองนั้นแทรกแซง  
ข้าราชการประจำตลอด มีการเปลี่ยนถ่ายอำนาจทางการเมืองเมื่อใด ก็จะมีการถ่ายโอน  
ข้าราชการประจำ เอาคนของตนเข้ามานั่งในตำแหน่งสำคัญ และโยกย้ายคนของ  
พรรคการเมืองอื่นออกไป ด้วยเหตุนี้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้เพิ่มเติมเงื่อนไขในการที่  
จะป้องกันไม่ให้ข้าราชการการเมืองเข้ามาแทรกแซงข้าราชการประจำ ตั้งแต่เรื่องของการ  
ปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่เรื่องของการพิจารณาเลื่อนขั้น รวมไปถึงการโยกย้ายข้าราชการ  
ประจำ แต่ในที่สุดข้อมูลที่เราได้พยายามปรับปรุงขึ้นมา เพื่อให้มีความถูกต้องมากขึ้น  
จากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็ถูกคนที่ไม่หวังดีมาบิดเบือนเป็นว่า มาตรา ๒๖๖ เป็นมาตรา  
ที่กีดกันไม่ให้ สส. และ สว. เข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชน

อีกประเด็นหนึ่งครับที่มีการบิดเบือน ก็คือ ในประเด็นที่พยายาม  
กล่าวอ้างว่า ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านการใช้บังคับแล้ว ในมาตรา ๓๒ และ ๓๓ นั้น  
จะเป็นเหตุให้ประชาชนต้องถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพในเรื่องที่เกี่ยวกับเคสสถาน  
โดยพยายามไปชี้ นำครับว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถ

เข้ามาค้นบ้านได้โดยไม่ต้องมีหมายศาล ผมได้ชี้แจงให้ทราบครับว่า ในเรื่องนี้ที่แท้จริงแล้วมีอยู่ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ในมาตรา ๓๕ เดิม เรื่องการค้นเคหสถาน ในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ บัญญัติไว้แบบนี้ครับว่า การค้นในที่เคหสถานนั้นจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามกฎหมาย แต่เวลาเราร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมา เราเห็นครับว่า ตรงนั้นคือจุดอ่อนของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เราจึงได้มาปรับปรุงแก้ไขใหม่ ในมาตรา ๓๓ ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กำหนดไว้ชัดเจนเลยครับว่า การค้นเคหสถานนั้นจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งของศาล ดังนั้นการที่บุคคลกลุ่มนี้ไปพยายามบิดเบือนว่า ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านแล้วสามารถค้นบ้านได้โดยไม่ต้องมีหมายศาลนั้น จึงเป็นการบิดเบือนข้อเท็จจริงจากชาวเป็นดำ

ประเด็นต่อไปครับ ท่านประธานครับ เรื่องของสวัสดิการในการรักษาพยาบาล ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีการกำหนดสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการบริการสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน นั่นคือประการที่ ๑ ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในเรื่องของการได้รับการบริการสาธารณสุขว่า ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านการประกาศใช้บังคับ ประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในเรื่องของการได้รับการบริการสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐานเสมอกัน นั่นคือหลักการสำคัญที่ ๑ หลังจากนั้นได้มีการบัญญัติหลักการสำคัญประการที่ ๒ ไว้เป็นการเฉพาะสำหรับผู้ที่ยากไร้ว่า ในส่วนของประชาชนที่เป็นผู้ยากไร้นั้นจะได้รับการรักษาพยาบาลฟรีโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หลักการในมาตรา ๕๒ นั้น จึงแบ่งเป็นหลักการ ๒ หลักการอย่างที่ผมเรียนให้ที่ประชุมทราบ หลักการที่ ๑ ก็คือสิทธิของประชาชนนั้นเสมอกันในการที่จะได้รับการบริการสาธารณสุข หลักการที่ ๒ คือผู้ยากจนมีสิทธิได้รับการฟรี ผู้ที่ไม่หวังดีก็เอาไปบิดเบือนอีกครับว่าจะเป็นการแบ่งชนชั้น จะเป็นการสร้างผู้ยากไร้เทียมขึ้นมา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นเท็จต่อประชาชน



ประเด็นต่อมาที่ผมอยากจะกราบเรียนเสนอที่ประชุม ก็คือว่า ในระหว่างของการนำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ มีประเด็นที่ประชาชนบางส่วนได้รับการถ่ายทอดข้อมูลที่ผิด และก็นำเสนอ มาตั้งเป็นคำถามในเวที ก็คือ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ถูกยกวางขึ้น เพื่อพยายามต่อท้ออำนาจให้คณะรัฐประหารจริงหรือไม่ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นร่างรัฐธรรมนูญฉบับพิมพ์เขียวหรือไม่ การที่สร้างสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมา นั้นเป็นเพียงแบบพิธีกรรมในการร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่ ผมได้ชี้แจงกับพี่น้องผ่านเวทีต่าง ๆ ที่มีการตั้งคำถามนี้ โดยบอกให้พี่น้อง ถ้าพี่น้องได้มีการติดตามการถ่ายทอดการทำงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะในช่วงที่เรามีการพิจารณาขั้นแปรญัตติ จะเห็นได้ว่า พวกเราทำงานกันอย่างจริงจัง ตั้งแต่เก้าโมงเช้าถึงเที่ยงคืนโดยประมาณ เป็นเวลาติดต่อกัน ๑๘ วัน ท่านจะเห็นว่าพวกเราถกเถียงกัน ท่านจะเห็นว่าพวกเราต่อสู้กันในเรื่องแนวความคิดระหว่างกรรมาธิการยกวางกับสมาชิกสภาร่าง ในฐานะที่เป็นผู้ขอแปรญัตติ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้น่าจะเป็นเครื่องยืนยันแทนคำตอบได้ว่า พวกเราทำงานตามคำสั่งของใครหรือไม่ รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับพิมพ์เขียวหรือไม่ เราช่างรัฐธรรมนูญเพื่อต่อท้ออำนาจให้กับคณะรัฐประหารหรือไม่ เมื่อได้ชี้แจงไปเช่นนี้ ประชาชนยอมรับว่าเป็นความจริง ยิ่งเราได้นำเสนอให้เห็นว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้หลายเรื่อง หลายประเด็น ที่มีการปรับปรุงแก้ไขในขั้นแปรญัตติ ล้วนมาแต่ข้อเสนอจากพี่น้องประชาชนที่ได้นำเสนอให้แก่พวกเรา ในขั้นที่พวกเราออกไปรับฟังความคิดเห็น ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจครบถ้วน ประธาน ท่านเข้าใจดีว่า พวกเราได้พยายามสร้างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยมีพื้นฐานมาจากรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ แล้วเอามาศึกษาวิเคราะห์ว่า จากการบังคับใช้ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มีจุดไหนเป็นจุดบกพร่อง มีจุดไหนเป็นจุดอ่อน มีจุดไหนที่เป็นช่องทางที่นักการเมืองที่มีเจตนาไม่ซื่อสัตย์สุจริตต่อแผ่นดินได้พยายามใช้เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์นี้ให้กับตัวเอง ให้กับพรรคการเมืองของตัวเอง เราก็นำจุดตรงนั้นมาปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นการที่บอกว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่ต่อท้ออำนาจให้กับคณะรัฐประหารนั้น จึงไม่เป็นความจริง นอกจากนี้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังถูกกล่าวหาโดยการบิดเบือนประเด็นอีกครั้งว่า ในการที่กำหนดให้มีการตั้งองค์กรปฏิรูปกฎหมาย กำหนดให้มีการตั้ง

องค์กรปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมภายใน ๑ ปี นับจากวันที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีการประกาศใช้ เป็นการสืบทอดอำนาจของกฎหมายเผด็จการ ผมไม่เข้าใจครับว่า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คิดได้อย่างไร ทั้ง ๆ ที่เราได้พยายามนำเสนอว่า การที่เราตั้งองค์กรปฏิรูปกฎหมายก็ดี เราตั้งองค์กรปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมก็ดี เราชะบุนิวซ์ชัดเจนในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า องค์กรที่จะจัดตั้งขึ้นนั้นจะต้องเป็นองค์กรอิสระ กระบวนการปฏิรูปกฎหมายนั้นจะไม่ได้อยู่ภายใต้ความครอบงำของภาครัฐโดยสิ้นเชิง มิเช่นนั้นเราคงไม่กำหนดให้ชัดเจนครับว่า องค์กรที่จะมาทำหน้าที่ปฏิรูปกฎหมายของประเทศ ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นภายในอนาคตนั้นจะต้องเป็นองค์กรอิสระ และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี ซึ่งในช่วงเวลานั้น เราเชื่อได้ว่าจะเป็นช่วงเวลาประเทศไทยนั้นกลับคืนสู่สภาพปกติเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ นั้นหมายความว่า เรามีสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง เราได้มาซึ่งสภาวุฒิสภา ซึ่งจะทำหน้าที่ร่วมกันเป็นรัฐสภาในการที่จะพิจารณาในเรื่องของการปฏิรูปกฎหมายของประเทศ ด้วยเหตุนี้การที่มีการกล่าวอ้างว่า เราจัดตั้งองค์กรปฏิรูปกฎหมายมาเพื่อสืบทอดกฎหมายเผด็จการนั้น จึงเป็นการกล่าวอ้างที่ไร้เหตุผลโดยสิ้นเชิง ท่านประธานครับ ยังมีอีกจุดหนึ่งครับ ที่มีกลุ่มพยายามดึงเข้ามาให้เห็นว่า การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นเป็นการร่างรัฐธรรมนูญที่ขาดความชอบธรรม ก็คือประเด็นมาตรา ๓๐๙ ครับ ๓๐๙ ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นคำถามแทบทุกเวที โดยกล่าวหาว่ามีมาตรา ๓๐๙ มาตราเดียวนั้น เป็นการทำลายร่างรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่มาตรา ๑ ถึงมาตราที่ ๓๐๘ ผมได้ชี้แจงไปอย่างนี้ครับว่า ๓๐๙ แท้ที่จริงแล้วมิได้เกิดขึ้นเพื่อที่จะมานิรโทษกรรมให้กับการกระทำใด ๆ ของคณะรัฐประหารเลย -----



การนิรโทษกรรมนั้นได้เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้วในรัฐธรรมนูญชั่วคราวฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ๓๐๙ ไม่ได้ที่จะสร้างขึ้นมารับการรัฐประหารที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต ไม่มีถ้อยคำใดในมาตรา ๓๐๙ ที่บัญญัติไว้เช่นนั้น แต่ก็ถูกหยิบยกว่า ๓๐๙ นั้นเขียนขึ้นมา นิรโทษกรรมการกระทำของคณะรัฐประหารที่ผ่านมา รวมไปถึงรองรับการกระทำ รัฐประหารที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย ผมได้ขอให้ไปพิจารณาทบทวนว่า การกระทำของ คตส. หรือคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดรัฐเสียหาย คำพิพากษาของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่พิพากษาให้ยุบพรรคการเมือง ท่านต้องการให้การกระทำ เหล่านี้ยังคงอยู่ในระบบกฎหมายที่ถูกต้องใหม่ ท่านต้องการให้ คตส. ดำเนินการ ตรวจสอบเพื่อให้คำตอบกับประชาชนใหม่ครับว่า สิ่งที คตส. ตรวจสอบนั้น ในที่สุดนั้น ผลการพิจารณาคดีของศาล นักการเมืองที่ถูกกล่าวหาจะต้องไปพิสูจน์ตัวเองบนศาล กระบวนการต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรม ในที่สุดจะเป็นกระบวนการในการที่จะมา ชี้ให้เห็นว่า ผลการทำงานของ คตส. นั้น ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องอย่างไร แต่ถ้ารัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ผ่านประชามติและมีผลทำให้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๙ เป็นอันถูกยกเลิกไป เชื่อแน่ว่าจะมีหลายคน โดยเฉพาะผู้ที่สูญเสียอำนาจ หรือผู้ที่ถูกกล่าวหาจากการตรวจสอบ ของ คตส. อาจจะหยิบยกประเด็นปัญหาขึ้นมากล่าวอ้างว่า เมื่อรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๙ ต้องถูกยกเลิกไปแล้ว กิจกรรมต่าง ๆ คำสั่งต่าง ๆ ของ คมช. ซึ่งรวมไปถึงการแต่งตั้ง คตส. รวมไปถึงการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น อาจจะมีผลกระทบในทาง กฎหมายไปด้วย แล้วจะถูกกล่าวอ้างว่า บุคคลเหล่านั้น หรือหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านั้นได้ ทำหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นเพื่อเป็นการรองรับการกระทำที่เพื่อรักษา ผลประโยชน์ของบ้านเมือง เพื่อตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบ ผมเห็นด้วยครับว่า จำเป็นที่จะต้องมีมาตรา ๓๐๙ ภายหลังที่ได้ชี้แจงให้พี่น้องประชาชนได้เข้าใจถึง ความสำคัญของมาตรา ๓๐๙ ความจำเป็นของมาตรา ๓๐๙ ที่จำเป็นต้องมี ส่วนใหญ่ เข้าใจครับ ท่านประธานครับว่า มิได้มีขึ้นเพื่อรองรับการกระทำนอกรัฐธรรมนูญ แต่ตรงกันข้าม มิใช่เพื่อรองรับการตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบของนักการเมือง ถ้าตรวจสอบแล้วท่านเหล่านั้นบริสุทธิ์ ปัญหาต่างๆ ก็ยุติครับ ทั้งหมดก็คือเป็นการรายงาน

เกี่ยวกับเรื่องของการทำหน้าที่เผยแพร่สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญของภาคกลาง ซึ่งกระผมเป็นประธานอยู่ และก็ได้ประสบปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ทำยที่สุดมีบางจังหวัดในพื้นที่ของภาคกลางที่พบว่ามียุุ่มคนที่ไม่หวังดีในการที่ออกมาเคลื่อนไหว เพื่อที่จะชักนำให้ประชาชนล้มรัฐธรรมนูญ ได้มีการเผยแพร่สติ๊กเกอร์ (Sticker) สีแดง มีข้อความชักนำให้ประชาชนเรียกร้องให้นักการเมืองในอดีตบางคนกลับมา ตรงนี้ทำให้เห็นได้ชัดเจนครับ ท่านประธานครับว่า การที่มีบางคนออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ล้มรัฐธรรมนูญนั้นมิได้กระทำด้วยเจตนาบริสุทธิ์ กระทำโดยมีเจตนาแอบแฝง โดยซ่อนเร้นผลประโยชน์ทางการเมืองอยู่ด้วย ดังนั้นก็ขอกราบเรียนไปยังพี่น้องประชาชนผ่านท่านประธานนะครับว่า การที่มีการพยายามสร้างกระแสในการปลุกให้ล้มรัฐธรรมนูญ ให้คว่ำรัฐธรรมนูญก็ดี ถ้าเป็นการกระทำโดยเจตนาบริสุทธิ์ เป็นความคิดเห็นที่แตกต่างโดยไม่มีเจตนาซ่อนเร้น เป็นสิ่งที่เราจับไว้พิจารณาได้ แต่ถ้าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาซ่อนเร้น เพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง ถือได้ว่าบุคคลเหล่านี้มีเจตนาที่บ่อนทำลายประเทศไทย พี่น้องประชาชนต้องพึงระวังให้ดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผมก็ได้พยายามชี้แจงกับพี่น้องประชาชนทุกครั้งที่มีโอกาสไปชี้แจงผ่านเวทีที่กรรมาธิการภาคกลางได้ตั้งไว้ ก็ขออนุญาตชี้แจงผ่านห้องประชุมแห่งนี้อีกครั้งหนึ่งครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
ครับ ขอขอบคุณครับ ท่านอาจารย์สุรัชย์ครับ ท่านสมเกียรติ รอดเจริญ ครับ

นายสมเกียรติ รอดเจริญ : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ เราก็ได้ใช้เวลากันมานานพอสมควรแล้วครับ แล้วท่านประธานก็ได้ดำเนินการเอาวาระที่ ๒.๓ ไปดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ผมขอเสนอปิดประชุมครับ



นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 เขาเป็นว่าผมขอหารือสมาชิกก็แล้วกันนะครับว่า เราก็อภิปรายกันแล้วก็เป็นกรรมาธิการ  
 ของกรรมาธิการ แล้วการเสนอความเห็นของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญน่าจะเพียงพอ  
 แก่การที่จะประชุมต่อไปนะครับ ผมว่าน่าจะพอแล้วนะครับ ท่านสมาชิกไม่เห็นอย่างอื่น  
 นะครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (รองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ คนที่หนึ่ง) :  
 ครับ ก็เป็นอันว่าถือว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงานการทำความเข้าใจกับประชาชน  
 เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และการเสนอความเห็น  
 ของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญเรียบร้อยแล้วนะครับ ต้องกราบขอบพระคุณ  
 ท่านกรรมาธิการทุกท่านนะครับ ระเบียบวาระที่ ๒.๒ ๒.๓ ก็พิจารณาไปพร้อมกัน  
 ไปแล้วนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องอื่น ๆ ไม่มีนะครับ

สำหรับวันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว สภาว่างรัฐธรรมนูญ  
 จะมีการประชุมกันอีกในวันจันทร์ที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา นะครับ  
 ต้องขอบคุณทางท่านสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญทุกท่านที่มาประชุมทุกท่านนะครับ  
 แล้วขอบคุณท่านผู้ฟังหรือพี่น้องประชาชนที่อยู่ทางบ้านนะครับ ที่ติดตามการประชุมและ  
 การอภิปรายของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ พงษ์นี้ก็คงฝากไว้กับการที่จะไปลงประชามติ  
 นะครับ แล้วก็ขอความกรุณาพิจารณาด้วยดุลพินิจว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ส่งให้พี่น้อง  
 ประชาชนทุกท่าน ทุกบ้านนั้นนะครับ ควรเป็นรัฐธรรมนูญที่จะได้รับความเห็นชอบ  
 ให้นำไปเป็นรัฐธรรมนูญประกาศใช้อย่างถาวรหรือไม่ครับ วันนี้ก็กราบขอบคุณ  
 ท่านสมาชิกทุกท่านนะครับ ขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๒ นาฬิกา



LIRT

การประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๔๒ (เป็นพิเศษ)  
วันเสาร์ที่ ๑๘ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

รายนามคณะผู้จัดทำ

**ที่ปรึกษา** นายจเร พันธุ์เปรื่อง รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร  
นางสาวยุพา ศิริประภาพร ผู้อำนวยการสำนักรายงานการประชุม  
และชวเลข

**ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม**

นางนัยนา เปรมประพันธ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานชวเลข ๓  
นางบังอร วิบูลโกศล เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘  
นางนนท์สภรณ์ ชุนทองจันทร์ เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘  
นางสาวฐานวีร์ เกิดโสดศรี เจ้าหน้าที่ชวเลข ๗  
นางสาวสุวรรณา จันทร์แดง เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๕

**ผู้จัดรายงานการประชุม (กลุ่มงานชวเลข ๓)**

นายพรเทพ ไชยสงวนสุข นางสาวอุทัยวรรณ จำนงค์ศาสตร์  
นางนัชชา ไนไธสง นางสาวสุพิชชาย์ เนื่องพิมพ์  
นางสาววีรุทัย ผาสุขเวชพร นางสาวปทีตตา ธีรนนท์  
นางสาวประไพพิศ ดีสุน นางสาวกุลนที หวังประเสริฐ  
นางนงลักษณ์ ฐี นางสาวสมร เกตุศรี  
นางสาวรัตนา ภูระหงษ์ นางสาวรัศมี บานเย็น  
นางสาวรสรินทร์ กนกอุดม


สำนักรายงานการประชุมและชวเลข  
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร



รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ  
(คณะกรรมการยังมีได้ตรวจ และสภายังมิได้รับรอง)

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ คณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนาพร้อม  
จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม ยังมีได้ตรวจ และสภาฯ ยังมีได้รับรอง เนื่องจากได้มีการ  
ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติ  
ประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย  
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ทำให้สภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันสิ้นสุดลง

จึงขอบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และขอรับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมสภาร่าง  
รัฐธรรมนูญครั้งนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๒๘ วรรค  
สอง

  
(นายพิฑูร พุ่มหิรัญ)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่

เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๔๑/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ - ครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ

กลุ่มงานรายงานการประชุม

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข